

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Saepirodalmi munkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 798. Kiadóhivatal 706.

A Dardanellák.

Budapest, november 25.

Az a diadalordítás, amelylyel az olasz nép a hadüzenetet fogadta, vajmi hamar elcsendesült. A kormány, mely azzal kecségtette önmagát és Olaszországot, hogy a háboru hamar véget ér s hogy a kissé megkopott olasz katonai diosőség aránylag csekély áldozat árán új fényt kap, ma már a legkétségbeesettebb eszközökhöz akar nyulni, hogy valahogy megaláztatás nélkül befejezhesse ezt a könnyelműen s lelkiismeretlenül kezdett kalandot. Arra számított az olasz kormány és az olasz nép, hogy a nagy hadihajók elzárják a portát attól, hogy segédesapatokat küldhessen Tripoliszba, az arabok is gyűlölik a törököket s így könnyű dolguk lesz a jól felszerelt olasz csapatoknak, akik néhány hét alatt halomra fogják löni, vagy a szélrózsa minden irányában szét fogják kergetni a Tripoliszban levő kis török sereget.

Igazán nem lehet csodálni, hogy nagyon kínosan érinti az a meglepetés az olaszokat, mely őket érte. A tripoliszi sétából gyilkos guerilla-háboru lett, mely az olaszoknak hihetetlen áldozatokba került már eddig is s fog kerülni még jövőben is. A partvidék néhány pontját óriási erőfeszítéssel még valahogy csak sikerült megszállniok, de

igazi hódításról szó sem lehet s arra ma már, úgy látszik, az olasz kormány sem mer számítani.

Nem volt még arra példa, amit most az olasz kormány a harczterei helyzet javítására meg akar kísérelni. Nem volt még példa arra, hogy mikor a szárazföldi hadsereg teljes kudarcot szenvedett, kétezer kilométernyi távolságra kezdjen a flotta egy pótakciózt, aminek reménytelensége épp oly nyilvánvaló. Mert a flotta nem fogja Tripolisz annexióját előbbre vinni tudni, ha akárhány török kikötő-várost bombáz is, akár a Vörös tengerben, akár az aegai tenger partján, akár a Dardanellákban.

Ha ez bennünket közvetlenül nem érintene, ha a mi érdekeink a tervbe vett olasz flottaakció révén veszedelemben nem jutnának, nem is volna érdemes foglalkozni azzal a tervvel, hogy a flottát akarja az olasz kormány Törökország ellen küldeni. De mi és velünk együtt a többi hatalmasság az, amely az olasz flottaakció árát megfizetné, mert Törökországnak megközelítően annyi kárt sem okozhat az olasz flotta, mint a Levantében kereskedő hatalmaknak. Smyrnában a franczia, Beirutban az amerikai érdekek azok, amelyek sérelmet szenvednének, Szalonikiben Ausztria-Magyarország van érdekelve, Alexandretteben Németország,

az aegai tengerben Anglia s a Dardanellákban Oroszország. Szóval a Földközi tenger keleti medenczájének bármely jelentősebb pontján lépne is fel támadólag Olaszország, nem török, hanem európai érdekekbe ütközik.

Már eddig is súlyos sérelmet és rengeteg kárt okozott kereskedelmünknek ez a háboru. Pedig még az olasz flotta egyetlen komoly, számbavehető lépést sem tett. A háboru folytán a hitelbiztonság s a török lakosság vásárló képessége csökkent. A legtekintélyesebb török kereskedők is csak nehezen, vagy éppen nem tudják otthon megszerezni a szükséges pénzhitelt. Tehát szükségképpen korlátozni kénytelenek megrendeléseiket, mert viszont a monarchia gyárosai ma csak készpénzért hajlandók eladni Törökországban s ezt nem is lehet csodálni.

Olaszország és az egész olasz sajtó fel van háborodva a miatt, hogy Ausztria-Magyarország nem valami nagy lelkesedéssel nézte a tripoliszi háborut s érthetetlennek tartja, hogy az osztrákok és a magyarok nem akarják legalább is közönnnyel nézni, mint lesz Tripoliszból olasz gyarmat. Megfelelkeznek azonban arról, hogy legjogosabb ez az ellenszenvünk, mert ez a háboru nekünk rengeteg kárt okoz. De ezt még csak valahogy elviselnők. Abba azonban soha és semmi körülmények közt bele nem

A nábob Semse Lajos.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnomlás tilos.)

A magyarság földtartó, földszerző nemes családjai között az elsők közé tartoznak a Semseyek. Régi, híres, neves család a semsei Semseyek családja. Családfájukat, mely Sáros vármegye szívéből századok óta terebélyeskedik, az újabb adományozásu grófi korona sem tehetette fényesebbé. Hazafiui, tudós és gazdaerények dús virágai, gyümölcsei századok óta pazarul ékesítik a Semseyek családfáját.

A jógazda Semseyek százezernyi hold földbirtokai ma is több vármegyére terjednek. A magyar tudományos életnek ma is egy Semsey, a sok tekintetben különöz nagy ur. Semsey András legpazarabb kezű istápolója. Semsey András apja volt az a Semsey Lajos, az a maga idejében országosan becsült magyar nábob, akinek az életéből néhány érdekes esetet, néhány kedves jellemvonást itt elmondok.

Az 1800-as évek elejére kell visszamenünk. Akkortájt volt fiatal legény Semsey. Okos, kedves, művelt és szép fiu volt Semsey Lajos, csupán az kedvetlenítette el az apját, aki a bécsi udvarnak nagybefolyásu belső embere volt, hogy fia — bebecgett... Talán emiatt is áldozta fel az inkább elmétkedő papi pályára fiát a buzgó katolikus nagyur. Klerikális lett a fiatal Semsey Lajos. Apja,

Semsey András, nem sajnált a kiművelésére semmi költséget. A szent földre, Jeruzsálembé is kiküldötte a fiatal klerikust. Az osztrák és magyar zarándokok számára épült kolostorban volt a szállása Semseynek. Odszállott ezen időközben egyszer bájos, fiatal leányával nagy kíséretével egy történeti nevű dús gazdag magyar gróf is. Bécsi palotájából jött a gróf, de mindjárt egy magyar vagy legalább is magyarul beszélő pap után tudakozódott a jeruzsálemi kolostorban. Megvigasztalta a gvardián:

— Kegyelmes uram, van itt egy fiatal klerikus, aki született magyar.

— Hivassa elő, főtisztelendő atyám — mondotta a gróf a németnek.

Hivatták, jött és, ahogy illik, bemutatta magát a csinos klerikus:

— Semsey Lajos vagyok...

— Semsey! Az András fia? — a szókimondó gróf elámult.

— Igen! — felelte esőndesen a szerény fiatalember.

— Ez mégis borzasztó, — pattogott a gróf, — ez mégsem járja, hogy amikor a magyar nemzetnek szüksége van minden művelt fiára, egy Semsey, a valóságos belső titkos tanácsos, az arany sarkantyus vitéz, a dús gazdag magyar nemes papi esuhába dugja a fiát! Jó barátom az apád, ez mégsem járja, ecsém!

A szókimondó magyar gróf jeruzsálemi tartózkodása alatt még inkább megszerette a szerény, okos, művelt fiut. Lánya kalauzolását is a fiatal klerikusra bízta. A fiatalok együtt járták be a szent város, a szent föld

andalító emlékezetü helyeit. Álmadoztak a Libanon ezédrusai alatt. Szakítottak jáczintot, ibolyát a patak partjáról, ahol már a bibliás idők szüzei is andalogtak... És a két fiatal szív lángra lobbant. A grófkisasszony és a fiatal klerikus megszerették egymást. Az öreg grófnak bár sejtelme sem volt az ifjak hirtelen támadt nagy szerelméről, öntudatlanul elősegítette a Krisztus sirjánál támadt szerelmi regény boldog befejezését.

Midőn Bécsbe visszaérkeztek, a szerencsés zarándokut örömeire, a gróf legjobb barátait meghívta a palotájába. A fiatal klerikus apja, az udvari belső ember, Semsey András is a meghívottak között volt. A gróf mindenik barátjának hozott valami kedves, becses jeruzsálemi emléktárgyat. Semsey András annál kínosabban érezte magát, hogy a gróf öneki nem juttatott semmit, sőt nem is állotta szó nélkül:

— Kedves barátom, hát engemet csak azért hívtál ide, hogy így megszégyenítsél?

— Megérdemled ezt a leczkét, — mondta a gróf, — de örvendezz, imhol mégis neked hoztam a legkedvesebbet!...

A gróftól kitárt szárnyasajtón a fiatal klerikus, Semsey Lajos lépett be.

— Édesapám! — kiáltotta örömmel.

— Lajoss fiam, hát te itt vagy?

— Itt vagyok a gróf ur jószágából.

— Itt is fog maradni, — szólt a gróf, — mert az mégsem járja, hogy amikor a hazának, nemzetnek minden fiára szüksége van, éppen egy Semsey dugja kolostorba a fiát.

— Ez már igaz! — a többi urak is helyeselték a grófnak, de a grófra is elkövet

szik. A közigazgatás államosítása a végrehajtó s így a királyi hatalom erősödését jelenti. A holnapi kanizsai népgyűlésen ki fogom fejteni, hogy az igazi parlamentnek nem az a hivatása, hogy a királyi hatalom határait tágítsa és bővítse, hanem hogy a népjogokat fejlessze.

A költségvetés tárgyalása

A képviselőház hétfőn az állami költségvetést tárgyalja megint és folytatja mindenekelőtt a belügyi költségvetés részletes vitáját, amelynek során Szmracsányi György szándékozik hosszabb beszédet mondani. A sorrend szerint a kereskedelmi tárca, majd az igazságügyi költségvetés következik. A kereskedelmi tárca előadója dr. Heltai Ferencz. Minden jel arra vall, hogy a költségvetés tárgyalása belenyulik december hónap derekáig, sőt talán túl is megy. Élénkebbnek a földművelésügyi vita ígérkezik.

Időküzi választások.

Kossuth Ferencz, a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt elnöke magához kérette Visontai Soma volt függetlenségi képviselőt a képviselőházban, ahol felajánlotta Visontainak a Nagy Emil lemondásával megüresedett szolnoki mandátumot. Visontai megköszönte Kossuthnak a figyelmet és kijelentette, hogy elhatározását a szolnoki függetlenségi központ elhatározásától teszi függővé. A szolnoki függetlenségi párt most jelölt értekezletet fog tartani, amelyen a jelöltség kérdésével fog foglalkozni. A munkapárt valószínűleg gróf Almásy Imre volt koalíciós főispánt fogja jelölni.

A hosszupályi választókerület függetlenségi pártja Buza Barna volt képviselőnek ajánlotta fel a jelöltséget, aki elfogadta. Buza támogatására a függetlenségi és 48-as pártnak több képviselőtagja utazik le a hosszupályi kerületbe. A nemzeti munkapárt jelöltje tudvalevően Beöthy László kereskedelmi miniszter.

A Kossuth-pártkörből.

A negyvennyolcos függetlenségi Kossuth-pártkörben ma este sokan jártak fenn, köztük a párt vezére, Kossuth Ferencz is. Beszéd közben a szolnoki választás esélyeiről is esett szó. A kerületben a pártot nagyon erősnek tartják és a pártvezetőséget Kossuth vasárnap délutánra várja, hogy a jelölt személyében megállapodjanak.

Nagy felháborodást keltett a pártkörben az osztrák képviselőháznak az argentinai huszbeho-

zta) tárgyában hozott határozata, amely ignorálni akarja a vám- és kereskedelmi szerződésnek a huszbehozatalra vonatkozó részét. Megütköztek azon is, hogy Ausztriában szó van arról, hogy Zágrábot a szlovének és a délszlávok kulturális központjává tegyék, minthogy ez a triaszitikus velleitásoknak világos jele.

A párt választójogi bizottsága hétfőn délután öt órakor ül össze első ízben, hogy a párt egységes állásfoglalását a választójog reformja ügyében megbeszélje. Nagy Emil helyére Kossuth még a hétfői értekezletre egy másik képviselőt fog meg hívní.

Justh Gyula Nagykanizsán.

Nagy népgyűlés lesz vasárnap, e hó 26-án. Nagykanizsán a katonai javaslatok ellen és az sz általános, egyenlő és titkos választói jog érdekében. A népgyűlésen résztvesz a függetlenségi és 48-as párt elnöke, Justh Gyula is, akit több függetlenségi párti képviselő kísér el utjában. A Választójog Orsz. Szövetsége részéről dr. Vámos Henrik, a szociáldemokrata-párt részéről pedig dr. Ormos Ede vesz részt a gyűlésen. A vendégeket a vasutnál Bosnyák Géza, Nagykanizsa város orsz. képviselője fogadja. A gyűlésen igen sokan fognak résztvenni, mert a függetlenségi érzelmű Zala vármegyei községeiből igen sok község jelentette be, hogy nagy küldöttségekkel vesz részt a gyűlésen.

A katonai kabinetirodákban.

Egy bécsi jelentés szerint a közel jövőben nagyjelentőségű változás lesz az uralkodó kabinetirodájának vezetésében. Martner vezérőrnagy a katonai kabinetiroda helyettes vezetője, aki tulajdonképpen a kabinetiroda vezetője is volt, legközelebb két hónapi szabadságra megy és szabadságáról nem is tér többé vissza állásába. Az utód kérdésében még nincs döntés, de beavatott helyről értesülünk, hogy az utód személye nagy meglepetést fog kelteni.

Ugyancsak Bécsből táviratozzák, hogy a királyi arenai Brosch Sándor vezérkari alezredes, Ferencz Ferdinánd trónörökös katonai irodájának vezetőjét — amint ezt már közölték — a bozoni 2. számú vadászrezend parancsnokává nevezte ki. Brosch alezredes ma adta át hivatalát utódának, dr. Bardolff Károly vezérkari alezredesnek.

A hadügyminisztérium sajtófőnöke.

Mint illetékes helyről jelentik, a hadsereg rendeleti közlönye holnapi számában publikálja Hoen Miksa lovag, vezérkari ezredesnek a hadügyi-

minisztériumi sajtóiroda főnökévé való kinevezését. Ezzel megvalósul a katonai sajtóirodának báró Schönaich által kezdeményezett és lovag Aufferberg hadügyminiszter által új alapon tovább fejlesztett eszméje.

Ez a sajtóiroda számolva a modern korszellem követelményeivel, egyfelől a nyilvánosság jogosult igényeit fogja szolgálni avval, hogy állandóan informálja a közvéleményt a hadsereg szervezetének alkatelemeiről és újításairól, másfelől azonban a nép széles rétegeivel megismerteti a hadvezetés kivánságait a szárazföldi és tengeri hadsereg további kiépítését illetően és ezzel helyre kívánja állítani a hadsereg és népesség között a belső kapcsolatot. Más minisztériumok beosztásának megfelelően a sajtóiroda két csoportra oszlik: a sajtó-csoportra és az irodalmi csoportra. A sajtó-csoport továbbra is Brinzei Arthur kapitány, eddigi sajtóreferens vezetése alatt marad. Ezen a katonai sajtószolgálatot ellátó csoporthoz tartoznak még: Elmer kapitány, továbbá Pokorny és Miáki főhadnagyok. Az irodalmi csoportot, amely főleg katonai irodalmi területen fejti ki tevékenységét, Spaitz Sándor a vezérkarhoz bocsott őrnagy vezeti, kinek neve publicisztikai működése és az orosz-japán háborúban való részvétele révén széles körökben ismeretes. Mellé vannak osztva Kriz kapitány és Kappus főhadnagy. Csak a gyakorlat fogja megmutatni, hogy a költségvetés szerint rendelkezésre álló eszközök figyelembe vételével fejlesztendő-e és mennyire fejleszthető ez a sajtóiroda. Minden esetre lovag Hoennek a sajtóiroda főnökévé történt kinevezése — aki az egész hadseregben a legjobban forgatja a tollat és aki haditörténeti írásaival és műveivel egy a belső, mint a külföldön nagy hírnévre tett szert — biztosítja annak, hogy az új sajtóiroda teljes mértékben meg fog felelni mindazoknak a követelményeknek, amelyeket a nyilvánosság és a sajtó azzal szemben támasztanak.

A drágasági pótlék.

Annak az országos mozgalomnak következtében, mely az ország állami tisztviselői és egyéb alkalmazottai között a nyomásos megélhetési viszonyok miatt drágasági pótlék utalványozásáért megindult, Lukács László pénzügyminiszter a költségvetés általános vitájának befejezése alkalmával mondott beszédében kijelentette, hogy legközelebb benyújtandó törvényjavaslatában a tisztviselők méltányos kérését honorálni fogja. Később, a szerdai minisztertanács után, közzé is tett a kormány egy kommunikét, amelyben a tisztviselők megnyugtatóására közli, hogy a minisztertanács hozzájárult a pénzügyminiszter előterjesztéséhez a legközelebb a Ház elé terjesztik a drágasági pótlék-

vonultak Keglevich-el, lefekvés előtt bökte ki a grófnak: — te, Keglevich, annyit mondd nekem, hogy arról a szent papról alighanem bicskával kell lenyuzni azt a bundát?

— Ne beszélj már olyan bolondokat! — förmedt fel Keglevich, aki élt a gyanuperrel. — vagy tán megint valami huncutságot csináltál, Gyurka?

— Már csak bevallom neked, pajtás, hogy egy kissé léppel bekentem a bunda belsőjét...

— Tyűh! Az áldodat, akkor meneküljünk innét! Ha ezt megtudja Lajos bátyám, hogy így bántunk el a szent papjával, agyonlövöldöz mind a kettőnk. Az ördög vitt volna el inkább, Gyurka!

A két ur még az éjszaka bucsuzatlanul elhajatott. Debreczenben százhuszonöt forintért csináltattak egy reverendát az újvárosi szent papnak. Sáska uram, a debreczeni első szabómester, még másnap délelőttre — valami ünnep következett — készen küldte ki azt a Keglevich és Józsa urak bocsánatkérő levelével Semsey Lajosnak. A papról tényleg úgy kellett lenyuzni a bundát. Az egyetlen reverendája is bepiszkolódott.

— Már csak bocsásson meg nekik, tisztelendő uram, — kérlelte a kedves papját, Semsey, de bizony három esztendő is beletelt, mire Keglevich és Józsa Gyuri ismét elmerészkedtek az újvárosi kastélyba.

Az egész Felsőmagyarországon híresnek voltak a nábob Semsey Lajos mádi szüretjei. Akkortájt még virultak a Tokaj-Hegyalja szőlőtőkés barázdái. A szepesi urak sem kap-

tak ki annyira a folyékony arany kincses földjéről. Kövér ételillatokat füstölögtek a nyírjuri kúriák kéményei túl a Tiszáról, a széles rónán, amelyre Tokaj sziklaormós hegykupuja mereszkezik.

Hetekig eltartott a Semsey Lajos mádi szüretje. Főrendüek és a nemes családok öregje, fiatalja kedvesen barátkoztak az újvárosi nábob szüretjén. Politikusok, mint szerelmek megtalálták itt a maguk enyhe zugolyát a száraz zsálya, ürömvirág szagu uri pajtában. Persze a virtuskodók, a tréfamesterek is helyet találtak itt a rakott fehér asztaloknál; hiszen Mádhöz nem messze esik Bodrogkeresztúr, ahol meg Józsa Gyurinak volt a szőlője. Józsa Gyuriék is áttruczantak a Semsey Lajos szüretjére. A vidám szüreti hangulatok között a komoly öreg ur is elnézőbb volt velük szemben.

— A ladomeczi tiszteletes ur nélkül nem ér ez a muláság semmit — bujtogatta a fiataliságot Józsa Gyuri.

— Hagyjatok békit annak a papnak! — szolt korholólag a nábob, de bizony ez esetben a fiatal grófok, bárók és nemesek inkább hajtottak Józsa Gyurira. Négyes fogatokon robotgattak el a ladomeczi papért. Ladomecz szegény kis református eklézsia ott a hegyek között. Mészégetőkből és kapásokból verődött össze ez a falu. Még a papja is büntetésből került ide. Nagy Istvánnak hívták akkor a ladomeczi tiszteletet. Mint családapa példás volt, mint egyházi szónokot a kiválóak között emlegették. Szellemes ötleteivel, eredeti, tréfás történeteivel, remek, nótás hangjával, meg a társaságoknak volt a lelke tiszteletes Nagy István mindaddig, ameddig a bor a

földre nem gáncsolta, mert a boroskancsóval szemben tehetetlenné vált ez a derék ember. Ha egyszer nyelvét borba mártotta, rogyásig nyelte az italt tiszteletes Nagy István és úgy berugni senki sem tudott az egész Tokaj-Hegyalján, mint a ladomeczi pap. Ez volt neki a félve kerülgetett, fájdalmas gyönyörűsége, ebből kerekedett az egész traktusban veszekedett iszákos hire is.

— Hennyé, hennyé! — Semsey Lajos agyályosan csóválta meg a fejét, midőn Ladomeczről visszarohtak a fogatok és meglátta, hogy Józsa Gyuriék muzsikaszóval hozták a ladomeczi papot, hát, hát tiszteletes uram, jól-jól tudhatja, tudhatja azt, hogy én, én szívesen, szívesen látom, látom magát, de mégis, mégis most...

— Méltóságos uram, nem a magam jószántából jöttem én. Erőzakkal hoztak az urak.

— Jól van, no jól van! Most már aztán, már azután ügyeljen magára a tiszteletes ur.

— Ösmerem a gyarlóságomat — felelte keseredetten a józan pap; de mikorra már ugy éjféltajt aludni ment a nábob. Nagy Istvánnak kivirágosodott a kedve. Itzés vizespohárból nyelte az illatosan pezsgő öreg szamorodnit és lábai is annyira meggyengültek, hogy dikióját csakis a falnak támaszkodva bírta elmondani a ladomeczi pap. Reggelre az asztal alá került. Józsa Gyuriék még csillagot is rugattak vele.

A szőlőszedők között sokan voltak ladomeczi református hívek is. Ezek botránkoztak meg a leghevesebben a szerenesélen papjok állapotján. Bizony az egyházkerületnél is feljelentették a ladomeczi papot. Még

ról, illetőleg családi segélyről szóló törvényjavaslatot. A hír, ami egészen természetes is, az ország tisztviselői és egyéb alkalmazottai között nagy megnyugvást és örömet keltett.

Hír szerint a törvényjavaslat bezártlag a IX. fizetési osztályba tartozó alkalmazottakig, tehát a XI., X. és IX. fizetési osztályok számára, szoknak, akiknek legalább két gyermekük van, megállapít a szolgáltnál egyszáz, egyéb alkalmazottaknál pedig kétszáz koronát 1911. január elsejéig visszamenőleg. A többi fizetési osztályokba sorozott tisztviselők állítólag semminemű pótlékot vagy segélyt nem fognak kapni. És hogy minden további hasonló mozgalomnak elejét vegye a kormány, a javaslat kimondja azt is, hogy a kormány ezzel az intézkedéssel hosszú időre befejezte a tisztviselők helyzetének javítására vonatkozó munkáját.

Amint értesülünk, a kereskedelmi miniszterium a vasutasok részére szintén drágasági pótlékot engedélyezett, amelyet épp úgy, mint az állami tisztviselőknek, fizetésük megállapított százalékában folyósítanak. Az erre vonatkozó munkálatokat és számításokat nemsokára befejezik, úgy hogy a vasutasok december elején megkapják a drágasági pótlékot. Az állami felügyelet alatt álló vasutak alkalmazottai is részesülnek drágasági pótlékban, olyan arányban, mint a Máv. alkalmazottai.

A miniszterelnök körirata.

Tudvalevő, hogy a belügyminiszter azzal a kéréssel fordult a Magyar Gazdaközösséghez, hogy a választói jog reformjának alapvető elvi kérdéseit beható megfontolás tárgyává tegye és erre vonatkozó álláspontját vele mielőbb közölje. A Magyar Gazdaszövetség teljes tudatában a kérdés fontosságának, másrészt pedig a kötelességének, akként határozott, hogy előterjesztendő javaslataiban különösen a kisgazdák kívánásainak és törekvéseinek ad kifejezést. Erre való tekintettel véleményadásra kérte föl összes testületi tagjait a következő főbb kérdésekre vonatkozólag:

„A választójog reformjánál szükséges-e a választójog kiterjesztése és ha igen, mily terjedelmű legyen a kiterjesztés. Részesíthetők-e abban minden önjogi polgár, vagy pedig szükséges, hogy bizonyos korlátok állíttassanak. Nevezetesen szükséges-e, hogy a választójog az irni-olvasni tudáshoz, valamely adófizetéshez, állandó lakhelyhez, vagy másféle hasonló korlátozáshoz köthessen. A gondnokság alá helyezett, a csőd alatt állók, vizsgálati fozásban levők, a tényleges katonák és csend-

mielőtt az egyházi bíróság döntött volna a botrány felől, a miskolci szuperintendáns, aki barátja és iskolatársa volt a szerencsétlen természetű ladomeczy papnak, maga elő idézte tiszteletes Nagy Istvánt.

— Ládd, ládd! Már megint mibe keveredtél! Most már igazán nem tudom, mit csináljak veled? Hiszen Ladomecz a legutolsó eklézsiám és ha híveid rádsütik ezt a botrányos részvegségedet, most onnét is takarodnod kell. Családoddal együtt földönfutóvá leszel.

Püspökbarátja korholására könybe borult a gyarló Nagy István gyermekes kék szeme:

— En egész esztendőben visszatartottam magamat! Nem kerestem ezt a szüreti alkalmat. Az urak erőszakkal vittek el Mádra, ahol azután a gyarlóságom ismét legyőzött...

— Tudod mit? — a püspöknek egy ötlete támadt — keresd fel Kassán Semsey Lajos urat. Kérd meg szépen, ha ő méltósága azon szüreti összejövetel alkalmából hajlandó bizonyítani a józanságot, akkor beszélhet te ellened az egész Szabolcs- és Zemplénvármegye, nem hogy Ladomecz!... Meghagyunk papnak.

Nagy István tiszteletes igen busan, igen leverten állított be az öreg Semsey Lajos kassai palotájába.

— Hiszen méltóságos uram is tudja... Nem magam kerestem ezt az alkalmat, erőszakkal vittek bele Józsa Gyuri nagyságos urék.

Semsey elmélyedve, elkomorlyodva hallgatta a szerencsétlen ember panaszkerését.

őrök, a községelyben részesülők, vagy az államtól közvetlenül függők, kizárandók-e a választójog gyakorlásából. Ha a választójog gyakorlását nem kötnék az állandó lakhelyhez, mily eljárás követendő az ugynevezett hullámzó népséggel (kóbor cigányok, házalók stb.) szemben. Ohajtandó-e a titkos és községenkénti választás és ha igen, milyen okokból és mily terjedelemben. Amennyiben a titkosság mellőzendő lenne, kifejtendők ennek okai. Ha a titkos szavazás helyeslésre talál, miként vihető keresztül az irni-olvasni nem tudó választók szavazása és mily intézkedések szükségesek arra nézve, hogy az irni-olvasni tudó, de kisebb műveltségi fokon álló választó szavazatával visszaélés ne történjék. Milyen intézkedések szükségesek a magyar állam hagyományainak, magyar jellegének megővése végett. Fentartandó-e a képviselők jelenlegi száma. Ha nem, szaporítandó-e vagy csökkentendő az. Szükséges-e a kisebb-ségek képviselőtere és a szabad véleménynyilvánítás védelmére. Megengedhető-e, hogy azok, akik az állam törvényes rendje, az alkotmány, a szabályos vallásyagorlat ellen izgatnak, illetőleg mint ilyenek jogérvényesen elítéltek, választójoggal felruházassanak. A kiszolgált katonák tekintetében tétessenek-e valami különös intézkedések. Vajon magának az általános választójognak kifogástalan működése szempontjából nem rejte-e veszedelmeket magában kellő előkészítés és politikai iskolázottság nélkül a jognak általánosítása és olyan tömegekre való kiterjesztése, melyeknél egyrészt a kellő belátás, másrészt a politikai felelősségérzet hiányos, vagy pedig egészen hiányzik. Ha igen, milyen előkészítő intézkedések lennének szükségesek, hogy a nép nagy tömege értelmi és erkölcsi tekintetben a kellő színvonalra emeltetvén, a választójoggal veszedelem nélkül felruházható legyen.

Mivel a választójog kérdésében a folyó év végéig a Magyar Gazdaszövetségnek állást kell foglalnia és a több ezer kérdőív feldolgozása alapos munkát ad, a válaszokat november 30-ig kérte be a szövetségi iroda.

A horvát választások.

Petovszelóban és Koreniczban dr. Markovics Pétert, Novszkában pedig Orsanics Ottó gyógyszerészt jelölte a kormány mellett álló nemzeti haladó párt. Nasiczon a koalíció gróf Pejacsevich Tivadar kormánypárti jelölttel szemben Wilder, Venczeslavot, a Pokret című pártlap szerkesztőjét jelölte.

Budapest, november 25.

Achrenthal a királynál. Bécsből jelentik: A király ma külön kihallgatáson fogadta gróf Achrenthal közös külügyminisztert.

— Tiszteletes barátom, Isten látja lelkeimet, hogy szeretnék segíteni magán, de hát én, aki egész életemben elkerültem, most ősz fejemmel hazudjak?...

— Akkor jaj nekem! Jaj az ártatlan esaládomnak — megtört feje mellére bukott a ladomeczy papnak.

— Mindamellett megkísérlem, csak ne busuljon annyira, barátom! Hátha mégis segíthetek? — az újvárosi öreg nábob iróasztalához ült és a következő bizonyáglevelet adta ki: „Bizonyítom, miszerint tiszteletes Nagy István ladomeczyi lelkész ur Simon-Juda hetében, a mádi szüretemen magát tartózkodva viselte és mértékkel ivott. Semsey Lajos s. k.”

Nagyobb hitelesség okáért ezimerezes pesétjét is a levélre ütötte Semsey. A bizonyítvány alapján Nagy István megmaradt a mézégétők papjának, de Semseyre sem mondhatta rá senki, hogy hazudott. A kapatos pap tényleg tartózkodva viselte magát, midőn a falhoz támaszkodott. A nemes számorodni borhoz is elég szép mérték volt az itezés vizes pohár...

Semsey Lajos, ez a fejedelmi vagyoni, fejedelmi lelkű magyar nábob az 1850-es években hunyt el. Balmazújvárosi elárult kastélya évtizedek óta esukott, homályos üvegszemekkel sötétlik a napfényes hajdupusztákra. Nemesak a vén kastély árult el azóta, árva lett, árva maradt Balmazújváros szegény taksás népe is.

A véderő-vita.

— Interpelláció Tomasics miatt. —

A képviselőház ülése.

Budapest, november 25.

A képviselőházban ma a véderőjavaslatot tárgyalták, amelyhez elsőnek *Herzeg* Sándor kigazdapárti képviselő szólott hozzá. *Herzeg* a véderőreform és választójog közötti junktim mellett foglalt állást és a javaslatot nem fogadta el.

Utána *Szterényi* József, volt kereskedelmiügyi államtitkár szólalt fel és kizárólag nemzetgazdasági szempontból bírálta meg a hadsereget és a javaslatot. Kimutatta, hogy a hadsereg ugy a földművelés, mezőgazdaság, mint ipar terén, mily hatalmas fogyasztója piacunknak és kimutatta, hogy Magyarország csak egytized részét nem kapja vissza annak, amit a hadsereg fordít. Ennek az egytized résznek a visszatérítését is követeli. *Szterényi* világos és tiszta okfejtéséből azonban egész más tanulságot vont le, mint amit várni lehetett, amennyiben a javaslatot — elfogadta.

Ezután gróf *Batthyány* Tivadar interpellálta meg a miniszterelnököt *Tomasics* bán horvátországi garázdálkodásai tárgyában. Az interpelláló nagy figyelemmel hallgatott fejtegetéseiben többször hivatkozott az „Egyetértés”-re, amely mindenkor igaz és megérdemelt kritikában részesítette *Tomasics* önkénykedéseit. *Batthyány* interpellációjára közben érdekes jelenet játszódott le a miniszterelnök és *Jankovich* képviselőházi alelnök között, aki ma a tárgyalásokat vezette. Ugyanis *Polónyi* Dező a miniszterelnök jólétesültségére nézve egy közbeszólást kecskázott meg, amelyben azt mondta, hogy a bán ritkán mond igazat.

Khuen-Héderváry, aki *Tomasics*-nak jó barátja, ez a közbeszólás valóságos konsternálta és méltatlankodva intett fel az elnökséghez, hogy *Polónyit* utasítsa rendre.

Jankovich alelnök azonban nem utasította rendre *Polónyit*, hanem csak figyelmeztette, hogy tartózkodjék az ilyen közbeszólásoktól.

Batthyány ezután befejezte interpellációját és konstataulta, hogy a miniszterelnök nincs kellően informálva a horvát viszonyokról.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök természetesen tüstént észlára jelentkezett és ottalmába vette *Tomasics*ot, akiről ismétlen kijelentette, hogy nem fog lemondani.

Részletes tudósításunk a következő:

Návay Lajos elnök az ülést feltizenegykor megnyitja.

A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Több felirat és kérvény bemutatása után felolvasták az interpellációs könyvet, melybe *Abraham* Dező két, gróf *Batthyány* Tivadar és *Barcsay* Andor egy-egy interpellációt jegyzett be.

Az interpellációkra 1 órakor térnek át.

Következett a véderőreform folytatálagos tárgyalása.

A véderőreform.

Herzeg Sándor kigazdapárti volt az első felszólaló. Elszomorító dolog, — mondotta — azt látni, hogy amíg más nemzetek lelkesült áldozatkészséggel támogatják haderejük erősítésének és fentartásának ügyét, addig a véderőkérdés nálunk mindig nagy válságokat okoz. Ennek nincs más magyarázata, mint az, hogy az a hadsereg, amelyet mi nagy áldozatokkal fentartunk, s amelynek javára tőlünk most még fokozottabb áldozatokat kívánnak, nyelvében és szellemében tőlünk teljesen idegen. (Ugy van! Sajnos!) A honvédelmi miniszter nagyon lebecsülte a lelkesedést, pedig számtalan példa mutatja, hogy ahol már semmi sem segíti, ott a lelkesedés csodákat tudott művelni. (Igaz! Ugy van!) A legtöbb terhet úgy érben, mint pénzben a kisemberek viselik és az ő gazdasági előnyükre a legkevésbé térül vissza a hadsereg fordított óriási költségekből. A javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés balfelől.)

Szterényi beszéde.

Szterényi József kizárólag közgazdasági kérdésekkel óhajtt foglalkozni a véderőjavaslat kapcsán. Az eddigi véderőviták során ugyanis csak jó részt a kérdés közjogi részével foglalkoztak s csak a mostani vitában merültek fel gazdasági vonatkozások is. Az első kérdés az: termékenyíti-e a ma-

gyar közgazdasági életet a haderő s mit jelent arra, mint fogyasztóra nézve. Három csoportra osztja az anyagát: először az általános fogyasztás alá eső kiadásokat, másodsor a mezőgazdaság, harmadszor az ipar és kereskedelem javára eső összegeket sorolja fel. Az általános fogyasztás fogalma alá eső összegek három föltételből alakulnak: a tisztai fizetések, illetőleg tisztai javadalmak, pénzbeli javadalmak, a legénységi zsold és a vele kapcsolatos kiadások és végül egyéb személyi kiadások, amelyek tulajdonképpen a polgári elemnek a katonai szolgálatban való elfoglaltságával kapcsolatosan felmerülő tiszteletdíjakból alakulnak. Ez a három tétel együtt 70.37 millió koronát képvisel, amely kizárólag a helyi fogyasztás javára esik. Ez a helyi fogyasztás 139 községre oszlik meg: t. i. mindössze ennyi helyen van Magyarországon katonai szolgálat. Ezt a csoportot két alesoportha osztja és pedig a szoros értelemben vett földművelésre és az állattenyésztésre. Az első, a földművelési rész, azon szükséglete a haderőnek, amely a buza, rozs, szénna, szalma, zöldszékfélék és tejfogyasztás révén áll elő. E czímen 23.51 millió jut Magyarországon mezőgazdasága javára, másrészt itt van az állattenyésztés, ahol ismét két tényező játszik szerepet: az egyik a szarvasmarha fogyasztás, a másik a lótenyésztés. Hogy mit jelent a haderő Magyarországon mezőgazdaságára fogyasztás szempontjából, arra nézve figyelembe kell venni, hogy az itt állomásozó legénység 48.376 darab szarvasmarhát fogyaszt el.

Barta Ödön közbeszól: Akkor is megenné ha nem volna katonai!

Szterényi József: el volt készülve a megjegyzésre s majd megfelel. A fogyasztás 16.9 millió koronának felel meg, 16.9 millió korona értéket képvisel ez a 48.376 szarvasmarha. Felel meg itt a lótenyésztés a hadsereg fogyasztása szempontjából. Ez 8095 darab ló, 7.16 millió korona értékben, vagyis a mezőgazdaság összesen 47.9 millió koronát kap a haderőtől. Rátér a Barta Ödön íménti közbeszólására, hogy t. i. akkor is fogyasztanak, ha nem szólnak. Ajánlja figyelmébe Magyarország élelmezési statisztikájának studiumát s akkor meg fog győződni arról a szinte szegényteljes, a mi gazdasági és kulturális viszonyainkat nagyon szomorúan jellemző adatról, hogy milyen kevés húst fogyasztanak a falvakban és a vidéken. Hús fogyasztás Magyarországon csak a városokban van. Az ipar és kereskedelem részese 74.50 millió. Ha mindent összegezzük, 210.14 millió korona, vagyis az egész katonai teher négyötöde az, amely az összes költségből a magyar közgazdasági élet termékesítésére folyik vissza az országba. Ezután statisztikai adatokat hoz föl arra, hogy a munkacsoport elvonása a produktív munkától Magyarországon a legkisebb. Magyarország tehát fölösleges katonai erőt nem vett igénybe.

Székely Kálmán: Negyven év óta nem fejlesztették a hadsereget.

Szabó István (nagyatádi): Ők se adtak nekünk semmit!

Eitner Zsigmond: A felemelt létszámmal tegyen összehasonlítást!

Szterényi József: Erre nincs statisztikája, mert nem tudja, hogy a többi állam mit fog tenni hadserege fejlesztésére. Statisztikai adatokat hoz föl arra, hogy Magyarország 1868. óta 63 millió koronával növelte katonai építkezések czímén az osztrák államvagyonát. Ezt a veszteséget a jövőre orvosolni kell. Ami a mezőgazdaságot illeti, Magyarországot a hús fogyasztásnál darabjában 28.000 marha, átlagértékben 3.70 millió korona veszteség éri. Az egész élelmezést és lótenyésztést alapul 8.38 millió korona veszteség ér bennünket. A lótenyésztés terén 2.26 millióval kedvezőbb a helyzetünk. Az egész mezőgazdaságot véve lapul 6.12 millió korona a veszteségünk. Érthetetlen dolog hogy Magyarország, bár agrárállam, még csak a kvótaszabály részese sem kapja meg a mezőgazdaságából. Inari téren jóindulatot lát a hadvezetésnél. Utal az ágyugyár kérdésére. A hadvezetést örömmel üdvözölte, hogy Magyarországon is lesz ágyugyár.

Gróf Batthyány Tivadar: Schönhaich is akarta az ágyugyárt.

Szterényi József: Nemesak akarta, de a legmelegebben támogatta.

Gróf Batthyány Tivadar: Skodáékkal!

Szterényi József: Ez a hadügyminisztériumra nézve tökéletesen közömbös volt.

Gróf Batthyány Tivadar: Dehogy is volt!

Szterényi József: Inari téren 12 millió a veszteségünk, ami az építkezésekre vezethető vissza. Összegezve minden adatot, a katonai részese terén Magyarország megokolatlan vesztesége 17 millió 800.000 korona.

Barta Ödön: Ha a régi adósságot töröljük.

Szterényi József: A mai tényleges helyzetről beszél ezuttal. Ha ezt az eredményt mérlegeljük, a hadsereg ellen tulságos panaszunk nem lehet. Magyarországnak a hadseregre fordított összegek

tekintetében a vesztesége csak egy tized százalék. Követeli, hogy a hiányzó egy tized is visszajuttatassék Magyarországnak. Ezenkívül kéri a kormányt, hogy az elvezényelték révén ránk eső 35 és fél millió károsodás visszatérüljön. Ezekután megokolja a javaslattal szemben elfoglalt álláspontját. Kezdetül fogva az elvet az álláspontja, hogy bár a véderőnek olyan megoldását óhajtaná és kívánná, amely nemzeti szempontból az összes pártokat megnyugtathatja, mindig azt az elvet vallotta, hogy veszedelmesebb dolog nincs, nemcsak nagyhatalmi szempontból, de speciális katonai szempontból is, mint állandóan felszinen tartani a katonaság politikai kérdéseit és viszont álláspontjából kifolyólag azt az elvet képviselte, hogy bár súlyos megterhelésével jár, a véderőreform az országra nézve azon anyagi terhek következtében, amelyek vele kapcsolatosak, mindazonáltal sokkal súlyosabb az a teher és sokkal nagyobb az a veszteség, amely az országot annak következtében éri, hogy nem tudunk nagyarányú gazdasági politikát kellőképpen folytatni, mindaddig, amíg a véderő kérdése megoldva nincs. Ennek következtében, miután első sorban gazdasági érdekeket képvisel ebből az álláspontból kifolyólag is, minthogy óhajtaná, hogy mielőbb a produktív gazdasági munkára térjünk át, terhei daczára a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja. (Élénk helyeslés és taps a jobboldalon és a közepén. A szónokot számosan üdvözlöik.)

Ezután áttértek az interpellációkra.

A horvát rémuralom.

Gróf Batthyány Tivadar: Tekintettel azokra az igazán megbotránkozott, skandalózus eseményekre, amelyek különösen a legutóbbi napokban Horvátországban előfordulnak, kötelességem tartja, hogy a horvát helyzet egyes szimptomáit szóvá tegye, mert csak kötelességét teljesíti, amikor a magyar állam területén belül a törvényteliséget, a magyar-horvát egyetértés és megértés, a magyar-horvát szlavonországi unió érdekében mindazokat a törvénytelenségeket, amelyek Horvátországban a horvát bán felelőssége alatt Magyarország részére és terhére elkövetettek, az ország színe elé állítja. Előre bocsátja, hogy e felvételében abszolút semmiféle pártérdek, vagy pártnevezettség nem vezet, és ő semmiféle horvátországi párttal összeköttetésben nem áll. Egyben tiltakozik az ellen, hogy ebbe a dologba osztrák képviselő, mint legutóbbi Tresich tette, beavatkozzék. Ki kell jelentenünk nekünk magyaroknak, hogy Tomasics bán eljárásával magunkat nem azonosítjuk. Hangoztatja, hogy a horvát bán állással nem fér össze, hogy ő magánintézeti funkciókat végezhesen. Az uniónak nagyobb híve nincs nálánál, de ez a mód nem alkalmas az unió gondolatának merítésére. Czáfolya ebben a tekintetben a miniszterelnök álláspontját. Rá kell mutatnia arra is, hogy a horvát jelzálogbank igazgatóságában nemcsak a bán ül, hanem a vicezében, a horvát országos pénzügyigazgató és a felügyelőbizottságban egy horvát főispán. (Derültség a baloldalon.)

Polónyi Dezső: Csinos dolog!

Gróf Batthyány Tivadar: Ez tarthatatlan állapot, amelyet szánálni ennek a törvényhozásnak pártkülönbség nélkül a kötelessége. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Idézi a miniszterelnöknek a sajtószabadságra vonatkozólag multkor mondott szavait, amelyekkel czáfolyi próbálta, hogy Horvátországban nincs cenzúra. Egész sereg horvát lapot mutat föl, amelyekből egész cikkek töröltek.

Polónyi Dezső: Ilyen házasok, amelyek megjelentek. A legtöbb meg sem jelent!

Gróf Batthyány Tivadar: Nem olvassa fel, hogy a törölt cikkeknek mi volt a tartalmuk, de egyet föl kell említenie. A Pokret egy rendőri utasítást akart közölni, amelyben az volt leírva, hogy kell eljárni a sajtócenzúra körül. A hatóság ezt is kitörölte. (Derültség.) A lap csak annyit fűzött ehhez az utasításhoz, hogy idézni akarta utána a sajtótörvény 6. szakaszát. (Derültség a baloldalon.) A tömeges konfiskációval az a cél, hogy az ellenzéki lapokat anyagilag tönkre tegyék és működésükben megbénítsák.

Polónyi Géza: A magyargyűlöletet szitják a Tomasics-féle eljárással.

Gróf Batthyány Tivadar: De a horvát bán jóhiszeműségét illusztrálja az, hogy legutóbb egy királyi kézirat a horvát kormány hivatalos lapjában a miniszterelnök ellenjegyzése nélkül jelent meg. Így jelent meg a bán félhivatalos lapjában is. Csak napok mulva jelent meg apró betűkkel egy kis helyesbítés. Ebben tendencia van. A „Pokret” című lap szóvá tette a dolgot s Lorkovics volt képviselő ellen felségvétség miatt bünvádi eljárást indítottak. (Mozgás a baloldalon.)

A cenzúra és az „Egyetértés.”

Megjelent néhány nap előtt a horvát bánhoz intézett a legfelsőbb királyi kézirat közzététele után

az „Egyetértés” című budapesti politikai napilapban egy rövid kis kritika erről és ennek az volt a tenorja, hogy utóvégre könnyű ott fenn Bécsben legfelsőbb helyen kapacitálni Tomasics mellett. Az Egyetértés cikkét telegrafálták vagy telefontelefontalták Zágrábba és azokat a horvát lapokat, amelyek az Egyetértés közlését hozták, valamennyit konfiskálták. Zágrábban most előállott az a tény, hogy az Egyetértés ezzel a cikkkel a kávéházakban, nyilvános helyen ott feküdt, természetesen a közlemény révén közérdeklődést keltett, mert mindeki tudta, hogy ez a cikk, amelyet Zágrábban a kávéházakban mindenki eredetiben olvashat, de a horvát lapokban nem olvashatja, mert ezért a cikkért valamennyit konfiskálták. A horvát bán ö ellenzékiája elég ügyes és ravasz ember, mert odáig nem mert elmenni, hogy az Egyetértést vagy más magyar lapokat konfiskálják: hagyta, hogy az közlésén forogjon, csak a horvát lapokat üldözte e miatt. Ez is mutatja, hogy nincs cenzúra, miként a miniszterelnök a multkor mondta, Horvátországban, hogy teljes a sajtószabadság s hogy ott igazán a miniszterelnök szerint semmi panasz és jogczim nincs, hogy sajtóatrocitásokkal álljunk elő!

De nem ilyen szigorú a bán minden lappal szemben. A nemrég megindult „Politické Novine”, bár a törvényben előirt formai kellékeknek nem felel meg, vigan tolhatja a bán szekere rudját. Megjegyzendő, hogy ezt a lapot az országos nyomdában nyomják. Ez nem törvényes eljárás, ilyen módon nem lehet Horvátországban magyar barátokat szerezni. A bán lapjai azzal kérkednek most, hogy „amíg a szerb-horvát koalíció kormányja a magyar nyelvet akarta behozni a horvát középiskolákba, a mostani kormány arra törekszik, hogy a magyar iskolákat csak magyarok látogassák.” Ebből lehet következtetni Tomasics bán unionista érzelmére. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A „Trau”, amelyről mindenki tudja, hogy ez körülbelül a magyar kormány lapja...

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Soha!

Gróf Batthyány Tivadar: Ugy látszik, a miniszterelnök ur nincs mindenben jól informálva.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Jobban, mint a képviselő ur!

Gróf Batthyány Tivadar: Én konkrétumokat hozok föl, amelyek megczáfolyják a miniszterelnök ur adatait. Tehát nincs mindenben jobban informálva

Polónyi Dezső: Nagy baj, hogy a miniszterelnök urat Tomasics bán informálja, az pedig valótlan mond! (Igaz.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Mit mond?

Polónyi Dezső: Azt mondtam, hogy a bán nem szokott valót mondani!

Elnök kéri Polónyit, hogy ilyen kifejezésektől tartózkodjék.

Gróf Batthyány Tivadar: A „Drau”, amely a kormány lapja, azt írja, hogy a bán pártjának erőszakkal is érvényesíteni kell a bán politikáját. Ajánlja a miniszter figyelmébe, hogy a választási kampányban valóságilag üldözik a szerbseget. Szóvá teszi azt is, hogy egyes horvát politikusokat is üldözik. A pénzügyi és postás alkalmazottak között igen erős pressziót gyakorolnak, a nálunk is ismert recepte szerint. Alkalmassint így lesz a vasutasoknál is. Ne tekintsük ezeket a kérdéseket pénzkérdésnek, hanem igyekezzünk ezeket a bajokat orvosolni. A következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz, a pénzügyi és kereskedelmi miniszterekhez:

Az interpelláció

Tisztelettel kérdem a miniszterelnök urat, szándékozik-e Horvát-, Szlavon- és Dalmátországot bányát utasítani, hogy Horvát-Szlavonországokban a sajtószabadságot tiszteletben tartsa s az ottani sajtó egy részének tervszerű üldözését azonnal megszüntesse?

Szándékozik-e ugyancsak a horvát bán utján gondoskodni az iránt, hogy azok, akik ellen sajtóügyi eljárás indított, törvényes bíróságuk, vagyis a zágrábi, illetőleg eszéki esküdtbírószág fóruma elé állíttassanak?

Hajlandó-e a miniszterelnök ur gondoskodni arról, hogy ő felségének a Horvát-Szlavon- és Dalmátországot bányához intézendő legfelsőbb kéziratát Horvát-Szlavonországokban mindenkor a törvényesen felelős magyar miniszterek ellenjegyzésével tessenek közzé és tette már, avagy szándékozik-e és ha igen, minő megtorló intézkedéseket tenni azok ellen, akik ő felségének f. évi október hó 25-én kelt legfelsőbb leiratának a hivatalos lapban a miniszterelnök ellenjegyzésének mellőzésével történt közzétételért felelősek?

Hajlandó-e a miniszterelnök ur gondoskodni arról, hogy egyes horvát-szlavonországi politikuskok ellen kezdeményezett tervszerű lépések azonnal megszüntetessenek?

Tisztelettel kérdem továbbá a pénzügyi és ke-

reskedelemügyi miniszter urakat, szándékoznak azonnal a legerősebb intézkedéseket megtenni arra nézve, hogy Horvát- és Szlavonországból működő közögek az ottani választási mozgalmak során minden az 1907-iki választási törvénybe ütköző cselekedetektől, vagyis a velük szemben függő viszonyban lévő választópolgárok befolyásolásától legszigorúbban tartózkodjanak és hajlandók e azok ellen, akik jelzett törvény ellen vetenek, a törvény és fegyelmi szabályok alapján a megtorló intézkedéseket megtenni. (Helyeslés balfelől.)

A miniszterelnök válasza.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ideiglenesen válaszol az interpellációra. A sajtótörvény alkalmazására nem szándékozik utasítást adni, mert az autonóm ügy. Hiszi, hogy a hiba van, a törvény a hibás.

Gróf Batthyány Tivadar: A törvény jó, csak a végrehajtás rossz.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: A fölhozott királyi kéziratból tévedésből maradt le az ellenjegyzés. Azt nem tudja, hogy Roics be akarta-e hozni a magyar nyelvet az iskolába, de nem hozta be. Szerbüldözésről nem tud. A választás meg fog győzni mindenkit, hogy szerbek is be fognak jönni, még pedig Tomasićs programjával. Ami a volt képviselők üldözését illeti, őket eddig az immunitás védte, most fölvetették ellenük a tárgyalást, de politikai háttere nincs a dolognak.

Gróf Batthyány Tivadar: Ö néhány konkrétumot mondott, amelyeket a miniszterelnök nem tud megmagyarázni. Most is vallja, hogy az unionista politika és a bán politikája nem egy és ugyanaz. Szólv nem pártfogol egyetlen pártot sem, csak tényeket hozott föl, hogy a választásokon Horvátországban helytelenül járnak el. (Helyeslés a bal oldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök újból hangoztatja, hogy Tomasićs bán unionista politikát követ. Ezt a politikát nem szabad személyekhez kötni.

Gróf Batthyány Tivadar: De mindenkivel törvényesen járunk el!

Az interpellációt kiadják a minisztereknek.

A többi interpelláció elmaradt.

Elnök háromnegyed háromkor berekeszti az ülést.

Budapest, november 25.

A Reformklub rendkívüli közgyűlése. November 27-én, hétfőn este 7 órakor lesz a Reform Klub rendkívüli közgyűlése, melyen a klub elnökét választják meg. A klub új elnöke *Dárday Sándor* v. b. t. t., a számszék volt másodelnöke lesz. Ezen a gyűlésen töltik be az alelnöki állást, amelyre *Erdély Sándor* orsz. képviselőt fogják megválasztani. Az elnöki és alelnöki méltóság betöltése után a tisztikart kiegészítik a közgyűlés, valamint az ezt követő bankett iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A közgyűlésen és a banketten igen sok országgyűlési képviselő is részt vesz pártkülönbég nélkül.

Elmaradt beszámoló. Gróf Károlyi József, a nagykarolyi kerület országgyűlési képviselője holnap, vasárnap akarta megtartani beszámolóját kerülete székhelyén, Nagykárolyban. A beszámoló közbejött akadályok miatt december hó 3-ikára halasztatott.

Esterházy Mihály beszámolója. Gróf Esterházy Mihály, a galántai kerület függetlenségi és 48-as párti orsz. képviselője, vasárnap, kerületének egyik gócpontján, Szereden beszámoló-beszédet tart. Beszámolójára a párt központja részéről Bakonyi Samu kíséri.

A konzuli bíraskodásról szóló törvény meghosszabbítása. Az igazságügyminiszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot nyújtott be az 1891:XXXI. t.-cz. hatályának meghosszabbításáról. A törvényjavaslat a konzuli bíraskodásról szóló törvény hatályát 1913. évi december hó 31-éig hosszabbítja meg.

Várpalota küldöttsége a minisztereknél. Várpalota, veszprémmegyei községnek küldöttsége tisztelt ma délelőtt a képviselőházban dr. *Óváry Ferenc* orsz. képviselő vezetésével a miniszterelnök-nél, az igazságügyminiszternél és a kultuszminiszternél. A kultuszminiszter távollétében *Balogh Jenő* államtitkár fogadta a küldöttséget, melynek ezonoka, *Óvári* kifejtette a küldöttség óháját, hogy Várpalota községe polgári iskolát kapjon. Dr. *Szé-*

kely *Ferenc* igazságügyminisztertől járásbírósgot kértek. Ezután gróf *Khuen-Héderváry Károly* miniszterelnök-nél tisztelgtek, akitől a kormány támogatását kívánják a község jogos és méltányos kéréséhez. Ugy a miniszterelnök, mint az igazságügyminiszter és *Balogh Jenő* államtitkár biztosították a küldöttséget jóindulatukról és kilátásba helyezték, hogy ha csak lehetséges lesz, a küldöttség kívánságának eleget fognak tenni.

A negyedik egyetem.

Junktim Debreczen és Pozsony közt. —

Frigyes főherceg diadala

Budapest, november 25.

Amikor a kormány az új egyetemek fölállítását elhatározta, joggal hihette mindenki, hogy elsősorban Debreczen és Szeged jön majd számításba. Debreczent illetőleg nem is esalódott a közvélemény s általános örömet keltett, hogy az ország harmadik egyetemét e színmagyar, pompásan fejlődő városban fogják felállítani. Annál szomorúbb azonban, hogy ezzel párhuzamosan nem Szeged, az ország második városa, hanem a sokkalta kisebb Pozsony jutott homlokterbe. És pedig azért, mert a Budapesttől alig két órányira fekvő városkának legfőbb protektora *Frigyes főherceg*. A fenséges ur beleszólása miatt kell Dél-magyarország kultúrcentrumának háttérbe szorulnia s ezért kellett a kormánynak a debreczeni és a pozsonyi egyetem között junktimot létesítenie, amint ezt ma a kultuszminiszter a pozsonyiak küldöttsége előtt kijelentette.

A küldöttség-járásról ez a tudósításunk:

Pozsony városának és tíz nyugati vármegyének mintegy kétszáz főnyi küldöttsége tisztelgett ma délben a képviselőházban gróf *Zichy János* közoktatásügyi miniszternél, hogy a tervezett *harmadik egyetemet* Pozsony részére kérje. A küldöttségben részt vettek Pozsony-, Sopron-, Moson-, Trencsén-, Nyitra-, Győr-, Vas-, Árva-, Liptó-, Komárom-, Zala- és Barsmegyék. Pozsony, Sopron, Győr és Komárom városok törvényhatóságai, dr. *Székely Ferenc* igazságügyi miniszter, *Szöll Kálmán*, *Sághy Gyula*, *Neiszidler Károly*, *Taucher Béla*, *bárá Solymossy Ödön*, gróf *Esterházy Mihály*, gróf *Pálffy Sándor*, *Vermes Zoltán*, *Kropp Hugó*, *Szabó István*, *Haydin Imre*, *Szállás Géza*, *Béla Henrik*, *Cherny Károly*, *Glöswein Sándor*, *Simonyi-Semadam Sándor*, ifjabb *Erdély Sándor*, *Szmrecsányi György*, *Angyal József*, *Székely Aladár*, *Rakovszky Iván*, *Huszár Károly*, *Szivák Imre*, *Nagy Ferenc*, gróf *Haller József*, *idős Erdély Sándor*, *László Mihály*, *bárá Lévy Lajos* és *Csuzy Pál* országgyűlési képviselők; a felsorolt vármegyék főispánjai, alispánjai, főjegyzői és összes képviselői.

Bartal Aurél pozsonyi főispán üdvözölte a küldöttség élén *Zichy* minisztert, akéhez *Brolly Tivadar* pozsonyi polgármester beszélt és kifejtette azokat az okokat, amelyek szükségessé teszik, hogy a harmadik egyetemet Pozsonyban állítsa fel a kormány.

Gróf *Zichy János* miniszter ekképen felelt:

— Ha van valaki, aki meg van győződve arról, hogy Pozsony kulturális miliője és nagy tradíciói alkalmasak arra, hogy ott tudományegyetem felállíttassék, úgy én vagyok az. (Élénk éljenzés.) S amidőn a multkor szerencsém volt személyesen megjelenhetni Pozsonyban, megismerkedhetni az összes körülményekkel és viszonyokkal, azon alkalommal e meggyőződés bennem csak megerősödött. (Élénk éljenzés.) Ebben a felfogásban, ebben a nézetemben, ebben a meggyőződésemben a kormány valamennyi tagja osztozik. Így tehát amidőn a létesítendő új egyetemek kérdése felmerült és mindenek előtt dönteni kellett a hely szempontjából, első sorban Pozsony volt az, amely a mondottaknál fogva alkalmasnak látszott arra, hogy új vidéki egyetem ott létesíttessék. Tekintetbe véve az összes körülményeket, a kormány elhatározta magát arra, hogy *junktim a debreczeni egyetem felállításával, amelyre nézve már nyilatkozat létezik, Pozsonyban is állíttassék fel egyetem.* (Hosszas, lelkes éljenzés.) Ugy hogy abban a törvényjavaslatban, amelyet legközelebb be fogok nyújtani a Házban, két egyetem létesítését (Leikes éljenzés) fogja a kormány javaslatba hozni az országgyűlésnek és nem késtem, hogy az országgyűlés is éppoly örömmel fogja fogadni ezt a gond-

latot, mint amely meleg érzéssel önként magukévá teszik. (Leikes éljenzés.) Én tehát, mélyen tisztelt uraim, azt hiszem, hogy a kormány kötelességét teljesítette, teljesítette pedig a kultúra érdekei, teljesítette a nemzeti érdek szempontjából akkor, amikor a létesítendő vidéki egyetemek sorában a legeslegelebb helyek közt Pozsony választotta. (Viharos éljenzés.)

Brolly polgármester köszöntö meg a miniszter nyilatkozatát.

A küldöttség ezután fölkereste gróf *Khuen-Héderváry Károly* miniszterelnököt, aki ismételte a közoktatásügyi miniszter kijelentéseit, majd Pozsonynak történelmi multját méltatva, ezeket mondta:

— Tulon tulmegyek a szerénység határán, midőn egy egyéni jóleső érzésnek adok kifejezést. Családi emlékek fűznek már régi idők óta Pozsony városához. (Élénk éljenzés.) Háromszáz évvel ezelőtt *Pálffy Pál* nádornak elhalálózása következtében korán hátramaradt özvegy családom nevét viselte. A régi vár felé vivő uton ott van egy kápolna, amelyen még most is rajta van családom ezimere. Az azóta lefolyt időkben sok vérrokonság következtében oda kerültek őseim és nem egy ott porlik a Ferenciek templomában. Ott töltöttem gyermekéjszákaimat, ifjúságukat azok is, akik hozzám az életben legközelebb állottak. Most is a fülemben csengenek azok az emlékek, amelyek az ő életüket a legkedvesebbő tették. Magam is ott töltöttem ifjúságomnak azt a részét, amikor az érzelmek az ábrándok világát írják az emlékezetbe. (Élénk tetszés.) Mindezekről emlékezem és ez időből tudom, hogy a pozsonyi társadalom életének és polgárságának legkitünőbbjeivel mindig szoros összeköttetést tartottam fenn. Csak annyit mondhatok, hogy bármikor térek vissza Pozsonyba, ott kellemes otthont vélek találni (Élénk éljenzés) amelynek minden zege-zuga kedves nekem (Tetszés és éljenzés). Csak ismétlem, jóleső érzés fog el, hogy midőn Pozsony városának egy fővágya, ambíciója oly időben teljesül, amikor nekem van szerencsém a magyar kormány élén állani, (Hosszas, lelkes éljenzés) hozzáteszem e pillanathoz, hogy haóár ott nem is nyílvántartott, de érzelmileg minden esetre pozsonyi polgár büszkesége ébred fel bennem. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.)

KÜLFÖLD

Vádak Clemenceau ellen. Párisból jelentik: A kamara tegnapi ülésén izgatottan tárgyalták *Metiviernek*, az anarchista rendőrkémnek ezikkét, aki a dráveili kömüvésztrájkot rendezte és a vasúti strájk alatt *bombamerényletet követelt el Massard városi tanácsos ellen.* A szociálisták ezt az alkalmat felhasználták arra, hogy a volt miniszterelnököt, aki ha a kormány megbukik, előreláthatólag ismét megbízást fog kapni a köztársaság elnökétől a kabinetalkitásra, *befeketítsék.* Tegnapi a szónoki emelvénnyel azt a vádat hangoztatták ellene, hogy *Clemenceau*, amikor még miniszter volt, *felfogadta Metiviert a rendőrség részére agent-provokatornek.* Ebben a minőségében rendezte *Metivier* az időkörben *lezajlott strájkokat és követelt el ugyancsak a rendőrség megbízásából bombamerényletet.* Arravaló volt mindez, hogy a *Clemenceau-kormány*nak alkalmat nyújtson arra, hogy mint a *társadalom megmentője szerepeljen.* *Clemenceau* ma levelet írt a „Temps” szerkesztőjének, amelyben czáfolja az ellene felhalmozott vádak. *Metiviert* a Massard elleni bombamerénylet miatt letartóztatták, tegnap azonban szabadlábra helyezték. *Metivier* kijelentette, hogy a *Clemenceaut* kompromittáló *vallomásokot a forradalmi törvényszék erőszakkal csikarta ki belőle és csak a feléje szegzett revolverek hatása alatt tette meg azokat.* A vizsgálóbíró megidézte a forradalmi törvényszék tagjait, de egyik se jelent meg előtte.

A nők választójoga mellett. Londonból jelentik: *Lloyd George* kincstári kancellár tegnap Bathban beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy ha a nők a kontinensen és Angliában megkapnák a szavazati jogot, Európát sokkal kisebb mértékben fenyegetné a háborús vérontás veszedelme. Javasolja, hogy a kormány a jövő évben a férfiak szavazati jogáról szóló billhez póttrendelkeztet csatoljon, amely széles demokratikus alapon a nők választójogát valósítja meg.

Egytikában nyák-herlye rejté és dinasülését kitanítá dottnak kényelm Poti hadsereg mint br három e képzettsé tudása es ban a b rier előt látják. M talatokat amelyek lesz ama lyekre v Nag mányi fe mindig k uttal a s lay mini tartomán tóságána ugyan g vezetésé Kállay k tományi Az azonban ha mozai képet ka katonás később irányu nek sem arra vo szók o lójában Bosz kosságát Ha a tör gesebb é mohameo talán má expanzív öslakossá val, meg érdekli ö vitele és Ami van éppé középiskó ugy ontj polgári amelynel is vezető nemzedék bösségév egy fana vén nem ideákat, vallja és része ped csap fel. s csak va autonóm modozik. Ninc rétege se chiával v áldásosar is. Nincs mányzó ható gaz nem tudó kásaihoz budala s gazdaság zó intézk kott a né A be kosok, az ség és a

Bosznia kormányzása.

Budapest, november 25.

Egy új irányt jelent a bosnyák belpolitikában a Potiorek név, amely mögött a bosnyák-hercegező új tartományi főnök személye rejtőzik. Az új irány a monarchisztikus és dinasztikus politika hathatósabb érvényesülését célozza, s ennek elérése végett szakítani fog nem egy már-már megcsontodottnak látszó hagyományyal, szokással és kényelmes formulával.

Potiorek Oszkár gyalogsági tábornok, hadseregfelügyelő, a kilenczvenes években, mint brigadéros a budapesti helyőrségben három esztendőig szolgált. Kiváló katonai képzettsége, széleskörű műveltsége és nagy tudása csakhamar ismertté tették nevét azokban a budapesti körökben, ahol a nagy karriér előtt álló katonapolitikusokat szívesen látják. Működésében volt megismerni és tapasztalatokat szerezni a magyar közviszonyokról, amelyekben való járatosára nagy segélyére lesz ama feladatok megvalósításában, amelyekre vállalkozott.

Nagyon kényes állás a bosnyák tartományi főnök méltósága. Az okkupáció óta mindig katonáemberrel töltötték be, aki egyúttal a sarajevói hadtest parancsnoka. Kállay minisztersége alatt csak egyetlen egy tartományi főnök kísérelte meg, hogy a méltóságának címével járó hatáskört csakugyan gyakorolja s a tartományok ügyeinek vezetésébe, irányításába befolyjon. Azonban Kállay kabinetkérdést csinált ebből s a tartományi főnöknek állását ott kellett hagynia.

Az alkotmányos élet beköszöntésével azonban a szabóban elhangzott beszédekből, ha mozaikszerűen összerakosgatjuk, — olyan képet kapunk, amely megokolja az erős, a katonás kéz kormányzását odalent. Ezek a beszédek a bosnyák-hercegező népek olyan irányu politikai nevelését célozzák, amelynek semmi létjogosultsága nincs s egyedül arra volna alkalmas, hogy az annektált országok ott Montenegró és Szerbia között valójában állandó tüzfészekké váljanak.

Bosznia és Hercegovina benszülött lakosságát a nemzeti érzés sobasesm bántotta. Ha a török közigazgatás 1878 előtt emberségesebb és gazdaságilag kiméletesebb a nem mohamedán lakosság iránt, a monarchiának talán más uton-módon kellett volna a balkán expanzív politikáját megkezdeni. De ez az óslakosság ma sem törődik sokat a politikával, meg a nemzeti érzéssel, sokkal jobban érdekli őt az agrárváltság mikénti keresztülvitele és a tizedes adó igazságos behajtása.

Ami veszedelmessé válhatik, az most van éppen keletkezében. A felállított állami középiskolák és papi nevelőintézetek csak úgy ontják a benszülöttektől származó és a polgári társadalmat kialakító nemzedéket, amelynek idősebb évfjára már a szabóban is vezető szerephez jutott. Ez az iskolázott nemzedék ellentétben a nép érzelmi közösségével, tisztára a nemzeti politika egy-egy fanatikus harczosa és vallásához fűződő nemzeti érzése, a gör-keleti a nagyszorb ideákat, a róm. kat. a nagyhorvát ideákat vallja és hirdeti; a mohamedán ifjuság egy része pedig szerbnek, másik része horvátnak csap fel, de a zömnek nincsen nemzeti érzése s csak vallási fanatizmusa révén a teljesen autonóm Bosznia kiépítéséről inkább csak álmodozik, mint cselekedik érdekében.

Nincsen az óslakosságnak egyetlenegy rétege sem, amely a magyar-osztrák monarchiával való egyesülésnek a tartományokra áldásosan kiható előnyeit még csak ismerné is. Nincsen pedig azért, mert maga a kormányzó hatalom a népre legszemléltetőbben ható gazdasági vonatkozású intézkedéseiben nem tudott a lelkéhez, a felfogásához, a szokásaihoz hozzáfutni, s így született meg a budala svaba (a bolond sváb), amit a közgazdasági és kulturális felvirágoztatást célzó intézkedések kritikájára, mint ékkövet rakott a népies szólam.

A benszülött politizáló elem, a kisbirtokosok, az iparosok, a kereskedők, az értelmiség és a nagybirtokosok a maguk érdekei elő-

mozdítása végett mindaddig fel tudták használni a nép tudatlanságát s mélyre vájták azt az űrt, amely a svaba-kormányzat és a benszülöttek között tátong. És a szabó megnyílása óta az alkotmányosság leple alatt üzött játék a viszonyokat még jobban elmérgesítette, mert a bosnyák kormányzók tagjai között olyan versengés támadt, amelynek kárát csak a monarchia érzi meg.

Fájdalmas és jellemző jelenség, hogy a dinasztikus érzés sem tudott a lakosságban gyökeret verni. Eltekintve a bevándorolt elemektől és ezek leszármazóitól, a benszülöttek lelkük mélyében nem dinasztikus érzelműek, aminek kizárólag az iskolák az okai. Dusan ezár a szerb iskolákban, Zvoimir király a horvát iskolákban magasztalt hőse és ideálja minden nebulónak. Azt a kis ideig tartó függetlenségi korszakot, amely a bosnyák királyság fénykora volt, úgy tanítják az iskolákban, hogy azt kell újra megvalósítani, s a tanító nemzetisége szerint, szerb vagy horvát közjog alapján. Olyan történelmet, amely a tartományoknak Magyarországgal, majd pedig a magyar-osztrák monarchiával való tárgyilagos ismertetését tartalmazná, a bosnyák iskolákban nem tanítanak. Ellenben szabad előadásukban a történelmi professzorok módját ejtik a szláv ifjuságnak amugy is álmodozásra fogékony lelkét a dicső szerb vagy horvát hőstettekkel fanatizálni.

Sem a monarchisztikus, sem a dinasztikus érzésnek nincsenek erős pillérei odalent. A polgári kormányzás ezeket a pilléreket lerakni nem tudta, talán nem is gondolt arra, hogy le kellene rakni. Perze ma már más eszközökhöz kell folyamodni, mint amelyeket harminczhárom esztendő előtt lehetett volna felhasználni.

De a most folyó nyugtalanság a Balkánon arra int, hogy azokat az érzéseket elhanyagolni bűn volt, s azokat felkelteni emi-nens feladat. Ennek teljesítésében pedig a benszülött nép lelkületéhez kell férni, az ő gondolkodásához és érzéséhez vezető eszközöket kell alkalmazni.

Aki a szláv népek lelki világát csak kissé ismeri, az tudja, hogy csak az erő, a hatalom imponáló fellépésével lehet maradandólag lelkéhez férni, ellenben kudarcot vall minden olyan vállalkozás, amely ügyességel, fortélylyal, diplomatizálással dolgozik; mert ez a nép maga, évszázadokon keresztül ezekkel az eszközökkel dolgozott a törökök ellen, amikor a porta katonai ereje megrokkanya, uralmát nem a fegyveres erőre alapította. És a bosnyák nép maga készítette elő az okkupációt ilyes módon.

A bosnyák kormányzó nem elégszik meg a tartományi főnök pusztá címével, az országos ügyek intézésében is szóhoz akar jutni.

Sok mindenféle frázisos jelszóval ajkukon a különböző érdekesoportok megfujják a harezi trombitát, sőt a háttérben zajtalan gánésvetésektől sem riadnak vissza e törekvés meghiusítására. De sem a harcztól, sem a gánésvetéstől nem kell tartania, mert akik a monarchia sorsának intézői közül az annektált tartományok igazi helyzetét ismerik, tudják, hogy az erő az egyedüli tényező, amely odalent imponál, s ha ennek hatalmát az ország politikai, gazdasági és közköztársági adminisztrációjában megérik, akkor a fel-növekvő új nemzedéknek nem lesz szüksége ünnepélyes és nagyhangu lojalitási fogadalmakra, hanem a nép lelkébe elhintett dinasztikus és monarchisztikus érzés elemi erővel fogja elsöpörni álmodozó bajszerzőit épp úgy, mint az önös érdekből politikus strébe-
reket.
Dr. Král Miklós.

„EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Az ingadozó Olaszország.

— Javult a háborús helyzet. — Egyelőre nem lesz tengeri háború. — A hatalmak közbenjárása. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 25.

Mára megint elesendesült egy kissé a háborús helyzet, amely tegnap már olyan volt, mint egy pattanásig feszített hur. Már csak egyetlenegy kis lépés választotta el Európát a tengeri háborútól s az ezzel járó nemzetközi konfliktustól. A megfeszített hurt elpattantani azonban mégsem ajánlatos és Olaszország is megállt egy pillanatra, megdöbbenve a saját megkezdett cselekedetétől. Hivatalosan ezt úgy adják tudtul, hogy Itália a monarchiának és különösen Oroszországnak közbenjárására a tengeri háború tervét egyelőre elejtette.

Táviratainkat a mai háborús helyzetről itt adjuk:

A Dardanellák blokádja.

Konstantinápoly, november 25.

A portán azt mondják, hogy Olaszország a Dardanellák blokádjával csak azt fogja elérni, hogy magára haragítja Oroszországot, mert az orosz kereskedelem nagy károkat fog szenvedni. A római kormány abban bizik, hogy Oroszország a blokád következtében nyomást fog gyakorolni Törökországra, de ennek semmi hatása sem lesz, még ha be is következnek. Abból egy szó sem igaz, mintha Tsarikov orosz nagykövet értesítette volna a portát, hogy Oroszország hivatalos jelentést kapott Rómából a blokád bejelentésével. A körülmények nem kedveznek Olaszországnak s nagyon könnyen megeshetik, hogy a blokározás bejelentése üres fenyegetés maradjon.

Konstantinápoly, november 25.

A hadügyminiszter és a tengerészetügyi miniszter a nagyvezérrel és a belügyminiszterrel folytatott értekezlet után a „Hamidie” ezirkálóval a Dardanellákra utaztak, hogy megsejleljék a flottát és instrukciókat adjanak a védelmi intézkedésekre. A miniszterek kedden térnek vissza. Az a hír, hogy Mithileneben és Lemnosban olasz hajókat láttak, nem felel meg a valóságnak. A hadügyminiszter tegnap meglátogatta az angol nagykövetet, ki ma viszonyozta a látogatást. Ezután a nagykövet a külügyminiszterrel tanácskozott, majdnem két óra hosszáig. E tanácskozásnak, amely hír szerint Olaszország küszöbön álló akciójára vonatkozik, főleg már a Dardanellákkal kapcsolatban, nagy jelentőséget tulajdonítanak. Portai körökben azt hiszik, hogy a hatalmak Rómában is tesznek lépéseket és azon nehézségekre fognak utalni, a melyeket blokád okozhatna a nemzetközi kereskedelemben. A portán szigorúan titkolják a diplomáciai akciókat.

Olaszország ingadozik.

Páris, november 25.

A *Petit Parisien* állítólag legjobb forrásból arról értesül, hogy az olasz kormány Ausztria és Magyarország és Oroszország komoly előterjesztése következtében egyelőre lemondott a Dardanellák blokádjáról.

Bécs, november 25.

Oroszország azért emelte fel szavát a Dardanellák blokádja ellen, mert rá nézve nagyon fontos téli időben az átkelés a Dardanellákon. Ugy áll a dolog, hogy Oroszország egyes importcikkekkel részint az északi vizek befagyása következtében, részint mert a vasuti hálózat nincs kiépítve, télen csak a Dardanellákon át szállíthat déli Oroszország kormányzóságába, amelyeknek élelmezése tehát télen a Dardanellákon való szabad átjárástól függ. A londoni szerződés, amely 1873-ban jött létre, a Dardanellákat semleges vizeknek nyilvánítja s ezért bizonyos, hogy a többi nagyhatalom is csatlakozni

fog Oroszország eljárásához. Emlékeztetes, hogy Franciaország 1870-ben az Ems torkolatának blokkadásiát ugyanilyen ok miatt akadályozta meg.

Megtámadott osztrák hajó.

Páris, november 25.

Algiréből érkezett távirat szerint az osztrák-amerikai hajózársaság *Martha Washington* nevű hajóját november 22-én éjszaka Zante és Kalcedonia között megtámadta egy 15-20 hajóból alakult olasz hajóraj. A parancsnoki hajóról előbb megvilágították az osztrák hajót, zzután sortűzvet adtak rá, de nem éles töltéssel. Mivel a *Martha Washington* ezek után sem állt meg, az olaszok folytatták a tüzelést. Erre a kapitány megálljt parancsolt. Az olasz hajóról most azt kérdezték fényjelekkel az osztrák hajótól, hogy honnan jön, hová megy és mi a rakomány. Mikor a kapitány a feleletet megadta, a hajót tovább engedték, az olasz hajókon pedig elállították a fényzőrőket.

Trieszt, november 25.

Az Austro Americana ma délután öt órakor hírt kapott, hogy a „Martha Washington” elhaladt Gibraltár mellett és fedélzetén minden rendben van. A kapitány jelentése nem szól arról, hogy az olasz flotta feltartóztatta a hajót, tehát a társaság nem hisz a támadásban.

Trieszt, november 25.

Az Austro Americana hajózársaság igazgató-sága a berlini *Lokalanzeiger* azon hírére, mely szerint olasz hadihajók Zante és Kephallonia környékén ágyúzták a társaság tulajdonát képező *Washington Márta* óceánjáró gőzöst, megállapítja, hogy bár a gőzös dróttalan táviró készülékkel fel van szerelve, ily incidensről szóló híre nem érkezett, hogy a gőzös tegnap reggel baj nélkül elhaladt Gibraltár mellett és folytatja útját Newyork felé.

Bécs, november 25.

Olasz és osztrák-magyar hadihajók találkozá-sakor állítólag történt incidensről legilletékesebb helyről a következőket jelentik ki:

Osztrák-magyar hadihajók ilyen lépése csak a hadügyminiszter (tengerészeti osztály) utján ki-adott külön parancsra történhetne. A hadügyminiszterium tengerészeti osztályában ilyenről egy-általán nem tudnak. Az egész hír tehát alaptalan kóhalmánynak tekintendő.

Tripoliszban.

Róma, november 25.

Az *Avanti*-nak jelentik Tripoliszból: A török csapatok nagyon megerősödtek az által, hogy az oázisokból új arab törzsek érkeztek, úgy, hogy most újabb támadásokra készülhetnek. Tegnap előrsi csatározás volt. A *Tribuna* értesülése szerint a törökök közvetlen táviró összeköttetést létesítettek a tuniszi határ és Konstantinápoly között.

Róma, november 25.

A Stefani-ügynökség jelenti Tripoliszból: Tegnap a keleti sárnyon jelentékeny török és arab haderőt láttak katonáink, csekély távolságban. Ennek következtében egész nap élénk puskatüzelés volt. Amidőn délután 2 óra felé a szél elült, a sárkányballon felszállhatott felderítő útjára. Adatainak figyelembe vételével a Carlo Alberto hadihajó bombázta az oázist.

Este 7 óra felé egy ellenséges csoport kis távolságban a Hamidi erődtől délre megtámadta védelmi vonalunkat, nyilván, hogy drótsánczainkat eltávolítsa. A támadókat csapataink szétszórta. Ballonjaink megállapították, hogy az ellenséges haderő eloszlása változatlan. A csapatok által a sivatágban dél felé végzett földérítések sehol sem találtak az ellenségre, amely úgy látszik, teljes számban az oázisban és Ernzarában összpontosította csapatait. Kisebb arab csapatok elpártolásáról érkezett jelentés. A Cassiopeia torpedónaszád a nyugati parton végzett földérítő czirkálásról visszaérkezett és egy gyanus görög bárkát vonszolt magával. Homsban a helyzet változatlan.

Az olasz pénzügyminiszter nyilatkozata.

Róma, november 25.

Egy pénzügyi folyóirat mai száma *Tedesco* pénzügyminiszterrel folytatott intervjut közli az

olasz-török háborúnak Olaszország közgazdasági és pénzügyi viszonyaira való hatásáról. A miniszter így nyilatkozott:

— Az állam pénzügyi helyzete kifogástalan. Az államháztartás rendes bevétele ezidőszert felülmúlja a félmilliárdot; kétszázhuszonöt millió kincstári kötvénnyel azonnal rendelkezhetünk s azonkívül százhusz millió külföldi kölcsönnel is; igénybe vehetjük továbbá a kötvénykibocsátó bankokat százhuszonöt millió előleggel. A mostani harcok tehát végigküzdelhetjük a már törvényesen elhatározott intézkedések elhalasztása vagy az adók különös megerhelése nélkül. Az állami költségvetés ma sokkal erőteljesebb, mint volt tizenöt esztendővel ezelőtt. De jelentékenyen erősödött az ország gazdasági helyzete is. A jelenlegi konfliktusok eddig semmiféle káros hatása nincs a gazdasági viszonyokra, a külföldi piacok megtartották velünk szemben eddigi bizalmukat. Olaszország a háborút még súlyosabb terhek mellett is végig fogja küzdeni a nélkül, hogy a törvényes kiadásokat egy lírával is emelnünk kellene. Olaszország nyugodt lelkiismerettel s készen tekint bármilyen további alakulások elé.

A „Rózsagavallér” a politikában.

Róma, november 25.

A „Rózsagavallér” tegnap bemutató-előadásán nagy botrányok voltak a constanzi színházban. Már november 11-ére tervezték a premiért, de akkor elhalasztották, mert tüntetésektől félték, mivel az osztrák és a német sajtó elkezeredett támadásokat intézett Olaszország ellen a tripoliszi kegyetlenkedések miatt. Tegnap mind a három felvonás alatt füttyült és pissegett a közönség, hogy kifejezést adjon ellenszenvének a német szerző irányában, előadás után aztán olyan nagy lett a botrány, hogy a rendőrség benyomult a nézőtérre és eltávolította a tüntetőket.

A nemzetközi bonyodalom.

— Még mindig az elmaradt háború. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 25.

Az elmaradt háború még mindig foglalkoztatja Európa diplomáciáját, napról-napra történnek újabb nyilatkozatok, amelyek egymelyike azonban nemhogy tisztázná, hanem inkább összekuszálja az amugy is zavaros helyzetet. Az elmaradt háború ezidőszert négy európai birodalmat érint közelről: Angliát, Németországot, Franciaországot és Spanyolországot. Mindezekben az államokban a diplomáciai körökben meglehetősen nagy a zavar. Jelentéseink a mai helyzetről a következők:

Anglia bizik a békében.

London, november 25.

Seely gyarmatügyi államtitkár New-Castleban beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy sir Edvárd Grey külügyi államtitkár hétfői nyilatkozata a békének hasznára lesz. Igaz jelentőséges volna, hogy Anglia Németországgal békés és barátságos viszonyban éljen.

London, november 25.

A Kormány előterjesztette a parlamentnek *Bethmann-Hollweg* német birodalmi kancellár e hó 9-én és 10-én a birodalmi gyűlésen mondott beszédeinek hivatalos fordítását, amelyet *Sir Cosched* nagykövet küldött meg.

London, november 25.

A *Daily Chronicle* mai számában azt írja, hogy azok az előkészületek, melyeket Anglia hadseregével és flottájával a nyáron tett, csak óvintézkedések voltak arra az esetre, ha Németország Franciaországot megtámadná. Franciaország fe nyegelve érte magát és Angliához fordult, mely készen nyilatkozott Franciaországot az esetben, ha megtámadná, segíteni. A hadügyminiszteriumban már teljesen előkészítették a csapatkiválasztást, a flotta részéről azonban nem hagyták jóvá a csapatkiválasztást mindaddig, míg a tengerészeti helyzetet teljesen meg nem vizsgálták és fel nem derítették.

Julius 16-ától 20-ig Comartyben volt az Atlanti-flotta, a honi flotta harmadik osztálya és a 4. és 5. czirkuládivízió. Egyidejűleg ott torpedónaszádok és tenger alatt járó hajók gyakorlatoztak. Az admirális teljesen elő volt készítve, de nem tett semmiféle olyan intézkedést, ami nemzetközi gyanút idézhetett volna elő. A flotta parancsnoka Comartyben minden óvintézkedést megtett, a kormány pedig gondoskodott az esetleg szükséges váló pénzeszközökről.

Köln, november 25.

Megbízható forrásból jelentik Párisból, hogy sir Edward Grey, a marokkói kérdésről hétfőn mondandó beszédének legfontosabb részeit előzetesen megvitatta és megszövegezte Lloyd Georgeval és a párisi francia nagykövettel.

Tény az, hogy nyár derekán a párisi nagy bankházak minden készletet megtettek a háború kitörésének esetére. Fűtött különvonatok állottak készen napokon át a határon, hogy a nagy bankok vidéki fiókintézetet Párisba szállíthassák a pénztári készleteket.

A császár nyilatkozata.

Berlin, november 25.

A „Zeit” tudósítójának értesülése szerint azok a leleplezések, melyek a Németország és Anglia közt a nyáron beállt feszültségről a nyilvánosság elé jutottak, Vilmos császárra mély benyomást tettek. A császár beható jelentést tétetett magának a dologról és állítólag úgy nyilatkozott:

— Nagyon lesujt, hogy arra irányuló fáradozásaimnak, hogy jobb viszonyt hozzak létre Anglia és Németország között, nem volt meg az eredménye.

A francziák.

Páris, november 25.

Flourens volt külügyminiszter elnöklésével tegnap tüntető népgyűlés volt a francia-német egyezmény ellen. *Bienaimé*, *Tournade* és *Delahaye* képviselők kijelentették, hogy az egyezmény ellen foguak szavazni.

Páris, november 25.

Az *Echo de Paris* szerkesztőségének gróf *De Mun* képviselő a következő közlést küldte: Az 1904. évi francia-angol titkos szerződés a kamara külügyi bizottságában nagy megütközést keltett, különösen a 3. cikk, mely szerint a marokkói partvidék kormányzása Melillától a Szebu folyó jobb partjáig Spanyolországra volna bízandó. Érthetővé válik most, miért vonakodott Franciaország az angol külügyi hivatalnak átszámaztatni azon interpretáló leveleket, melyekben a német kormány elismeri Franciaország protektorátusát egész Marokkó felett a Rio d'Oroig.

Egy spanyol tábornok támadó cikke.

Madrid, november 25.

Ramon Carranza tábornok, szenátor a „*Diario de Cadix*”-ban hosszabb cikket írt, amelynek címe: „*Tárgyalások Franciaországgal*”. Ennek a cikknek tartalma Madridban rendkívül nagy fel-tűnést keltett, mert Carranza ebben jogosultnak jelenti ki a Spanyolországban Franciaország magatartása folytán az ellene uralkodó hangulatot és megvádolja Franciaországot, hogy a spanyol nemzetet állandóan megcsalta és kevesebbre becsülte még a kínaiaknál is. Szerinte csak egy csepp hiányzott még, hogy a felháborodás mértéke beteljék és a szenvedélyek ki ne csapjanak medrük-ből. *Háborúra azonban még így sem került volna a dolog Franciaországgal*, mert nem titok senki előtt, hogy *Spanyolország nincs abban a helyzetben, hogy ilyen hatalmas ellenféllel megmérkőzzék*. Spanyolországok mégis kötelessége volna nyíltan szembe mondani a francia államnak:

— *A barátságunk vége, készülni fogunk rá, hogy léged megsebezünk akkor, ha majd győngys lesz, vagy mások támadnak meg!*

Franciaország és Németország között lesz még háború. S akkor *Spanyolország lesz a legértel-mesebb segítőtársa a németeknek*. Carranza tábornok ezután fejez ki még, hogy a spanyol segítség kicsoda előnyököt fog magában rejtteni Németország részére.

A francia-spanyol feszültség.

Páris, november 25.

A „Temps“, mely eddig határozottan követelte, hogy a spanyolok hagyják el Larrast és Elksart, ma a francia-angol titkos egyezményről ír és azt fejtegeti, hogy Spanyolországok megígérték az egész partvidéket. Tartsák is meg azt, de az ország belsejében annyi területet kell feláldozni, amennyire Franciaországnak szüksége van, hogy egyrészt Fez, másrészt Algir, Tanger és Kazablanka, valamint az ország belseje között az összeköttetést biztosíthassa. E tekintetben érvényesülhetno Anglia barátságos követítése.

Gyerekek

ha

a Mikulást főzik.

Gyurika (átszól a másik ágyba): Mondd isten bizony, akkor mondok valamit . . .

Sándorka: Nem szólok senkinek . . .

Gyurika: Csak esküdj, mert a multkor is ígérted, aztán mégis árulkoztál . . .

Sándorka: Hát isten bizony . . .

Gyurika: Isten bizony, hogy nem szólsz, mert ha így mondd: isten bizony, akkor belédnyeled, hogy jusst is megmondom.

Sándorka: Isten bizony, hogy nem szólok, de most már mondd meg . . .

Gyurika: Tudod, hogy nemsokára Mikulás lesz . . . Kilencszer lefekszünk és fölkelünk, akkor itt a Mikulás . . .

Sándorka: Nekem kellene egy repülőgép, meg egy töltő toll, meg egy hadihajó, meg egy összerakható vonat . . .

Gyurika: Nekem kellene egy automobil, meg egy számológép és egy állatkert és egy gözszónak . . .

Sándorka (busan): Tavaly is kellett volna és kaptunk hatért savanyu bombonezt és három matriczát.

Gyurika: Én kitaláltam, hogy mért . . . Egy kis fiúnak kicsi a cipője és ha a Mikulás bácsi automobilt akarna hozni, akkor nem tudja beledugni a cipőbe . . .

Sándorka: A Mikulás bácsi tudná, azért Mikulás . . .

Gyurika: A Mikulás se tud mindent . . . De most majd tud . . . (sugva) Elloptam a nagypapa cipőjét . . . A nagypapának olyan lába van, mint egy lónak, a Mari mindig mondja, hogy míg a nagypapa csónakjait kipucolja, beleszakad . . . Megvan az egyik cipő . . . máma elloptam . . .

Sándorka (pityereg): Ilyen vagy . . . Megmondlak . . .

Gyurika: Azt mondtad: isten bizony . . .

Sándorka: De nekem is kell egy csónak . . .

Gyurika: Mondok valamit . . . lopd el a papát . . .

Sándorka (duzzogva): Az kicsi . . . cseréljünk.

Gyurika (dacosan): Nem cserélek . . . eldugtam . . . nekem egy repülőgép kell . . .

Sándorka: A papának is van akkora lába, mint egy lónak?

Gyurika: Van, van . . . Csak mászszál le és lopd el . . . Az eryém bent van a piszkos ruhakosárban.

Sándorka (óvatosan lemaszik és néhány perc múlva visszalér): Megvan . . . Beledugtam a zsiros bődönbe . . . Rákentem a zsirt . . .

Gyurika: És most aludj . . .

(*Ők alusznak, de a ház nemsokára hangos lesz.*)

Cselédek nyargalnak ki-be, a ház asszonya dühösen csapkodja az ajtókat, az idő negyedtűre jár.)

Az apa (magánkivül): Hallatlan botrány . . . Most mit csináljak?

Az asszony: A nagypapa végre is itthon maradhat . . . Vedd fel az ő megmaradt cipőjét . . .

Az apa (dühösen): Hiszen gurulok benne . . .

Az asszony: Vigyél egy botot és mondd, hogy megdagadt a lábad.

Az apa (beleugrik a nagypapa cipőjébe és elrohan, a kapun kilépeva sántítani kezd.)

Ray.

EGYHÁZAK.

— (Az új püspökök esküje.) A király kedden, e hó 28-án délelőtt 11 órakor gróf *Mikes János* szombathelyi gör. kat. püspököt és dr. *Hosszu Vazul* ujonnan kinevezett szamosújvári püspököt ebben a minőségükben Schönbrunnban meg fogja esketni.

— (Gelléri-émlékünnepély.) A dunamelléki, dunántúli és tiszántúli református egyházkerületek, amelyeknek mintegy millió korona értékű vagyont hagyott végrendeletében Gelléri Szabó János, honlap, vasárnap délelőtt 11 órakor, a régi országház üléstermében (Fhg. Sándor-u. 8. sz.) nagy ünnepélyt rendeznek az elhunyt jótévő emlékére. A rendezés élén gr. Tisza István, dr. Darányi Ignác és gróf Degenfeld József főgondnok, valamint dr. Antal Gábor, dr. Baksay Sándor és dr. Baltház Dezső püspök áll. Az ünnepély iránt nagy érdeklődés nyilvánul.

— (A krakói új hercegprimás.) A király *Szapich* Ádám herceget a lembergi római katolikus metropoliai káptalanság kanonokát krakói hercegprimásává nevezte ki.

TÁVIRATOK.

A kínai forradalom.

London, november 25.

Shanghaiből azt jelentik, hogy Délkína 18 tartományában a választások a köztársaság javára ütöttek ki és az új főváros *Utsani* lett. A központi köztársasági kormány elnöke *Li-Huan-Jeng* tábornok lett. *Korokovec* pekingi orosz követ egy interview keretében kijelentette, hogy a kínai dinasztia már alig tarthatja magát, még azzal sem, hogy egybehívja a parlamentet.

Pétevár, november 25.

Mukdenből táviratozzák, hogy *Lontanavai* tábornok, a 20. hadosztály parancsnoka az ügyukat a főkormányzó és a korbánytanácsos házára szögeztette s ezzel adott jelt a forradalom kitörésére. A tisztet azonban megtagadták neki az engedelmességet, mire Lontanavai tábornok néhány forradalmár hívével kivonult Mukdenből. A lakosság ragyon meg van rémülve s véres eseményektől fél.

Utczai harcok Braziliában.

Páris, november 25.

A Havas-ügynökség jelenti Rio de Janeiróból: Mint a lapok *Pernambukóból* jelentik, a helyzet ott igen komoly. Az utczákon a rendőrség és *Dantas Barreto* tábornok, volt hadügyminiszter hívei között összeütközések voltak, amelyeknek folyamán puskalövések estek mindkét részről. *Tizanegy ember meghalt.* Az utczai forgalom megszünt. Az üzletek be vannak zárva.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: vasárnap, november 26. Róm. kath.: A. 25. Konrad. — Prot.: A. 24. Konrad. — Görög-orosz: november 13. B. 24. Ar. Jan. — Zsidó: Kisslev 5. — A nap két reggel 7 óra 20 perczkor, nyugszik este 4 óra 13 perczkor. A hold két délben 12 órakor, nyugszik este 8 óra 36 perczkor.

A miniszterek nem fogadjak. Belépődíj kedd kivételével 1 korona. Lakásberendezési és iparművészeti kiállítás a Technológiai Iparmúzeumban, nyitva 9—12-ig. Belépődíj 30 fillér.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum összes tárai 9—12-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—1-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Fővárosi Múzeum 9—2-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—12-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tanszer Múzeum 9—12-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig. — Lakásművészeti kiállítás. Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat kiállítása a Magyar Kir. Technológiai Iparmúzeumban (VIII. József-körút 6. sz.) megtekinthető kőnapokon d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9—12-ig. Belépődíj 30 fillér. Hétfőn delután belépődíj nincs.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Múzeum Könyvtára 9—12-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—12-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—12-ig. **Nyitvalevő léptékek:** A Szent György Cseh árvetési anekidója a Nemzeti Szalonban, nyitva 9—2-ig.

Belépőjegyük az egy koronás illusztrált katalógus szolgál. — Kober Leó gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagyinczó-utca 37—39.), nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Szépművészeti Múzeum összes tárai, nyitva 10—2-ig.

Naptár: hétfő, november 27. — Róm. kath.: Virgil pk. hv. — Prot.: Virgil. — Görög-orosz: november 14. Fülöp ap. — Zsidó: Kisslev 6. — A nap két reggel 7 óra 22 perczkor, nyugszik este 4 óra 12 perczkor. A hold két délben 12 óra 41 perczkor, nyugszik este 9 óra 44 perczkor.

A miniszterek nem fogadjak.

A cselédmizéria alkonya.

* * *

Megszorult emberek, akik segítséget, vagy megváltást várnak a közhatóságoktól, sokszor csalódtak már. Sőt talán mindig csalódtak. Mire utaljunk hamarjában, hogy ezt a tételt megvilágosítsuk? Ott van például az utczai automobil-veszedelem, mely annyi embert és családot tett már nyomorulttá. Mennyi mindent vártunk az erre vonatkozó szabályrendeletől! S mi lett a várakozás eredménye? . . . Az autók ma is a villámvonatok sebességével száguldanak a legnépesebb utczákon s az utczai szerencsétlenségek száma nemhogy csökkent volna, de növekedett.

S amikor a drágaság miatt általános volt a felajdulás, amikor a kenyér-, hús- és élelmiszer-uzsorások mérges darazsak gyanánt estek neki a fogyasztóközönségnek, nem a fővárosi hatóság bölcsességétől várt-e megváltását a lakosság? Kapott is megfelelő mennyiségű anketet. Annyi értekezlet volt már ebben a tárgyban, hogy ha ezek segítettek volna a bajon, már rég nem sorvasztaná a lakosságot a türhettelen drágaság. Fájdalom, az anketet nem segít.

Még egyebekre is utalhatnánk, ha negatívumokat akarnánk keresni. De most abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy valami olyasra mutathatunk rá, amit pozitívumnak lehet mondani.

Mert mind valószínűbbé válik, hogy a hatósági törekvés nem fog meddőnek, vagy hiunak bizonyulni, amikor a cselédmizériákat akarja megszüntetni. Huzódott, halasztódott eddig az ugynevezett hatósági cselédközvetítés, de legközelebb, talán már jövő héten még is pozitív formában szönyvegre kerül és azután már elodázhatatlanul a megvalósulás stádiumába lép.

És ez az egyetlen mód és eszköz arra, hogy a cselédmizéria megszűnjön. Amíg a cselédközvetítés magánkezelésben lesz, addig soha meg nem javulnak az állapotok a cselédiügy körül. A magáncseléd-közvetítőnek soha napján lesz az az érdeke, hogy a cseléd hosszú ideig maradjon egy helyen. Ellenben mindenkor és minden körülmények közt az lesz az érdeke, hogy minél rövidebb ideig tartsa meg a helyét. A helycsere új közvetítési díjat hoz a konyhára. Micsém természetesebb tehát, mint az, hogy a közvetítő fentartva nexusát a cseléd-del, azt mindig a maga érdekében befolyásolja, és addig biztatja, addig persvadáolja, amíg az ott nem hagyja helyét és azután új helyre szedődik s kezdődik elülről a táncz.

Nagy kazuisztika áll rendelkezésre, melyből kitűnik, hogy mennyi visszaélést követtek el ezen a téren a cselédközvetítők s hogy mennyire lehetetlennek tették a cselédiügynek jó irányban való rendezését. De ez most már talán fölöslegessé is válik. A hatósági közvetítés alkalmas arra, hogy minden bajnak elejét vegye.

A főváros hivatal fog kreálni, melynek feladata lesz a cselédközvetítés. A cseléd nem fog közvetítési díjat fizetni, csak az, aki cselédet felfogad. Senkinek sem lesz tehát érdeke, hogy összeveszítse a cselédet a gazdájával. Cseléd és gazda közt nem áll majd a sátán cselédközvetítő alakjában. Ez magában foglalja a cselédiügynek jó irányban való kifejlődését és kialakulását.

Humanisták esetleg azt a kérdést fogják felvetni, hogy mi lesz azokkal a cselédközvetítővel, akik jogot szereztek? Szerzett jogokat csakugyan nem lehet elkobozni. De majd önmagukban fognak megszűnni, ha nem lesz kellő pártolásuk. Lehet, hogy tönkre fognak menni. Az sajnálni való dolog. Mindenki sajnálni való, aki tönkre megy. De ez a kisebbik baj.

Inkább ez következék be, semhogy a cseléd-kérdés örökös rákfenéje legyen a társadalomnak. (1)

— **Képes Szalon.** Az „Egyetértés“ képes heti mellékletének, a „Képes Szalon“-nak mai száma is különösen gazdag ugy képekben, valamint tartalmában. A sok kép, amely mind az elmúlt hét hazai és külföldi aktualitásait mutatja be, kitűnően sikerült felvételekben, valóságos albumszerű külsőt ad lapunk kedvelt mellékletének. A sok kép közül kiemeljük

Jean Richépinnek, a világhírű francia poétának sajátkezű aláírásával ellátott arcképét.

Az angol királyi pár utazásáról készült képet.

Ferencz Szalvátor főherceg,

Károly István főherceg és

Lucich korvetkapitány arcképeit, továbbá kitűnően sikerült feltételeket a

távolról kormányozható motorcsónakról,

Richter mérnökről,

A bécsi Holzknecht-család tragédiájáról,

A kínai forradalomról,

A braziliai árvízről.

A „Leányvásár“ című operettből.

Sanden Irén táncosnőről és még sok egyéb magyarországi és külföldi aktuális eseményekről.

Ezenkívül a szokott változatos és bő irodalmi rész egészíti ki lapunk e heti képes mellékletét.

A király budapesti utazása. Bécsi jelentés szerint most már biztos, hogy a király ebben az évben nem utazik Budapestre, ellenben jövő nyáron, májustól—püskösdiig, a budai várpalotában és Gödöllőn fog tartózkodni

— **Szerb királyi hercegek Budapesten.** A jövő hó elején Sándor szerb trónörökös bátyjával, György herceggel és két Karagyorgyevics princcsal a magyar fővárosba fognak érkezni. Kiséretükben lesz Mendakovic szerb alezredes is, aki ma táviratilag rendelte meg egy dunaparti szállodában a lakosztályt. A szerb királyi vendégek több napot fognak Budapesten tölteni. Illetékes helyeken arról is beszélnek, hogy György herceg, aki a napokban bukott meg Párisban a felsőbb tiszti akadémia felvételi vizsgáján, kérelmezte az osztrák-magyar armadába való felvételét. Ezek szerint György herceg több évet töltené a közös hadsereg szolgálatában s azután Bécsben hallgatná felsőbb katonai tanfolyamot. Állítólag az első évet a budapesti hadtesttűzértség kebelében fogja szolgálni György herceg.

— **A trónörökös kiállítás.** Bécsben, az új Hofburgban nagy készülődések folynak Ferencz Ferdinánd trónörökös kiállítására. A gyűjtemények egyes darabjai már régebből ismeretesek, de van köztük sok új is, így különösen egy nagyon értékes hangszergyűjtemény, amely körülbelül ötven darabból áll s egyesek évszázadosak, amelyeket az Este-család szerzett. A kiállítás legnagyobb részét a trónörökös világméretű útján gyűjtött ritkaságok alkotják s ezeket a trónörökös újból rendezte.

— **Királyi kitüntetés.** A király budai Goldberger Leó dr.-nak, a Goldberger Sám. F. és fiai kartonnyomó gyár részvénytársaság vezérigazgatójának, ipari téren szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend tiszti keresztjét adományozta.

— **A prezumpatív trónörökös nászutja.** Raguzából jelentik: Károly Ferencz József főherceg és felesége különvonaton Szarajevóba utazott, ahova este érkezett. A főhercegi párt a pályaudvaron Potiorek tábornagytartományfőnök, Benko báró polgári adlatus és Brodnik kormánybiztos fogadták. A feneleges pár az Európa-szállóban lakik.

— **A diplomácia híreiből.** Bécsből jelentik: Muktar bej budapesti ottomán főkonzul ebben a minőségében és egyúttal mint ügyvivőt ideiglenesen megbízták a bécsi török nagykövetség ügyeinek ellátásával. Solard M. eddigi bécsi alkonzult visszahívták és helyébe De Fournestraux neveztetett ki bécsi alkonzult.

— **A pápa ajándéka a váci püspöknek.** X. Pius pápa gróf Csáky Károly váci megyés püspöknek saját arcképét küldte ajándékba. Az arcképen ez a felírás olvasható: „Tisztelettel testvérünknek, Csáky Károly váci püspöknek kiváló jóindulata jeléül apostoli áldásunkat igen szívesen adjuk. X. Pius pápa“.

— **Miért lett kegyvesztett a német trónörökös?**

A német trónörökösnek a birodalmi gyűlésen történt nevezetes szereplésével kapcsolatban még mindig jelennek meg leleplezések és tudósítások a német lapokban. A német trónörökös tudvalevőleg tüntetőleg tapsolt azon az ülésen minden angolellenes kirohanásnak, holott berlini legfrissebb jelentés szerint, e tüntető tapsolásnak kevesebb jelentőséget tulajdonítana a világ, ha tudná, hogy milyen kevésbé komoly a trónörökös angol-gyűléte. Ebbe a gyűlésbe ugyanis vegyül valami tragikum, valami, ami nagyon hasonlít a gyűléstől fajtott tulságos szeretethez. A trónörökös ugyanis, amellet, hogy politikailag harezos ellenfele Angliának, *bolondul az angol társaságért.* Tulajdonképen összetűzése az apjával is ilyen tulságos angol-szimpatióban keresendő. Sok más czivódás után ugyanis néhány hónapja az történt, hogy a trónörökös családjával Kairóban üdült. Itt összekerült előkelő angol urakkal és hölgyekkel és annyira elragadta őt ez a társaság, hogy naphosszat velük volt, egész nap velük sportolt és nevetgált. — A felesége is megérezte társaságbeli elfoglaltságát, de különösen rossz néven vette neki ezt az előszeretettel a kairói előkelő német társaság, amelyet teljesen elhanyagolt. A kairói német konzul többször tiszteletteljesen figyelmeztette a herceget, mennyire *nem illik*, amit csinál, de mikor nem használt, részletes jelentést tett a császárnak. Ekkor aztán betelt a mérték és ekkor történt, hogy a császár *internálta* a trónörökös, mint a *fekete huszárok ezredesét* Danzingba. És most, amikor a herceg ilyen politikai tüntetést rendezett az angolok ellen, különösen hat az a gondolat, hogy éppen angol társaságbeli szimpatiói okozták közvetlenül száműzetését. A trónörökös nyilvános cselekedeteit egyébként nem kell tulságosan komolyan venni. Azon a napon például, amikor világgazalmat okozott parlamentbeli szereplésével, este elment a Theater an der Koenigraetzer Strasséba és egy páholyból újra tüntetően tapsolt, de most Durieuxnek, a színésznek. Másnap, amikor már a császár megértte, amikor bocsánatot kellett kérnie Bethmann-Hollwegtől, este — annyira bolondja a színháznak — elment az Odipuszhoz és onnan éjféltűn autóján robbogott a vasúthoz, hogy visszatérjen danzigi száműzetésébe.

— **A miniszterelnökség a hirlaplíróknak.** Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a következő levelet intézte Heltai Ferenczhez, az Ujságírók Nyugdíjintézete elnökéhez:

Nagyságos elnök ur! A Magyarországi Hirlaplírók Nyugdíjintézetének jubiláris évfordulója alkalmából a magyar társadalom minden rétegéből az intézet kiválóan humánus és szociális czélja iránt a rokonszenv és áldozatkészség oly imponzáns módon nyilvánul meg, mely az ünnepi évfordulónak rendkívüli jelentőséget kölcsönöz. A m. kir. miniszterelnökség részéről magam is szívesen hozzájárulok egy rendes alapítvánnyal ahhoz a támogatáshoz, mely a jubiláris évfordulóhoz fűződik: annál inkább is, mert egész politikai pályámon a sajtót és annak munkáit, tekintet nélkül pártállásukra, a közügyek elintézésére hivatott tünyezők egyenrangú munkatársaiul becsültem akik a közvélemény kohójában nemcsak a küzdelem fegyvereit kovácsolni, de a közfelfogás neves ércét kiolvastani is segítenek. Az alapítvány összegét, 4000 koronát, idezárva van szerencsém megküldeni. Egyúttal felkérem, sziveskedjék tudomásul venni, hogy ezen alapítványt az igazgatóságukban a miniszterelnöki sajtóosztály mindenkeri vezetéje, a jelenben tehát Barát Armin kir. tanácsos fogja képviselni. Fogadja stb. Budapest, november 22. Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

— **Párbaj Curiené miatt.** Párisban a L'Couvre kiadója, Téry Gusztáv és Langevin tanár között ma délután pisztolypárbaj volt, mert Téry közölte papjában azokat a leveleket, amelyeket Langevin és Curiené váltottak egymással. A párbaj sebesülés nélkül végződött, Téry előre megmondta, hogy neki elég satisfactio, ha Langevin kiáll pisztolya csőve elé és a levegőbe löti, mire Langevin lemondott a lövés jogáról és az ellenfelek kibékülés nélkül távoztak.

— **Flachon szerkesztő szabadlában.** Párisi jelentés szerint Flachon mestert, a Lanterne kompromittált főszerkesztőjét a vizsgálobíró tegnap szabadlára helyezte, mert bebizonyosodott, hogy a lépre csalt áldozatok 13 évesnél idősebbek voltak, akik pedig nem érték el még ezt a kort, idősebbek nek mondták magukat. Most már csak Veron dívatárusnő és Nicsero kisasszony, a hírhedt lélekufárnő van fogságban. Nem lehet elnémitani azt a gyanút, hogy Flachont hatalmas barátai szabaddították ki, nehogy fecssegen és másokat is belekeverjen a botrányba.

— **Magyar diákok énekkara Berlinben.** A Berliner Börsencourir ma ideérkezett számában olvasuk, hogy a budapesti egyetem énekkara a vallás- és közoktatásügyi miniszter beleegyezésével és anyagi támogatásával tanulmányutra indul Berlinbe, december 4—6-ig. A budapesti diákok a berlini egyetemi hallgatók szabad szövetsége fogadja, amely magyar kollégái tiszteletére, mint a miképen nemrégiben a francia diákok berlini látogatása alkalmából, különféle ünnepségeket fog rendezni. December 4-én ismerkedési estét tartanak, amelyen a budapesti diákokat dr. Sombar Werner professzor, a kiváló tudós fogja üdvözölni. December 6-án a Zoologischer Garten vendéglői helyiségeiben bált rendeznek, amelyet az egyetemi énekkar énekszámai vezetnek be. A berlini osztrák-magyar kolónia tevékeny részt vesz a rendezés előkészületeiben.

— **Bányász-sztrájk Csehországban.** Pilseni jelentés szerint a csehországi bányatelepek munkásai e hó 28-án sztrájkba állanak, tiltakozásul a drágaság és az éhberek ellen.

— **Esküvő a gróf Szögyény-Marich-családban.** Berlinből táviratozzák, hogy a Hedvig-templomban ma délelőtt ment végbe Szögyény-Marich Ilona grófnőnek esküvője Chorinsky Károly gróffal. Az esketést Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök végezte, aki német beszédet intézett az ifjú párhoz. A szertartáson a család tagjain kívül ugyszólván az egész diplomáciai kar és a kormány is teljes számban jelen volt. I. Ferencz József Bécsből és Vilmos császár Donaue-Eschingenből igen meleghangu üdvözlő táviratokat intéztek a nagykövetséghez. A pápa az új párnak apostoli áldását küldte. A német császárné megbízásából az esküvőn báró Mirbach főudvarmester és Gerstdorffné udvarbölgy vettek részt, utóbbi pompás virágarrendementet nyújtott át.

— **Fontos újítás a postán.** A budapesti postán több, igen érdekes és nagy gyakorlati hasznu újítás lép életbe. Így például a fővárosban a postai közvetítő szolgálatot decentralizálják. A központi postahivatal megszűnik és helyébe négy önálló hivatal lép, amelyek közül az egyik küldemények felvételévé, a másik levélpóstaí küldemények kézbesítésével, a harmadik táviratok elintézésével, a negyedik — a posta hirlaphivatala — külföldi hirlapok megrendelésével és közvetítésével foglalkozik. Legfontosabb azonban az az újítás, amely hadat üzen a bürokratikus czopfnak, számúzi az iktatást, az írásbeliséget és gyors munkát ígér. A központi hivatal széttagolásával ugyanis a kereskedelemügyi miniszter jelentős új szervezet iktatott a postai szolgálatba. *Felállította az első posta tudakozódó irodát*, amely arra van hivatva, hogy a különböző postai szervek közt megfelelő kapcsolatot létesítsen, a postai szolgálatban tájékozatlan főkeket kellőleg utbaigazítsa, tanácsot adjon, ügyes-bajos dolgaiban segítse és a postai szolgálat terén esetleg fölmerülő mulasztások következményeit gyorsan elhárítva, felszólalást, panaszt fogadjon. A tudakozódó iroda teljesen modern eszközökkel: a telefon és a táviró felhasználásával dolgozik, személyesen és szóbelileg közbenjár és az írásbeliséget, az alakíságot lehetőleg mellözi. A miniszter ezzel az irodával olyan szervezet akart a közönség rendelkezésére bocsátani, amely a gyors elintéztést igénylő ügyekben azonnal, késedelem nélkül mindenkinek rendelkezésére áll. *minden méltányos kívánságot haladéktalanul figyelembe vesz és teljesít.* A tudakozó iroda modernségét mi sem jellemzi jobban, mint hogy kiküszöbölték belőle a bürokratizmus jellemző eszközeit, az iktatást és ehelyett a kereskedővilágban régóta bevált ügyvezetett dossierrendszert honosították meg. A tudakozódó iroda, amely egyúttal ügyosztálya (VI.) a posta- és táviróigazgatóságnak, a központi postaházban, a Városház-utca 18. szám alatt, az első emeleten nyert elhelyezést, mint az új közvetlenül a város szívében lévő, mindenké számára könnyen megközelíthető. Ez a tudakozódó iroda naponta reggel 8-tól délután 6-ig áll a közönség rendelkezésére, azzal a korlátozással, hogy vasárnap délelőtt 9-ig kezd működését és déli 12-től délután 2-ig zárva van. A postaigazgatóság arra kéri a közönséget, hogy épp úgy, mint az új tudakozódó-iroda felállításával a késedelem lerövidít okozóját, a hosszadalmas írásbeliséget mellözi elhajtotta, ugy a közönség is a maga részéről lehetőleg személyesen és közvetlenül használja az iroda szolgálatát, mert ott szóbelileg, minden írás nélkül intézik el ügyeiket. Az iroda telefonon is felhívható és pedig postai ügyekben 78—91. táviró-ügyekben 78—92 és telefonügyekben 78—93 szám alatt. A tudakozódó iroda e hó 27-én nyílik meg.

schild
lebuko
kezdőd
makról
vát és
gyűlést
gen eg
dánt, n
vénytel
hallg
kotják,
meghiv
akarna
ellene,
nemesa
lamos
Bérem
lalat h
möt ki
na hol
már
söt eze
már be
horvát
sükből
szeged
napidi
szolgál
Ánde
ha az i
kobozn
Egy né
csipkel
volt ber
kat, a
és vitté
tengere
sülyedt
szet jele
dok, a
mányzó
a Roma
gert, d
nincs r
és mat
Azon a
50 méte
műiség
komány
legvesze
zások
kor a h
trófa ol
két me
hogy az
kentette
nem tar
éve, ho
javítani
Né
mas or
hög a
Az Adr
szerenc
az Ison
lenczók
sok má
mert ni
fult ut
sok, ak
sok ola
kapitán
naszad,
Romagn
dött, k
A mási
szintén
tengere
ki. A k
mennyi
sülyedt,
—
a Szécl
zsef har
verrel r
tett és
Ott dül
vizsgált
elmebet
-ittak

— **Báró Rothschild Jenő balesete.** Báró Rothschild Jenő ausztriai birtokán ma vadászat közben lebukott lováról és jobb alsó lábszárát eltörte.

— **Zágrábi élet.** Zágrábban elég izgalommal kezdődik a téli szezon. A különféle zágrábi mozgalmakról a következő érdekességeket jelentik: A horvát és szerb egyetemi ifjúság tegnap este bizalmas gyűlést tartott és elhatározta, hogy ezen a farsangon egyetlen mulatságra sem hívja meg *Tomasics bánt*, mert kormányzása alkotmányellenes és törvénytelen. Ha azonban a Starcević-párti egyetemi hallgatók, akik az egyetemi körben a többséget alkotják, nem törődve ezzel a határozattal, mégis meghívást küldenek a bánnak és *Tomasics el akarna menni a bálokra, az ifjúság botrányt rendez ellene, hogy elmenjen a kedve.* — Zágrábban nemcsak az egyetemi ifjúság forrong, a városi vilámos társaság alkalmazottai is elégedetlenek. Béremelést és pihenő napot követelnek, de a válalat hajthatatlan. Az alkalmazottak memorandumot küldtek az igazgatóságnak s kimondták, hogy ha holnap reggelig nem teljesítik követeléseiket, már vasárnap általános lesz a sztrájk, sőt ezenkívül a királyi törvényszékek diurnistái már be is szüntették a munkát. Ezeknek a szegény horvát diurnistáknak havi hatvan korona fizetésükkel a nyugdíjalap számára egy bizonyos összeget levontak s ez volt az oka a sztrájknak. A napidíjasok egytől-egyig kiléptek a törvényszék szolgálatából s másfelé keresnek kenyeret. Amde egy zágrábi nap története nem volna teljes, ha az ügyészség tegnap elmulasztott volna *lapokat kobozni.* Tegnap a *Pokret* és a *Szobran* volt soron. Egy német nyelven megjelenő budapesti lapnak csipkelődő cikkét lefordították és mert a bánról volt benne szó, a posta visszatartotta a lappéldányokat, a kávéházakban pedig rendőrök szedték össze és vitték el a két elkobzott ujságot.

— **A „Romagna” katasztrófája.** Az Adriai tengeren lefolyt rémséges katasztrófáról, a tengerbe süllyedt Romagna-katasztrófájáról, Triesztből még azt jelentik, hogy a Pólából kiküldött torpedónaszádok, a *Bilinsky* pénzügyőri gőzös és a *Pelagosa* kormányzósági hajó egész éjjel fényszórókkal kutatták a Romagna pusztulásának színhelyén a viharos tengert, de nem találtak hajótöröttet. Most már nincs remény, hogy a megmenekült néhány utas és matróz kivül még valakit találjanak életben. Azon a helyen, ahol a Romagna elsüllyedt, a tenger 50 méter mély. Szakértők szerint végzetes könnyelműség volt a Romagna kapitányától, hogy ilyen rakományval viharok idején elindult Ravennából. A legveszedelmesebb szállítmány a rizs, mert a rizs zsákok elgurulnak, ha magas a hullámjárás és akkor a hajó egyensúlya fölbillen. Ez volt a katasztrófa oka. Növelte a bajt, hogy a Romagnán csak két mentőcsónak volt. Szakértők megállapították, hogy az elsüllyedt hajót olajjal fűtötték, ami csökkentette a stabilitást, de különben is a Romagna nem tartozott a jobbajta gőzösk közé. Csak egy éve, hogy vízrebocsátották és már többször kellett javítani, mert motorai rosszul működtek.

Négy napja már, hogy az egész Adrián hatalmas orkán tombol s különösen a Quarneróban dühög a vihar, amelynek sok hajó áldozatul esett. Az Adria gőzhajózársaság *Kassa* nevű hajója még szerencsésen megmenekült, de az *Emma* eltűnt és az *Isonco*, amely a Cosulich-cég tulajdona és Velenczéből jött, Chiavo mellett zátonyra jutott. Még sok más hajóval is szerencsétlenség történhetett, mert nincs róluk hír. Az elmerült Romagna vízbeült utasai legnagyobb részt szegény olasz munkások, akik munkát mentek keresni, de volt köztük sok olasz katonaszökevény is. A trieszti kikötői kapitányság jelentése szerint a 24. számú torpedónaszád, amelyet a pólai kikötői parancsnokság a Romagna gőzös katasztrófájának színhelyére küldött, kihalászta egy 14 éves gyermek holttestét. A másik három odaküldött torpedónaszád, ugyancsak a Triesztből kiküldött *Bilinsky* gőzös a tengeren uszó nagyszámú zsákok és ládát halászta ki. A katasztrófa helyét a tengeren uszó nagymennyiségű nafta jelöli meg. Ott, ahol a hajó elsüllyedt, a tenger mintegy 32 méter mély.

— **Életunt elmebeteg.** A Ferencz József-téren, a Széchenyi-szobor előtt ma délután Kusten József harminczkét éves pillésesai vendéglős revolverrel magára lőtt. A golyó azonban ezélt tévesztett és Kustent előállították a főkapitányságnak. Ott dühöngeni kezdett, mire a rendőrorvos megvizsgálta és konstataálta, hogy köz- és önvészélyes elmebeteg. A szerencsétlen embert a Lipótmezőre vitték.

— **Harez a Csávossy-milliókért.** Lapunk mai számában megírtuk, hogy báró Csávossy Gyula lopás címén feljelentést tett mostohanővére báró *Rajasic* Györgyné ellen, hogy az örökség egy részét jogtalanul magához vette. A temesvári rendőrség négy detektívje tartott házkutatást és ez alkalommal 140 ezer koronát foglaltak le a temesvári szanatórium-ban, ahol az idegbeteg urinő kezelés alatt áll. *Rajasic* bárónő egy beszélgetés alkalmával kifakadt mostohabátyja ellen, aki a hajszát megindította. Elmondta, hogy a detektívek tegnap délután három órától éjfélig felkutatták az egész házat, szétszedték a szobája kályháját, szétszorták fehéremiás szekrényét, levelezését, iratait, fényképeit, a privátlevelezését sem kímélték. Kétszer kiemelték az ágyból, megmotozták, az ápolónőt is, sőt az ott lévő bábaképző-intézet növendékeit is. Végül kilenczven ezer korona készpénzt ezrekben és százasokban, egy negyvenhét ezer koronáról szóló Zsivnostenska Banka takarékkönyvet és öcsesétől, báró Csávossy Endrétől megörzésre kapott huszonnyolcz huszornás aranyat, az összes leveleit, irásait és okmányait magukhoz véve, odébbálltak a rendőrség emberei. A bárónő szerint az a vád, hogy ezeket a pénzeket és még sok egyebet is jogtalanul tulajdonított el édesatyjától — rágalom. Joga volt mindezekre az értékekre. A kilenczven ezer koronát atyja irásban ajándékozta neki. Ez elhalt testvére, Bethlen Valéria grófné hagyatéka volt. Az irás így szól: *Adrienne jó leányomnak a pénze. Ez állott irva a borítékon, amelyben a pénz volt. A takarékpénztári könyvre vonatkozólag szeptember 5-én Reichenauban intézkedett az elhalt báró Csávossy. Ágyban írta az ajándékozási levelet, czeruzával. Az összes többi értékek az Eskompte Bank safe depositjában vannak. Ha onnan hiányzik valami, minthogy igen nagy értéket képviselő vasuti részvényeket is keresnek, ezt ne rajta keressék, — mondta a bárónő, akinél mindössze 95 koronát hagytak a motozók. Egyébként valószínű, hogy a testvérharez kiegyezéssel fog végződni.*

— **A tüdővész ellen.** A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóság-hoz, melyben többek között ezeket írja: Engedve annak a több oldalról ismételt megnyilvánuló kívánságnak, hogy a tuberkulózis leküzdésén fáradozó különböző egyesületek, melyek eddigelé összekötő kapocs nélkül szétszórtan működtek, egy országos szervezetben egyesíttessenek: megalakítottam a Tuberkulózis Elleni Küzdelem Országos Bizottságát. Ezzel módot nyújtottam arra, hogy az egymástól függetlenül és gyakran eltérő alapon működő társadalmi egyesületek ezentúl azonos elvek szerint s egységes vezetés alatt folytassák megkezdett nemzetmentő munkájukat. A Tuberkulózis Elleni Küzdelem Országos Bizottságára és az annak kebelében fenálló központi bizottságra három ezentúl az a feladat, hogy báró Müller Kálmán főrendiházi tagnak s az országos közegészségügyi tanács elnökének, mint kormánybiztosnak vezetése alatt a tuberkulózis leküzdésére irányuló mozgalmat tovább fejlessze, szervezze és irányítsa. A rendelet ezután a bizottság támogatását kéri a törvényhatóságoktól.

— **Meglopott postakocsi.** Tegnap este Berlinben egy postakocsiból, amely a birodalmi bank épületéből a Kurstrasse-i postahivatalba hajtattott, utközben egy 100.000 márkát tartalmazó postaszákokot elloptak. Az éj folyamán egy rendőr Rixdorfban észrevett egy embert, aki nagy vászonzsákokot vitt. Amidőn a rendőr meg akarta állítani, az illető gyanus ember a nehézsákokat áthajította a kerítésen és elfutott, de utolérték és megállapították, hogy az illető a 33 éves Cavello Ede. Kijelentette, hogy a zsákok egy postakocsistól kapta. A zsákok megtalálták és tartalmából csak mintegy 1200 márka hiányzik. Cavello keresek utazó és Wendt postakocsis, a kirabolt postakocsi vezetője bevallotta, hogy a rablást közösen követték el.

— **A kikindai keményítőgyár leégett.** Nagyikindán az éjjel kigyuladt Schaaf Testvérek nagyikikindai keményítőgyára. Reggelig elhamvadt a hatalmas gyárépület, a kár 350.000 korona, amely biztosítás révén megtérül. A tüzet rávidzárlat okozta.

— **Száztizenkilenc éves ongyizkos.** Montier József udvari könyvkötő, aki Románia legöregebb polgára — most töltötte meg 119. évét — ma házának padlásán egy gerendára felakasztotta magát. Levelet hagyott hátra, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt megy a halálba.

— **Főhercegi vadászat Kisjenőn.** Kisjenői jelentés szerint József főherceg és neje *Augusta* főhercegnő e hónap 26-án este nagyobb vadásztársasággal három napi vadászatra Kisjenőre érkeztek. A főhercegi párral együtt ideérkeztek *Henrik* porosz herceg, a német császár öcsöce és *Köburg* Fülöp herceg. Kíséretükben lesznek *Libits* udvari tanácsos jószágkormányzó, gróf *Batthyány* Lajos, gróf *Berchtold* Kázmér, von der *Knezebeck*, *Keltz* Gyula kamarás, báró *Révay* Simon, gróf *Esterházy* Móricz, gróf *Zichy* Kázmér és gróf *Báffy* Miklós. A vadászat 27-én reggel kezdődik Bánkuton, ahová külön vonat viszi majd a főúri vadásztársaságot. 28-án a feketegyarmati telepen fácánvadászat lesz és 29-én Bánkuton nyulvadászat.

— **A gazdátlan csónak.** Újvidékről jelentik: Ma két ismeretlen, harmincz-harminczöt évesnek látszó férfihullát és egy gazdátlan csónakot fogtak ki a Dunából. A hullákon a külérőszaknak semmi nyoma nem látszott. Azt hiszik, hogy a két egyén csónakból esett a Dunába. A hatóság megindította a vizsgálatot.

— **A budapesti gyermekszanatórium.** A gyermekszanatóriumok intéző bizottsága *Bezerédj* Viktor belügyi államtitkár elnöke alatt, akinek a magyar gyermekvédelem oly sokat köszönhet, tegnap este a Földhitelintézetben ülést tartott a napirenden szereplő Budapesti Gyermekszanatórium érdekében. Mint előadó dr. *Fodor* Oszkár igazgató szerepelt. *Balogh* Jenő államtitkár bemutatta *Rákosi* Jenőnek „A szivekhez” című valóban megragadó szövegű, melylyel most karácsonykor fordul az ország társadalmához a Budapesti Gyermekszanatórium érdekében. *Bókay* János egyetemi tanár szolgáltatott nagy tetszés mellett tájékoztatást az új intézet programjáról, melynek alapján *Hoepfner* Guidó műépítész az Almádi Zsófia Gyermekszanatórium építője fogja a kora tavasszal megindítandó építést vezetni. Dr. *Hajduska* Emil, a Földhitelintézet igazgatója ismertette azután azokat az anyagi eszközöket, amelyek a budai gyermekszanatórium céljaira felhasználhatók lesznek, majd dr. *Ováry* Ferencz országgyűlési képviselő javaslatára kimondta a bizottság, hogy a Balatonalmádi Zsófia Gyermekszanatórium telkét 3400 négyszög öllel kibővít és befásítja. — *Baránszky* Gyula terjesztette elő azután az 1912. évi költségvetést, mely szerint 356.000 korona kiadás van előirányozva. A bizottság ülése harmadfél órai tanácskozás után *Bezerédj* Viktor államtitkár elnökével ért véget.

— **„Yes” porcellán-pouder a legjobbi 3 és 5 korona.**

— **Házasság.** Nyittráról táviratozzák, hogy az ottani kolostori templomban ma ment végebe eichai *Glanz* Hugó bárónak, a volt osztrák kereskedelmi miniszter fiának esküvője *Mérey* Margittal, *Mérey* Lajosnak, a képviselőház volt alelnökének leányával. Az esküvőnek különös jelentőségét a magyar közönség szempontjából az egyik örömapának, *Mérey* Lajosnak a magyar közéletben elfoglalt állása, a politikában a pártok minden árnyalatában egyaránt rokonszenves szereplésének emléke adja meg. A fényes esküvőn az előkelő rokonság és nagy közönség vett részt.

Előkelő és díszes közönség gyűlt össze a bolgár királyi főkonzulátusnak *Andrássy*-uti fényesen díszített termeiben, hogy jelen legyen *Constantinovitich* Spas bolgár főkonzul és neje, leányának, *Marának* és *Kittantscheff* Eitín bolgár lovassági őrnagynak esküvője, amelyet fényes segédlettel *Bikár* budapesti szerb görkeleti lelkész végzett. A násznagyi tisztet *Derussi* György követségi tanácsos, a budapesti román főkonzulátus vezetője és neje, valamint *Pavlovitich* főhadnagy, a bolgár vezérkari főnök hadsegéde és az örömanya, fivére teljesítették. Az esküvőn jelen voltak a Budapestben levő összes diplomaták, az itteni főkonzulátusok vezetői és a fővárosi társadalom számos kitűnősége. *Ferdinánd* bolgár király egy a menyasszonynak, mint a vőlegénynek igen díszes és értékes ajándékot küldött. Az esküvő után díszes lakoma volt, amely után az új házaspár a Rivierára utazott, ahonnan Párisba mennek.

Schönstein Henrik léval kereskedő eljegyezte *Polatschek* Malvint, özv. *Polatschek* Lajosné leányát Budapestben.

Polatschek Richard Nagyikindáról eljegyezte *Gruby* Jankát Pancsováról.

Ma délután kötött házasságot dr. *Schreyer* Endre bankigazgató vágvecei *Wellisch* Erzsébettel, vágvecei *Wellisch* Alfréd műépítész leányával. A polgári esketést dr. *Bározy* István polgármester végezte. Tanúk voltak: *Baranyavári* *Ullmann* Adolf főrendiházi tag és *Szivad* Imre orsz. képviselő, az ügyvédi kamara elnöke.

Ma délután vezette oltárhoz a Sülágyi-téri református templomban dr. *Bathó* Béla, özv. *Bathó* *Balintné*, *Thaly* *Eleonora* fia, dr. *Ertl* *Géza*, a Ksod. főorvosának és neje, *Lamotte* *Eugénia*nak leányát, *Violát*. Az esküvőn nagy és előkelő közönség volt jelen.

Burchardt *Ferencz* posta- és táviráfőtiszt (Szepes-Szombat) és neje, szül. *Grosz* *Katalin* ma délelőtt 11 órakor tartották ezüslakodalmukat az erzsébetvárosi templomban.

Sugár *Mihály* eljegyezte *Prieber* *Sabinát* Budapestben.

Babicsák *József* református segédlelkész eljegyezte *Bagdy* *Irmuskát* Biharkeresztesen.

Neményi *Sándor* fővárosi gyógyszerész eljegyezte *Wollner* *Alajos* leányát, Erzsikét Rákossligetről.

Krausz *Rezső* magánhivatalnok eljegyezte *Pollák* *Olgát* Budapestben.

— **Nincs kolera.** A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya ma délelőtt közli, hogy kolera megbetegedésről jelentés a belügyminisztériumba nem érkezett.

— **A megmérgezett ezukorsütemény.** Olmützből jelentik, hogy Benirschko Francziska a terhelő bizonyítékok sulya alatt megtört és bevallotta, hogy ő küldte Mária nővérének a süteményeket, a miket arzénikumporral hintett be. Nővérét azért akarta megmérgezni, hogy szülői örökségüknek reá eső részét is megkaphassa. A gyilkos leány két ségbe volt esve, amikor meghallotta, hogy merénylőnek két ártatlan gyermek esett áldozatul. A múlt vasárnap Benirschko Mária a hugánál volt látogatóban, aki kávéval kínálta. Mikor hazajött, nagyon rosszul érezte magát, ő azonban ezt áldott állapotának tulajdonította. Valószínű, hogy huga már ekkor arzénikumot kevert a kávéjába. Azt még mindig nem árulta el, hogy kitől szerezte a pusztító mérget, csak azt vallotta be, hogy az arzénikumot, amelyvel Zauralek tanító két gyermekét megmérgezte, már másfél év óta rejtgette. Mivel a cselédeleány atyja egy év előtt hirtelen halt meg, a törvényszék elrendelte a holttest exhumálását annak kiderítése végett, vajjon Benirschko Francziska nem mérgezte meg atyját, hogy hamarabb jusson az örökséghez.

— **A leánykereskedő gróf Marovszky letartóztatása.** Pozsonyi jelentés szerint a házasságszedelgő és leánykereskedő grófot, Marovszky Miksa Sándort, akinek a csinyjeiről megemlékeztünk, tegnap a pozsonyi határrendőrség letartóztatta. A szélhámos ál-grófot, a veszedelmes nemzetközi leánykereskedőt, még mielőtt megagorhatott volna, állítólagos menyasszonyánál, Kassánél, a Kórház-utcában sikerült letartóztatni. Kiderült róla, hogy nizzai leánykereskedőkkel állott összeköttetésben és hogy Pozsonyból is szállított áldozatokat külföldi üzletfeleinek, természetesen drága pénzért. Pozsonyból az utóbbi időben egyre másra tűntek el serdülő leányok, valószínű, hogy Marovszky utján. A kitűnő férfit, aki dr. Alexander néven az utóbbi időben Pozsonyban a Justisoron lakott, hétfőn állítólag Drezdába utazott, de a határrendőrségen, ahol az utóbbi időben már állandóan figyelték és szemeltartották, megtudták, hogy automobilon visszajött Pozsonyba és így sikerült tegnap letartóztatniuk. A határrendőrségen tegnap hallgatták ki a nagystílű szélhámost. Átadják az ügyészségnek.

— **A spitzbergai táviró-állomás.** Christiniái jelentés szerint ma éjszaka létrejött a dróttalan táviróösszeköttetés a Spitzbergák és a szárazföld között. A Héttie norvég táviróállalat építette meg az állomást, amely évek nehéz munkájába került. Éjjel 1 óra 45 perczkor adták fel az első táviratot a Spitzbergákra és a telegrammot Higoen a Marconi-állomás vette föl, aztán továbbította a táviróvezetékén Christiniába.

— **Tévedésből agyonvert emberek.** A Losoncz melletti Polyánka faluban rémséges eset történt. Gyuriss József parasztagda az elmúlt éjjel valami zajt hallott az udvaráról. Főlkelt és feleségével együtt kiment, hogy megnézzék, nem tolvajok járnak-e a házban. A koritis közelében két embert vett észre, nekik ment és a háttal fejbüszjötték őket, majd jelentést tett a csendőrségen. A csendőrök megállapították, hogy a két leütött ember Susztek János és Sulaj Pál, akiknek semmiféle gonosz szándékuk nem volt, hanem erősen berugott állapotban a koresmából tartottak hazafelé, amikor Gyuriss megtámadta őket. Susztek rögtön meghalt, Sulaj pedig halálos sérüléseket szenvedett.

— **A betörők gyertyája.** Megirtuk a napokban, hogy Ranschburg Soma Szondy-utcai papkereskedő boltja gyanus körülmények között kigyuladt és félig leégett. A rendőri nyomozás beigazolta, hogy Ranschburgnál betörők jártak, akik gyertyavilág mellett dolgoztak és a vasszekrényt fesszagetni kezdték. A tüzet a gyertya okozta, amelynek darabját meg is találták. A rendőrség keresi a betörőket.

— **Fővárosi Orfeum.** Vasárnap, november 26-án az imponáns novemberi műsor délutáni előadáson utoljára látható. Az igazgatóság fellépteti a világhírű Trombetta-kettőst, az Adelman-családot, és Georg Hartmann-t a délutáni előadáson is, hogy a közönség ama része, a mely csak a délutáni előadásokat látogatja, szintén láthassa őket. Tekintve, hogy a remek műsor már csak 3 napig látható, azok, akik nem nézték eddig meg, jól teszik, ha minél előbb megváltják jegyeiket. A vasárnap délutáni előadás fél 4 órakor, az esti 8 órakor kezdődik.

— **A sütőmunkások kizárás előtt.** A sütőipar-terület és a sütőmunkaadók szövetsége délután öt órakor a Sas-körben értekezletet tartott, amelyen egyhangulag a következő határozatot fogadták el: A sütőmunkások szakszervezete által folyó hó 15-én a régi képviselőházban megtartott öszgyűlés határozatával és magatartásával szemben kimondja, hogy a IV. kerületi előjáróságot, mint elsőfoku iparhatóságot, mint amely előtt a közelmúlt mozgalom után a munkaadók és munkások megválasztott kiküldöttei által elfogadott békefeltételek megkötötték, megkéri, hogy a munkások kiküldötteit hívja meg és a békepontozatok pontos betartására hívja fel őket, hogy ezáltal a békés munkálkodás és a fogyasztó közönség igényeinek kielégítése biztosítva legyen. A munkaadók szövetségének öszgyűlése kimondta továbbá azt is, hogy ezen intézkedésének eredményétől teszi függővé további eljárását, amely végeredményében odakonkludál, hogy amennyiben a munkások szakszervezete a szövetségi munkaközvetítő akadálytalan működése ellen további agitációt fejtené ki és így a békefeltételek egy sarkalatos pontját, a munkaközvetítést lehetetlenné tenné, úgy a munkaadók a munkásokat legnagyobb sajnálatukra folyó évi december hó 15-én kizárná volna kénytelenek. A munkaadók engedékenységével ezzel a végponthoz ért, amelyen túl a munkások existenciáját és a fogyasztó közönség igényeinek kielégítését illetőleg a szakszervezetekre hárul a felelősség. A harcias jellegű határozatot a munkások aligha hagyják válasz nélkül és könnyen megeshetik, hogy kalács nélkül marad karácsonyra a főváros.

— **A pinézér halála.** Pollák Hermann pinézér a Kazinczy-utca 13. számú házában. Itt lakot al-bérletben Lénárdné pinzelakásában. Szombaton és vasárnap mint kisegítő dolgozott Ujpesten, az István-kávéházban. A két forgalmas üzleti napon állítólag 60 koronát keresett, de mire hétfőn délelőtt tíz órakor Lénárdnéhoz beállított, nem tudta kifizetni a lakbérét, három koronát. Délelőtt a házbeli elmentek hazulról a Pollák magára zárta a szoba ajtaját. Este, mire Lénárdné a munkából hazatért, az ajtó még mindig zárva volt. Betörték az ablakot és bemásztak rajta. Pollák még mindig az ágyban feküdt, de holtan. Beszállították a bonczani intézetbe, ahol dr. Gyulay tanárségél konstatalta, hogy Pollák nem természetes halállal halt meg. Gázmérgezés okozta halálát. A bonczani intézet a gyanus esetet tudatta a törvényszékkel, amely intézkedni fog a törvényszéki bonczolás dolgában. Az bizonyos, hogy büntény nem forog fenn, csak azt kell pontosan megállapítani, hogy következett be Pollák Hermann halála.

— **A hajó tolvajai.** Tegnap megjelent a rendőrségen özvegy Simonek Józsefné szakácsnő és elpanaszolta, hogy az „Achilles” nevű gabonaszállító hajón ellopták négyezeröttszáz koronáját és ezer koronáról szóló adóleveleit. Simonek Józsefné harmincz év óta szolgál az „Achilles” hajón, mint szakácsnő. A pénzt ez alatt az idő alatt keresetéből takarította meg. A múlt héten a hajó Orsováról Regensburgba indult, ahová gabonát szállították. Pakson kikötöttek és mikor innen tovább folytatta útját, Simonek Józsefné észrevette, hogy a ladját feltörték és kilopták belőle a pénzt. A hajóról eltűnt egy hajóslegény és Kovács Julis cseléd. Ezeket gyanusítja a lopással. A rendőrség megindította a nyomozást és tegnap Kovács Julist egy külvárosi szállodában megtalálta. A leány bevallotta, hogy a hajóslegénnyel együtt lopták el a szakácsnő megtakarított vagyonkáját. Budapestre utaztak, ahol a hajós egy szállodában hagyta Kovács Julist, a pénzzel pedig tovább szökött. A rendőrség nyomozza.

— **Öngyilkosági kísérlet az iskolában.** Ujvidékről jelentik a Magyar Távirati Irodának: Kinos szenzáció tartja a várost igazalomban. Albrecht Artur, a főgimnázium V. osztálybeli tanulója ma délelőtt tíz és tizenegy óra között az V. osztály előtt revolverből öngyilkosági szándékból magára lőtt. A golyó a szegycsontban megakadt és a fiut sérülésével, mely nem életveszélyes, a kórházba szállították, hol a délutáni órákban meg fogják operálni. A tanári karnak egyik tagja az esetről a következőképp nyilatkozott: Albrecht Artur nagyon rakoncátlan természetű fiu volt és a hittanórán már többször illetlenül viselkedett. Hauska József hittanár a fiut az osztályból kiutasította és nevéért az osztálykönyvbe beírta. Valószínű, hogy igazgatói megrovásról tartott és ennek következtében követte el a tettet. Albrecht Artur állítása szerint a hittanár öt tesztileg megfenyítette s ekkor hazament, revolvert kért kölcsön és négy filléren Flaubert-töltényt vásárolt s visszamene az V. osztályba a hittant követő óra után, benyitott az ajtón és melbe lötte magát. Az eset az iskolában nagy feltűnést keltett és az öszes előadásokat az intézetben a mai napra beszüntették.

— **Halál a kávéházban.** Tegnap este Elsner Nándor kávé az István-ut 33. szám alatt lévő „Tigris” kávéház tulajdonosa a kávéházban hirtelen rosszul lett, öszzesett és meghalt. Valószínű, hogy szívszélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Royal-Orfeum.** A Royal-Orfeum novemberi fejedelmi műsora már csak néhány napig látható. Gretl és Singha, a világhírű két csodamajom; Cooke and 2 Rothertz; La Maze Trio; Tchín Maa és a szent csunguzok; Jenny Lilian; The 4 English Rings e hó végével bucsuznak a Royal-Orfeum közönségétől, hogy helyet adjanak a decemberi rekord-műsor szenzációs világattrakcióinak. Vasárnap délután 3 és fél órakor a mérsékelt helyű nagy családi előadáson fellépnek: Gréte és Singha, a világhírű két csodamajom és az öszes attrakciók.

— **Irodai munkaerők képzése.** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület december elején új tanfolyamokat nyit VI. Hegedű Sándor-utca 7. szám alatti helyiségében a parlamenti gyorsíróktól vezetett Gabelsberger Szakiskolában. A növendékek a tanév végéig teljes gyakorlati kiképzést nyerne az első- és elsőfoku gyorsírásban mind a magyar, mind a német nyelven, továbbá a gépirásban az öszes rendszereken, valamint a magyar és német fogalmazásban (levelezésben). December elején új kereskedelmi szaktanfolyamokat is nyit az egyesület. A kiképzett növendékek a juniusi záróvizsgán egyesületi oklevelet nyerne és elhelyezésükről az egyesület gondoskodik.

— **Halálozás.** Tamás Dávid ozsdolai alesperes-plébános Ozsdolán meghalt.

— **Beczássy Gusztáv** a diósgyőri vas- és acélgépgyár el- lenőre Diósgyőron meghalt.

— **Kibédi és makkfalvai Sándorffy Antal** nyugalmazott törvényszéki bíró 93 éves korában Sopronban meghalt.

— **Lóczy Rezső,** a Magyar Királyi Államvasutak nyugalmazott felügyelője életének 69-ik évében meghalt Budapesten.

— **Kléger Józsefet,** a Honvédegyeték Országos Egyesületének elhunyt másodelnökét ma délután szentelték be Budafokon. A végtisztességen nagyszámú gyászoló közönség jelent meg. Özvegyén kívül ott voltak: dr. Kele József vármegyei tisztifőgyász, Kléger Sándor kir. mérnök, özvegy Hieronymi Bélané, öz. gróf Pinuski Viktorné, a Honvédegyeték Országos Egyesülete s az állami honvédmeház felügyelőbizottsága képviselőiben Galambos András aljegyző, a menházi honvédek élén Szirmay György hadnagy-segédtsz, Czernmann József, Pfender Emil igazgatók, a belügyminisztériumból Hoffmann Károly műszaki tanácsos, Czárán Péter és Kulcsár Győző, Francois gyáros és még sokan mások. A temetés vasárnap délután Jászberényben fog végbemeni.

— **Mikulásmenet.** Az üzleti találekonyosság dícsőretét zengi sok jelenség; az üzleti világba is bevonult már a régi római igazság, hogy a formától igen, de igen sok függ. Az üzleti találekonyosság jegyében rendezte a Párisi Nagy Áruház azt a menetet is, amit Mikulás-menetnek kell neveznünk. A menet szereplője öt gyerek, fiuk és leányok. A Párisi Nagy Áruház öltöztette fel őket a Mikulás-nap alkalmából. Mindnek piros színű, de azért fölötté változatos a ruhája. E Mikulás-menetet a leleményes czég az öszes napilapok részére megrajzoltatta. Aki nem röstelli a fáradságot, nézze meg és látni fogja, hogy a gyerekek nemcsak szépen, hanem olcsón is vannak felruházva.

— **Ha öszül a haja,** használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárban, Budapest, V. Szabadság-tér.

— **Egy millió szoknya!** Értesüléseink szerint a bécsi Schoszenfabrik közel áll ahhoz, hogy a milliommodik aljat készítse. Tekintetbe véve, hogy az alj egész története rövid nagy rekordnak nevezhető ezen szám: fenti czég hozta néhány év előtt mint önállóan szerepelhető toilette cikket forgalomba és a helyes felfogás ezt a ruhadarabot praktikusán és olcsón, de amellet elegánsan öszszállítani, lehetségessé tette egy millió darab forgalomba hozását. A mai hirdetés tanuskodik arról, hogy e czég utólérhetlent nyujt az aljgyártás terén.

— **Royal-Orfeum,** Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

— **Czim- és reklámtáblákat,** nemis czimereket készít Harsányi László, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170-12.

— **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és lejobb felazert torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Bob hashajtó** a legkellemeőbb, 10 fillér.

— **Stilszerű kép,** plakét, kézimunkák stb. készítése, heliogramok, réz- és acélnetszetek, valamint művészeti kivitelű fényképek a legújtanosabban beszereshetők Simayberger Béla műkereskedésében. Király-utca 51-a, térvárosi templommal szemben. Nagy rak-tár különleges ovális és kör keretekből.

— **Ki gondolta volna,** hogy egyszerű háziszere- rel oly hamar és bizonyosan meg lehet szabadulni csuz-, köszvény- és mindenféle rheumatikus bántalmaktól! A „Borolin” és „Borolin”-szappan ilyen csodás hatású háziszerek s ezért felhívjuk szives olvasóink figyelmét a mai számunkban közölt „Borolin”-hirdetésre.

Berlini mozaik.

(Beszéljünk az időről. — Orchideák közt. — Legyezőkiállítás. — Kleist sírján.)

Berlin, november 24.

Akár illik, akár nem, a Thiergarten-ben minden sétáló ezzel a felkiáltással kezdi a beszélgetést:

— Herrliches Wetten, das!
— Wunderbar!

Feleli rá a másik. Csakugyan; ha a „hulló falevél“ nem juttatná eszünkbe, hogy már a tél küszöbén állunk, azt hihetnők, hogy most kezdődik a rügyfakasztó tavasz.

A hölgyek csak nagy önmegtagadással cipelik a legujabb divatu prémsáljukat, az urak pedig izadnak az időmúlás, bő és hosszú raglan súlya alatt. Vannak elegendően, akik egyéni szabadságukat nem rendelik a naptár zsarnokságának alá, s akik a hőmérő állása szerint viselkednek.

Szeretem tanulmányozni a Friedrichstrasse sokadalmában sétáló nőket. Következtetek eredményére abból, hogyan öltözködik ezekben a karakter nélkül való novemberi napokban. Seholy annyi túlfinomult, idegeiben megtámadott, mondhatnám hisztérikus nő, mint Berlinben. Valóságos női orchideák.

A képviselőház épületében tehetünk összehasonlításokat ebben az irányban. Ott rendezték az orchidea-kiállítást és az excentrikus virágok bámulói között nagyon sok az excentrikus nő.

Sajátságos virág az orchidea. Érdekes, de szinte félelmetes a titokzatosságában és szinte imponáló a rutsága. Azt azonban meg kell hagyni, hogy egyénisége van, s nem olyan „tömegvirág“, mint a rózsza, székfü, ibolya, melyek gyönyörűek, illatuk bájos, még bokrétaiba kötve és nagy kerti ágyakban virulva is.

Ellenben az orchidea csak egyesben képzelhető el. Kettő egymás mellett már árt egymásnak. Minden példánynak más az arculata, más a tolettje. A „Cattleya“ s a „Vanda“ veres bársonyba kötöttilyaszin tea gown-ban pompázik. A „Cypripedium“ barna, szürke és palaczkzöld szirmaival egyszerűbb, de mégis elegánsabb az előbbieknél, riszont az „Odontoglossum grande“ a leopardos foltjaival és a vadul össze-vissza tépett széleivel olyan, mint egy gonosz nő, mint Isabeau királynő, a mesék szép, de embertelen mostohája.

Sokkal rokonszenvesebbnek találok azt a legyező-kiállítást, melynek védnöke Eitel Frigyes hercege felesége. Ezek a kitért szárnyu, filigrán szerkezetű női „legyverek“ annyi regényről, csel-szövényről, tréfás és tragikus kalandról tudnának mesélni! Az írott és nyomtatott könyveknél sokkal többet sejtet a hallgatásuk. Képzletünkre bizak, hogy kiépjtsük azokat a históriákat, amelyeknek diszkrét tanúi voltak.

A császári ház hölgyei és sok hercegi család, valamint a berlini és potsdami társaság előkelőségei, mintegy négyszáz darab, nagyrészt igen szép és értékes legyezőt állítottak ki. Így, a többek közt, az egyik legyező, melyet Lanquet festmény díszít, 20.000 márkára van becsülve. Egy gyöngyházból, aranyból és drágakövekből komponált legyezőnek értéke 15.000 márka.

Némelyik eredete XIV. Lajosig nyúlik vissza. Az ő uralkodása alatt lettek divatosak az összejátható legyezők, melyek Kínából jöttek át Európába. A rokokó-idők voltak a legyező aranykora. Ez a becses játékszer, mely a kaczer nő kezében veszedelmes fegyverré válik, olyan pompásan illett a frivol, szellemes kor viseletéhez.

Ebből a parfümös levegőből mentem a Wannsee-vasut egyik lassan dőczögő vonatával Kleist Henrik sírjához, aki Berlinben él, erkölcsi kötelességének ismeri, hogy ezt a kegyeleter utat meglegye, most a szerencsétlen német költő öngyilkosságának századik évfordulója előtt. Olyan ez, mint amikor Budapesten külföldi vendégeink koszorút tesznek le Petőfi szobrának talpzatára.

Az építők spekulációja, ami Berlinben épen olyan vadul dühög, mint a mi magyar fővárosunkban, megkimélte Kleist sírját. Tíz percnyire a Wannsee-állomástól, a Bismarckstrasse vonalá-

ban húzódik egy keskeny kert a kis Wannsee partjára. Némely romantikát nyer ez a kerítés a által, hogy meredeken száll a tóhoz le. E parányi hegyecsucs legmagasabb pontján van a sír. Vasrács veszi körül. Középen repkényindák, páfrányágak és tarka őszirózsák közül emelkedik ki egy tölgyfa s alatta két sírkő.

Szegényes márványtáblán olvasható Kleist neve, születése és halála napja. A másik kövön ez az ismert vers:

Er lebte sang und litt
In trüben, schwerer Zeit,
Er suchte hier den Tod,
Und fand Unsterblichkeit.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Sumurun.

(Zenés játék nyolc képből, írta Freksa Frigyes, zenét szerzőtte Hollaender Viktor. A Vígyszínház mai bemutató előadása.)

A színházi referádának most egy kissé meg kellene változnia, nem szabad, hogy komoly kritika legyen, sem részletes és pontos ismertetés, hanem valami, ami az utszéli, ötperces elmélkedés és a líra, az impresszió, a pillanat hatásának kifejezője között áll, a kritikából csendes elmélkezés lesz, mint amikor öjfélé, babonás percekben elbóskolva eszünkbe jut egy régi dajkamese, vagy egy babonás történet, amelyvel novemberi estéken, elalvás előtt ijesztgetett a dajkánk. A Sumurunról írva, csak erre az egy szóra lehet gondolni: a Mese. Amint a Mesét hallottuk, olvastuk, amint az minden homályos, titokzatos és babonás képzeletével bennünk él, az ezeregy éjszaka meséje, amelyből itt lefáztódott egy a szemünk előtt, némán, finoman, stílusosan, a Kelet bűbájosságának minden gyönyörködtető, féktelen erotikáival és ezomoru szépségeivel.

Nemrég, tavasz végén, mikor Reinhardt társulata vendégszerepelt a Vígyszínházban, akkor láttuk először a Sumurunt és körülbelül ehez hasonlót írtunk, beszámolván Freksa Frigyes és Hollaender Viktor zenés nématjátékáról. A hangtalanul lejátéztató Mese, amelyet egy érzékenyen finom és kifejező zene illusztrál, aláfest, sejtelmessé, ezer évvel ezelőttről tesz és vígságot, szomorúságot, lángoló gyönyört és fekete gyászt áraszt magából. Néha olyan ez a zene, mint az egyhangú, lassu ütemű, halk bölcsődal és ilyenkor úgy érezzük, mintha most ringatnák a bölcsőnket. Néha pedig a keletnek lüktető, forró szépségei hullámanak berne. Ez még nem irodalom. Nem is művészet. Nem is a színjátszás művészete. Valami egészen különös, definiálhatatlan, skatulyába nem osztályozható, gyerekesen szép játék, aminek nincs neve, csak kedves, jóleső és szép. És éppen azért, mert pontosan meg sem határozható, sokkal nehezebb a színpadon való előadása, mint sok másnak. Ehez is Reinhardt merészsége kellett.

A Vígyszínház tökéletesen lemásolta — ezt nem megróvásképen, hanem dicséretül mondjuk — a Reinhardt-féle előadást. Talán a Vígyszínház előadása még hatásosabb volt, mert a díszletek, amelyek itt különösen nagy szerepet játszanak, pompásabbak voltak. Egyébként a rendezés Reinhardté volt, a nézőteret a színpaddal összekötő már több ízben alkalmazott ötlettel együtt. A színészek némajátéka kitünően sikerült. A szereplőket felsorolni igen nehéz, mert a színháznak csaknem minden tagja játszik. Különösen hatásosak Varsányi Irén, Mészáros Giza, Hegedűsné, Ferenczi, Csontos, Vendrey, Tanai és a többiek mind, hol stílusosak, hol kedvesek. A teljesen megtelt nézőtér sokat tapsolt és a játékon és zenén kívül külön gyönyörködött a sok trikótlan női lábban, amelyek fél nyolcztól fél tizenegyig típettek a színpadon.

—lassa.

(*) Casals. Fogalomná lett immár a neve, mióta egy ürestermü est kellemetlenségei után egy másik ragyogóan diadalmas estén meghódította magának a mi közönségünket is. Ma már nincs szüksége reklámra, a neve, amely a klasszikusok

művészetének hiteles jogutódját jelenti, telt házat csinál, vonzza az embereket, ennek a soklelkű városnak sokféleképpen zenei publikumát. Casals a legklasszikusabb művészet művésze, gőgös és komor értelmező, kegyetlenül szigorú és becsületes önmagával szemben. Az ember azt hihetné, Bach, Haydn mérhetetlen nagyságának szolgálatában már csak virtuózok remekelhetnek, új magyarázat hozzájuk nem fér, új lelkesedéseket, izrató metamorfózisokat már senki sem adhat hozzájuk, hiszen rutinás ópuszokról van szó, letárgyalt dolgokról. Casals mégis a legtrikákból meglepetésekben részesít: a teljes azonosságot adja, az egyedüli lehetséges megoldást, amely addig talán öntudatunk küszöbe alatt rejtőzött és kiváltódása után csodálkozva kérdezzük, elképzelhető-e másféle interpretálás, mint az övé, amely már alkotóművészet-számba megy és szinte hihetetlen messzeségben áll a reprodukció legmerészebb magasságai fölött. Bach szvitjének minden taktusából, etűdös komolyságából, derűs variációiból az egyedül hivatott művész szuverén tökéletességével árad ki a mélyégesen mély muzsika. A régi nemes mesterek egyéni és művészi egysége és egyetemessége, ez a rég feledésbe merült emlék éledt fel benne újra, mikor Haydn koncertjét, Bach szvitjét és a 18. század eleji Valentini szonátáját játszotta, de ugyanazzal az askéta odaadással, mosoly nélküli áhitattal, közönséget és kritikát nem ismerő büszkén lehunyt szemmel szólaltatta meg a modernnek is Dvorákot és Csajkovszkijt és két magyar szerzőt: Poppert és Moort. Casals nem gondol tanulásra és elődökre, nem reflektál tappra és tömeglelkedésre, művészete egy természetes leegyszerűsítés, mindent amit ad, fölséges intelligencia, nem elvontan zenei felsőbbség fogja tisztán össze. Előkelő műsorának eljátszása után csak a hangosan követelőző konvenciónak tett eleget, mikor még Bach c-dur szvitjének első tételét eljátszotta, a többi, jelentéktelen apróságok ráadásából kiérződött az a nagy megvetés, amely nála joggal tiltakozik a művelvet erőszakos fokozása ellen. A zongorakíséretet ezúttal minden igyekezete mellett sem látta el Dicsfalvi Oszkár azzal a művészettel, amely Casals nagy produkciói mellett árnyképpen meghúzódhatna. (—na.)

(*) Színházak műsora. Az Operaházban holnap, vasárnap Strauss Richard nagyszabású zenés játékát: A rózsalovagot adják. Sebeők (a hercegné), Dömötör (ezmszerep), Sándor Erzsébet (Sophie), Kornai (Ocha báró), Várady Sándor (Fainal), Arányi (ének), R. Berts (Marianne), Várady Margit (Anima), Kertész Ödön (Valzacchi), Pichler, Déri, Ney B. és Juhász fellepésével. Vezényel: irj. Abrányi Emil karmester, rendező Alszevgy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 155. Kezdet 7 órakor.) Hétfőn ifjusági előadásul, olesó helyárrakkal Toldi szerelme kerül színre, a ezmszerepben Környei, a többiben Medek Anna (Piroška), Ambrusné (Erzsébet), Takáts Mihály (király), dr. Dálnoki (Tar), Venczell, Pichler, Ney B. közreműködésével. (Bérletszűnet 63, kezdete 6 órakor.) Kedden a Bajazet-ban Szeyer Ilona, Lunardi, Várady Sándor, Mihályi, Kertész Ö., Kárpát és Juhász, ezután a Susanne titkáiban Bánó Irén, dr. Dálnoki Viktor (az utóbbiak a grófné és gróf szerepeiben ezúttal először) és Hegedűs — végül a Tavasz című táncgyűzelemben Nirschy Emília és Kranter Ilonka szerepelnek. (Évi bérlet 156. Kezdet 7 órakor.) Szerdán délután 4 és fél órakor gyermekelőadásul, olesó helyárrakkal a Jancsi és Juliska című meseopera, ezután pedig a Babatündér ballet van műsoron. Az előbbi darabnak Várady Margit, Payer Margit, Valent Vilma, R. Berts, Mihályi, az utóbbinak Pallai Anna, Brada és Smeraldi a főszereplői. (Bérletszűnet 64. sz.) Csütörtökön a Pilangokissasszony előadását ismétlik meg, a ezmszerepben Sándor Erzsébet, a többiben Várady Margit, Flattné, dr. Székelyhid, dr. Dálnoki, Déri, Hegedűs, Hardy, N. Bodor K. Pichler, Ney B., Kárpát közreműködésével. (Évi bérlet 157, kezdete 7 órakor.) Pénteken Cahier Charlesné es. és kir. udvari énekesnő vendégfellépésével Carmen-t adják, melyben a vendégművésznő a ezmszerepet játszza. Szereplőtársai: Ambrusné, Környei, Rózsza, Payer, R. Berts, Kornai, Mihályi, Pichler, Ney B. lesznek. (Évi bérlet 158, rendez helyárrak. Kezdet 7 órakor.) Szombatra Tannhauser tüzérek ki Anthes, V. Krammer Teréz, Medek Anna, Takáts, Venczell, Déri, Pichler, Kárpát, Ney B. közreműködésével. (Évi bérlet 159. Kezdet 7 órakor.) Vasárnap kettős vendég szereplés lesz, amennyiben Cahier Charlesné és Slezak Leó kamara-énekes Aida-ban együttesen lépnek fel. Cahier—Amnerisz, Slezak—Radamest énekl, Aida—Bánó Irén, Amonazó ezúttal először—Rózsza S. Lajos lesz. (Bérletszűnet 65., felemelt helyárrak. Kezdet 7 órakor.) Hétfőn, december 4-én ifjusági előadásul Erkel Ferencz Bánk bán-ja kerül színre, melyben Sándor Erzsébet, Flatt Gizella, Arányi, Takáts, dr. Dálnoki, Rózsza, Várady Sándor, dr. Székelyhid, Kertész Ö., Kárpát, továbbá Nirschy Emília és Brada szerepelnek. (Bérletszűnet 66, olesó helyárrak, kezdete 6 órakor.)

A *Nemzeti Színházban* holnap délután „A kaméliás hölgy” kerül színpadra. Hétfőn klasszikus előadásul „Az ember tragédiája” van műsorban. Kedden huszadik előadását éri meg a „Bábjáték” című színmű, amelynek két vezető szerepét Váradi Aranka és Odry adják. „A szerelem gyermeke” háromszor kerül színpadra a jövő héten, szombaton és vasárnap. Csütörtökön „A csók”, Dóczy vigjátéka kerül színpadra. „A csók” előtt színpadra kerül még „Cox és Box” egyfelvonásos angol bohózat. Pénteken először kerül színpadra ebben az évadban „Julius Caesar” Shakespeare remekműve. A czimszerepet Ivánfi, Antoniust Beregi, Brutust Szaecsvay, Cassiust Gyenes, Cascát Pethes, Calpurniát S. Fáy Szeréna, Portiát K. Hegyesi Mari és Lucius Váradi Aranka fogja játszani. A jövő vasárnap délután „Az elmúlt harangok” van kitzve a rendezés szereposztásában.

A *Vigszínház* jövő hetének műsorában a „Sumurun”-nál csak a „Papa”, Flers és Coillvet kivételes sikerű vigjátéka váltakozik, amelynek előadására eddig már tizenhatszor telt meg a nézőtér. A jókedvű darabot kedden, csütörtökön és szombaton ismétlik, a hét többi estéjén a „Sumurun” kerül színpadra. Holnap délután, valamint a jövő vasárnap délután is a „Tajfun”-t adják.

A *Magyar Színházban* az „Apja fia” című vigjáték holnap, vasárnap este, hétfőn, szerdán, csütörtökön, szombaton és jövő vasárnap este kerül színpadra a bemutatás előadás szereposztásában. Kedden megismétlik az „Elő halott”-nak az előadását, pénteken a „Sárga lihom” kerül színpadra. Holnap, vasárnap délután mérsékelt helyárral a „Sasfők”-ot adják, a jövő vasárnap délután pedig először kerül színpadra mérsékelt helyárral a „Princez”.

A *Király-színházban* a „Leányvásár”, Bródy, Martos és Jacobi nagyszerű operettje e hét minden estéjén műsorra van tűzve. Holnap, vasárnap délután és a jövő vasárnap délutánján a „Kis gróf”-ot adják rendezés helyárral.

A *Városligeti Színházban* holnap, vasárnap két előadás lesz. Délután mérsékelt helyárral „A szökött katonák” kerül színpadra Küry Klárával a női főszerepben; este — rendezés helyárral — Jean Gilbert nagyszerű vígjátékja, „A lengyel menyecske” (Polsische Wirtschafft) van műsorban.

A *Gyermekszínházban* holnap, vasárnap, ezidő először kerül színpadra a „Hamupipóka”. Az ötödik felvonásban ezúttal is gyermekhangverseny lesz. Jegyek már délelőtt válthatók a színház helyiségében (VI., Révay-u. 18.). Az előadás 4 órákor kezdődik.

(*) **A Szent György-Czéh aukciója.** A magyar amatőr-gyűjtőknek régi és gyakran hangos kifejezésre juttatott óhajai, hogy a külföldi nagy városok műtárgyak árveréseire szolgáló csarnokainak, a bécsi Dorotheum, a párisi Dronot-szalón mintájára nálunk is létesíttessék ilyen árverési hely, ahol nagy gyűjtemények fölöslegessé vált darabjai, duplikátumai nyilvános árverés útján új műértő birtokosra találhassanak. A kormány maga is régóta foglalkozik a szép terv megvalósításán, addig is azonban a magyar amatőrök és gyűjtők egyesülete, a *Szent György-Czéh*, vállalkozik az itthoni műtárgyak forgalomba hozatalára, megakadályozza ezzel, hogy azok külföldre vándoroljanak. Idéig nyolcz nagyszerű aukciót rendezett az egyesület s a kilenczediknek anyagát holnaptól kezdve mutatja be a *Nemzeti Szalon* emeleti termeiben. Harmincz képpel illusztrált vaskos katalokus ismerteti a kiállítás gazdag anyagát, minden tárgy mellett ott található a kikiáltási ár, amely műbecséhez viszonyítva rendszeresen meglepően alacsony. Harmineztől száz koronáig összegekké lizitálni egy-egy Eisenhut, Bihari, Szikszay, Greguss, Mihalik, Nyilasi-képre valóban ideális dolog, amikor a folyton szaporodó ügynökök nagyobb összegekért sóznak kevésbé értékes, sőt gyakran nem is igazi festményeket a gyanutlan közönség nyakába. Első helyen szerepelnek ezúttal is a képek, az izléses lakás legfőbb diszei. Mihaliknak és Gregussnak egész kollekcziója vár az eladásra. Régi magyar mesterek közül *Barabás*, *Madarász* Viktor és *Lots* Károly emelkednek ki, míg az idegen régi képek között egy *Tiepolo*-tanítvány Krisztus-képe, egy *Fiamand* Madonna, egy Veronesere emlékeztető kép, a 17. századból való olasz Madonna és *Grossmayr* gyönyörű tájképü „Nessus és Dejanira”-ja ragadja meg a figyelmet. Újabb jelesek közül *Iványi-Grünwald*, *Rippl-Rónai*, *Tölgyessy*, *Czigány Dezső* vannak egy-egy festményvel képviselve, a grafikai részben pedig *Kriesch Aladár*, *Nagy Sándor*, *Faragó József* és néhány gyönyörű angol metszet tűnik föl. Óriási választék van keramikában: altwien, meissen, berlini, ludwigsburgi herendi porcellánok gazdag sokasága sorakozik egymás mellé. Szépek a régi magyar himzések és csipkék is és nagy érdeklődésre tarthat számot egy 1830-ból való teljes obédli-berendezés is. Külön meg kell említeni *Esső* Erzsébetnek a dillettantizmusa határán messze túlemelkedő plasztikus fabegetéseit is, melyek bizonynyal hamar akadnak gazdára. Órák, bronzok,

fegyverek, apró dísz tárgyak egészítik ki az anyagot, amelyet november 26-tól 30-ig lehet megtekinteni. Az aukció december első három napján lesz. Az 1 koronás katalógus belépőjegyül szolgál a kiállítás és aukció egész tartamára.

(*) **A Nemzeti Szalon téli kiállítása.** A Nemzeti Szalon téli kiállítására szánt művek beküldési határideje ma járt le. A művészek érdeklődését legjobban az igazolja, hogy eddig a határidőig 1460 műtárgyat küldtek be a Nemzeti Szalonba. A téli kiállítás keretében kerül bemutatásra *Góth Mór* festőművész kollekcziója és *ur* *Jobbágy Miklós* szobrászművész gyűjteményes kiállítása is. *Góth Mór* ez alkalommal Hollandiában és Belgiumban tett tanulmányútjának eredményéről számol be, míg *turi Jobbágy Miklós* szobrász, aki idehaza művészetével teljes egészében még nem mutatkozott be, ez alkalommal külföldi működésének eredményét mutatja be.

(*) **A Kernstok-kiállítás megnyitása a Művészklubban.** Ma délelőtt tizenegy órákor nyitották meg ünnepélyesen *Kernstok* Károly retrospektív kiállítását *Molnár* Viktor államtitkár jelenlétében. A kiállítás első napján az összes eladó képeket megvásárolták. A kiállítás olyan ünnepélyes formában, a főváros társadalmi előkelőségeinek olyan tömeges részvételével nyitódott meg, amire még nem volt példa a magyar kiállítások történetében. A kultuszminiszter vasárnap délnél 12 órákor fog a Művészklubban a kultuszminiszteri államtitkárral együtt megjelenni, mert a mai napon gátolva volt a kiállítás megnyitását résztvenni. *Molnár* Viktor államtitkár és a megjelent vendégeket *Iványi Grünwald* Béla művészeti alelnök, *Kernstok* Károly, a kiállító művész, *Rippl-Rónai* József, gróf *Zichy* István, dr. *Könyai* Elemér műtáros, *Borsos* Frigyesz titkár fogadták és kalauzolták. A kiállítás naponta délelőtt 10 órától este 6-ig tekinthető meg egy korona belépőjegy mellett.

(*) **A Köber-kiállítás utolsó hete.** Köber Leó gyűjteményes kiállítása, melyet megnyitása óta nagyszámú és előkelő közönség látogatott, december 1-én bezárul. A Könyves Kálmán társaság december közepén új kiállítást mutat be a főváros művészszerető közönségének. Az új kiállítás anyaga *Pállya* Celesztinnek, a kiváló festőművésznek kollekcziója lesz.

(*) **A Műcsarnok jubiláris kiállítása.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítását december 12-én, kedden délután nyitja meg ünnepélyesen *József* főherceg. A sajtóbemutató 11-én lesz.

(*) **A lakásművészeti kiállítás.** Az Iparművészeti Társulat által a Technológiai Iparmúzeum emeleti helyiségeiben rendezett lakásművészeti kiállítás teljes mértékben fölkelte a nagyközönség érdeklődését. Mindjárt az első nyitvatartási napon, pénteken majdnem ezer ember nézte meg a kiállítást, a második napon pedig ennél is többen. A kiállítás anyaga osztatlan tetszősél találkozik a közönség rétegében.

(*) **Kisplasztikai kiállítás.** A Szent György-czéh kisplasztikai kiállítására már nagyban folynak az előkészületek. A kiállítás, amelyre nagy és értékes anyag egybegyűjtését várhatjuk, január havában nyílik meg az *Iparművészeti Múzeumban*.

(*) **Pálmay-est.** A Magyar Urinök Egyesülete vizsgálmi bizottsága f. é. december hó 9-én gróf *Kinsky-Pálmai* Ilka közreműködésével a vármegyeház dísztermében rendezti ez évben utolsó művésztalálóját.

(*) **Pályadíjat nyert szonáta.** A Halmos Izorfié 500 koronás szonáta-pályázat fölött ma döntött a bíráló-bizottság. Elnöke *Mihalovich* Ödön volt, tagjai *Bartók* Béla, *Herzfeld* Viktor, *Popper* Dávid és *Szendy* Árpád. Összesen hat pályamű érkezett be. A bizottság a díjat egyhangúlag a „*Lento lugubre*” jellegű gondokaszonátának ítélte oda, amelynek szerzője *Radnai* Miklós, az Orsz. m. kir. Zeneakadémiát végzett zeneszerző. Díszteremben részesítette a „*Fortuna szeke*” jellegű zongora-szonátát.

(*) **Bloch ünnepi nyitánya.** Az állami zenekar december 3-iki körletli hangversenyének magyar komponistája *Bloch* József lesz, akit művészi hegédi-játéka és íbletett lélekre valló művei révén egyaránt nagyrabecsült közönségünk. Ötvenhetedik opusa az az Ünnepi nyitány, amelyvel a szimfonikusok estélye kezdődni fog. A Zeneakadémia felavatása alkalmából írta és osztatlan tetszést, zajos sikert aratott vele. A szimfonikusok számos oldalról felhangzott óhajnak tesznek eleget, amikor ezt a színes, dallamos és nagy tudással szerzett művet, amelyet premierje óta még nem adtak, be-

lellesztette játékkendjébe. A műsor ezenkívül még *Sibelius* Jean, *Strawinsky* Igor, *Debussy*, *Claude*, *Csajkovszky* és *Haydn* szerepelnek, úgy, hogy a hangverseny méretei és művészi tartalma tekintetében is imponáló lesz.

(*) **A Katolikus Kör hangversenye.** A Központi Katolikus Kör Molnár-utcai fehértermében folyó hó 24-én nagy és előkelő közönség jelent meg, hogy meghallgassa a kör ezidei első hangversenyét. A művészi hangversenyt *Saint-Saens* fennéges zongorahármasa (op. 11.) nyitotta meg, amelyet *Hatasy* Elemérné, dr. *Kepes* Jenő és dr. *Kaczvinsky* Emil adtak elő. A mély érzéstől áthatott játék ragyogó interpretációja volt *Saint-Saens* ezen gyönyörű alkotásának és méltó tapsokat szerzett a művészi együttesnek. *Pataky* Ferencné énekgyönyörű Santuzza románcaát adta elő. Ezután dr. *Kiss* Menyhért szavalta el négy szép költeményét, dr. *Várkonyi* Béla tanár zongorajátéka következett ezután, aki előadása első részében négy szerzeményét, majd befejezőül *Liszt* F-moll *Magyar rapszódia*ját adta elő.

(*) **Filharmonia.** A December 6-iki III. filharmoniai hangverseny vendége *J. Méri* Jolán zongoraművész, ki nagy amerikai turnéja befejezése után ezúttal ismét közönségünk elé lép; ebben a hangversenyben *Csajkovszky* „*Ábránd*”-nek címzett G-dur zongoraversenyét adja elő. Jegyek kaphatók *Rózsavölgyi* zeneműkereskedésben (Kristóf-tér 3.).

(*) **Hangversenyek.** *Ansorge* Conrad zongorastélyét véglegesen hétfőn, december 11-én tartja meg a Royal-teremben. — A *Brüsszeli*-vonósnyeges jövő csütörtökön, november 30-án érkezik *Budapestre* az első kamarastélyének megtartására. — *Meissner* Lola hírneves énekgyönyörű jövő pénteken, december 1-én tartja első budapesti daletélyét a Royal-teremben *Dienzl* Oszkár kíséretével, roppant izléses műsorral. — *Gerhardt* Elena csütörtökön, december 7-én rendezi a Royalban egyetlen daletélyét teljesen új műsorral, amelyen *Schubert*, *Brahms*, *Liszt*, *Grieg* és *Wolf* szerepelnek. Közönségünkre a kiváló művész *Brahms* cigány-dalait is elő fogja adni először. — *Hegedüs* Ferenc hegédüművész kedden, december 12-én rendezi a *Vigadó* nagytermében egyetlen hangversenyét minden közreműködő nélkül, remek műsorral. Ennek főszámai lesznek: *Frank Czézár* szonátája, *Tartini* d-moll versenye, *Bruch* új versenytárgya, ezenkívül *Tenaglia*, *Couperin*, *Martini*, *Pugnani*, *Strauss* Richárd és *Novacek* csupa itt még nem hallott művei. — *Hoehn* Alfréd csütörtökön, december 14-én tartja első zongorastélyét a Royal-teremben óriási műsorral, amelyben *Schumann*, *Beethoven*, *Searlatti*, *Chopin*, *d'Albert*, *Debussy* és *Liszt* lesznek képviselve. — *Freund* Mária, Budapestben ismét teljesen új név, első budapesti daletélyét szombaton, december 16-án rendezi a Royal-teremben. — *Carrero* Teresa, a legnagyobb élő zongoraművész, több évi távollét után pénteken, december 22-én egyetlen hangversenyét rendezi a Royal-teremben. — *Ansorge*, *Brüsszeli*, *Meissner*, *Gerhardt*, *Hoehn*, *Hegedüs*, *Freund* és *Carrero* estélyeit *Méry* Béla rendezi.

A *Harmonia* hangversenyei: *Linz* Jenő zongoraművész külföldi körútját december 4-én egy önálló budapesti hangversenyyel fogja megszakítani. Helyárak 3—10 korona. — December 5-én a *Vigadó* nagytermében *d'Albert* Eugen *Burmester* Willy és *Casals* Pablo triostélyt tartanak, melyre a jegyek legnagyobb része már elkelt. Helyárak 3—15 K. — A *Wiener Konzert Verein* december 8-iki és 9-iki hangversenyein *Löwe* Ferdinánd a következő műveket fogja vezényelni: I. hangverseny, *Liszt*: *Prelude*, *Schubert*: befejezetlen szonfónia, h-moll (közönségünkre), *Bizet*: *L'Arlesienne* Suite, *Beethoven*: V. Simf. II. hangverseny; *Strauss*: Aus Italien szimf. költ. *Tschaikovsky*: VI. Simf. pathetique (közönségünkre). *Wagner*: *Tristan* és *Isolda* nyitány és *Isolda* halála. Helyárak 3—15 K. — *Sugár* Viktors orgonaművész, a Nemzeti Zende tanára és *Földessy* Arnold gondokaművész decz. 14-én a Zeneakadémia termében közös hangversenyt rendeznek. Helyárak 1—10 K.

A hashajtó-pirulák ideje lejárt. Egy kiismeretes orvos sem engedheti meg, hogy a többnyire növényi alkatrészeket tartalmazó szerek hosszabb ideig használtassanak. Ott, ahol a már idültté vált székrekedés rendszeres kezelést igényel, az orvosok a természetalkotta *Ferencz József*-keserűvizet határozott előnyben részesítik. Elegendő, ha 3—4 héten át reggelenkint éhgyomorra 1/2 pohárnyi „*Ferencz József*”-keserűvizet iszunk. Ez kitűnő eredménnyel jár és messze felülmúlja a piruláknak sok kellemetlenséggel járó hatását. Euyhesége miatt aggok, nők, gyermekek és ágyban fekvő betegek a valódi „*Ferencz József*”-vizet nagyon kedvelik.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A Tudományos Akadémia. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Vállalatának 1911. évi illetménye a következő köteteket tartalmazza: 1. Gyulai Pál: Birálatok 1863—1903. Sajtó alá rendezte Heinrich Gusztáv. 2. Euripides drámái: Alkestis, Ion, a két Iphigenia. Bacchansnók. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátva fordította Osengeri János. 3. Szigetvári Iván: A komikum elmélete. A Magyar Tudományos Akadémiától Gorovdijjal jutalmazott pályamunka. 4. Gardner A. E.: A régi Athén. Angolból fordította dr. Schmidt Márton. A fordítást felülvizsgálta dr. Láng Nándor. I. kötet. Számos képpel és tervrajzzal. — A Magyar Tudományos Akadémia hétfőn délután 5 órakor összes ülést tart.

* Két új könyv. Sándory Mihály gyergyószentmiklósi könyvkiadó előfizetési felhívást bocsájt ki Szini Lajos hírlapírónak ez év végén megjelenő két könyvére. Az egyik Folt a virradatban címen novellákat tartalmaz; a másik Nyűszkölés címmel hátra a nagy víz mellett címen jelenik meg s két székely-góbének a fővárosban átélt s székely nyelvjárásban megírt kaczagató kalandozásait meséli el. E könyv második részében vannak a Feredői levelek is, melyeket a nyaraló góbbék küldözgettek haza a fürdőről s melyekben ugyancsak kaczagató módon tapasztalataikat beszélik el. A könyvekre december 15-éig fogad el előfizetést a kiadó.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Aeronautikai kongresszus Rómában. A Federation Aeronautique Internationale VII. alapszabályszerű konferenciáját ma az összes európai államok, ugyiszintén az Egyesült-Államok delegátusainak jelenlétében megnyitották. Pátemziani herceg az olasz aeronauta szövetség nevében üdvözölte a delegátusokat. Nathan polgármester a város nevében intézett üdvözlőbeszédet a vendégekhez. Wallace (Anglia) a delegátusok doyenje és a megnyitó ülés elnöke, a delegátusok nevében köszönetet mondott a szívélyes üdvözlésért és erre a konferencia azonnal megkezdte a munkát. Ausztriát a konferencián Economo báró és Flesch császári tanácsos, Magyarországot Bánki tanár és Krisztinkovics Béla képviselik.

© A levegő meghódításának mártírja. A 26. évi katonai gyakorlóterem ma halálos szerencsétlenség történt. Báró Freytag aviatikus-hadnagy felszállott repülőgéppel s körülbelül egy óra hosszat 200 méter magasságban ívket írt le, azután eiklörépilléssel akart földreerészkedni. Már alig lehetett 50 méter magasban, mikor egy szélroham elkapta és a földhöz vágta az aeroplant. A repülőgép a hadnagyra zuhant s darabokra tört. Báró Freytag nyakát szegte. Mire az aeroplan roncsai alól kiszedték, már meghalt.

Nyilttér.

Erovatban külföldiekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

TÉLI FÜRDŐKURA
a budai Szent-Lukácsfürdő
Nagy szállodájában és Thermal-szállodájában
olcsó lakás teljes ellátással. Minden szobából fűtött folyóvíz vezetnek a gyógyfürdőkhöz. Természetes forró meleg kénés forr. viz. iszapfürdők, iszapborogatások.
RADIUM EM. NATORIUM. Prospektust küld a Szent-Lukácsfürdő Részvény-társaság Budapest.

MATTON FELE
GISSHUBLER
Természetes gyógyvíz
SAVANYUVÍZ

HÁZLEBONTÁS MIATT

összes arany-, ezüst- és ékszerárúmat :: jelentékenyen leszállított árban adom el.
ZIRNER TESTVÉREK utóda
LISZT HUGO BUDAPEST,
Váci-utca 2. szám.
Nem összetévesztendő! Pontos cím!

FŐVÁROS.

Az új tanácsnokok.

— A kerületi vezetők egyhangú jelölései. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 25.

Az új státuszrendezéssel kapcsolatos tisztviselői választások valóságos forradalmi állapotot teremtettek a városházán. A korteskedés a tisztviselők minden kategóriájában — tanácsnoktól le az utolsó számtisztig — olyan féktelen arányokat öltött, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai betek óta — ha csak lehet — elkerülik a városházát, hivatalukban és lakásukon pedig egyszerűen letagadtatják magukat, csak hogy a kunyeráló és antiszembirozó szavazategyütöktől meneküljenek. Az egyes kerületek vezetői körében ez a módja a korteskedésnek nagy visszatetszést szült, és ők maguk akarták legalább a főtisztviselőket megkímélni attól, hogy a szavazatokért házalni legyenek kénytelenek. Hogy ezt elérhessék, megállapodtak abban, hogy még a választásokat megelőzőleg megejtik a jelöléseket a főtisztviselői állásokra és ennek a közös jelölésnek nyilvánosságra hozatalával elejét veszik a korteskedés elfajulásának.

A harmadik alpolgármesteri székre — melyre szerdán lesz a választás — a kerületek vezetői a már kialakult közvéleményhez esatlakoztak és dr. Bódy Tivadar tanácsnokot, a pénzügyi osztály vezetőjét jelölték. Erre az állásra különben Hanvai Sándor V. kerületi előjáró is pályázott. A kifejezőválasztmány mai ülésén az állásra első helyen Bódy Tivadart, második helyen Hanvai Sándort jelölte. A szerdai választás, hír szerint, mégis egyhangú lesz, mert Hanvai előjáró visszalép a jelöltségtől.

Az ujonnan szervezett, részben pedig megüresedett tanácsnoki állások betöltése dolgában pedig a kerületek vezető emberei tegnap Bárczy István polgármester jelenlétében bizalmas értekezletet tartottak. A legközelebb betöltendő hat tanácsnoki állásra ugyanis nyolczan pályáztak és az értekezlet határozott megállapodásra akart jutni a megválasztandó tanácsnokok személyére. Ezeket a főtisztviselői állásokat semmiesetre sem akarták annak a féktelen korteskedésnek kitenni, amely majd minden egyes tanácsnok-jelölt érdekében megindult. Az értekezlet végre is a következő jelölésekben állapodott meg:

Főjegyző-tanácsos lesz dr. Buzay Károly;
Ügyosztály-vezető tanácsnoknak jelölték: dr. Buzáth Jánost, dr. Vita Emilt, dr. Márkus Jenőt, dr. Harrer Ferenczet és dr. Wildner Ödönt;

A két műszaki tanácsosi állásra jelölték: Krátky Jánost és Fock Edét;
Tiszti főügyész helyettesnek: dr. Alkér Emilt.
Kimaradtak tehát a komoly jelöltek sorából dr. Marher Aladár helyettes főjegyző és dr. Rupp László tanácsjegyző, a VI. kerület helyettes előjárója. Előbbi Bárczy polgármesternek, utóbbi a VI. kerületieknek volt a jelöltje. Ez a két aspiráns hárpótlásul azt a biztos ígéretet kapta, hogy a legközelebb megüresedő állásoknál őket fogják első sorban figyelembe venni.

(Közegészségügyi kérdések. A főváros közegészségügyi bizottsága ma délután dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Napirend előtt dr. Gerber Béla és dr. Boros Ernő a fertőző betegségek terjedését tették szóvá és az utóbbi konkrét indítványt is tett, amelyben különösen az iskolákban a fertőző betegségek ellen való védelmét emelte ki. Indítványának fontosabb rendelkezései, hogy az iskolaépületekben lakó alkalmazottakat fertőző megbetegedés esetén azonnal kilakoltassák, hogy abban az esetben, ha egy iskolával kapcsolatos konviktusban két megbetegedés fordul elő, a tanítást az összes osztályokban szüntessék be és az iskolaépületet fertőtlenítsék, ha pedig valamely osztályban két tanuló betegszik meg, ugy az osztályt zárják be. — Dr. Magyarovits Mladen a napirend előtti felszólalásokra minden tekintetben megnyugtató felvilágosítást adott és kiemelte, hogy a skarlát terjedésének egyik főoka annak oly enyhe lefolyása, hogy sok esetben a betegséget észre sem lehet venni. A bizottság a

felvilágosításokat megnyugodva vette tudomásul. A napirenden a közegészségügyi osztálynak három fontosabb előterjesztése is szerepelt. Ezek: az elmebetegkórház építési ügye, a fertőtlenítő intézet újabb szervezési szabályzata és a halotthamvasztás ügye. A bizottság mind a három előterjesztést változatlanul elfogadta, bár mindegyiknél hosszabb, de inkább csak akadémikus jellegű vita támadt. Így a kórház elhelyezésénél dr. Meisels Vilmos aggályosnak találta, hogy az elmebetegeket nem messze a tuberkulotikus betegek részére felállított pavillontól helyezik majd el. Ezeket az aggályokat azonban Ludvik Endre kórházi igazgató szakszerű magyarázataival eloszlatta, amint hogy dr. Reiner Ede, dr. Adler Zsigmond, dr. Raisz Mór és dr. Magyarovits Mladen is az előterjesztés mellett foglaltak állást. A fertőtlenítő intézet szervezési szabályrendeleténél különösen az igazgató orvosi képesítés körül forgott a vita, mert a bizottság majdnem valamennyi tagjának nézetével szemben dr. Andreánszky Jenő nem kívánta tisztviselői orvosi képesítéshez kötni az igazgatói állást. Ilyen értelemben külön véleményt is jelentett be. A krematorium kérdése kisebb vitát provokált csak. A felszólalók: dr. Adler Zsigmond, dr. Andreánszky Jenő, dr. Katona József tiszti orvos és dr. Székely Dezső mindannyian nem elleneztek a halotthamvasztást, de Andreánszky ellenezte, hogy a krematoriumot a város építse, dr. Katona pedig kétségbevetta, hogy a hamvasztás valamelyes nagy közegészségügyi vívmányokat rejtene magában. Az előterjesztéseket azonban, mint már említettük, a bizottság magáévá tette. A napirend további során tizenegy gyógyszerár-kérvényt utasítottak el.

(A budapest-gödöllői villamos. A budapest-kerpes-gödöllői vonal kerpes-gödöllői szakaszának műtanrendőri bejárását ma délután tartották meg. A bejárást Koromzay Frigyes vasúti és hajózási főfelügyelő, mint a bizottság elnöke, vezette. A hatóságok részéről jelen voltak: a kereskedelemügyi minisztérium vasúti szakosztályának képviselőiben dr. Dubszky Alfréd műszaki főtanácsos, Pestvármegyét Fazekas Ágoston alispán, Szabó Géza tb. főjegyző és dr. Székely György főügyész, a m. kir. államvasutat Beiwinkler Vilmos főfelügyelő és Hollósy Géza felügyelő képviselték. A társaság részéről Sándor Pál és Rupp Zsigmond igazgatók s Széll Árpád cégvezető-főmérnök jelentek meg. Az új vonal a Budapest-czinkota-kerpesi régi gőzüzemi vonalnak folytatása és Kerepestől Magyaróvár közösgén át Gödöllő város főutcajára mentén a gödöllői Máv. állomásáig vezet. Minthogy a vasúttársaság Budapest-czinkota-kerpesi régi gőzüzemi vonalát e vonal kiépítésével egyidejűleg villamosra alakította át, immár Budapesttől Gödöllőig egy modern berendezésű és a technika minden vívmányával, a legnagyobb kényelemmel és luxussal kiállított járművekkel rendelkező, sűrű járatu villamos vasút áll a közönség használatára. A bizottság a vasútvonal építményeit és berendezését megvizsgálta, azokat a műszaki követelményeknek megfelelőeknek és üzembiztosoknak találván, a bizottság elnöke a kereskedelemügyi miniszter nevében a vasút üzembevitelét megengedte. A társaság hétfőn, e hó 27-én, reggel kezdi meg ezen a vonalon a menetrendszerű forgalmat.

(Az iskolakerülők. A tavalyi népszámlálás tudvalevőleg négyezernél több iskolakerülőt talált a fővárosban. Az iskolaszékek elvállalták, hogy egyenkint utána járnak, hogy mi az oka az iskolakerülésnek. Feladatukat teljesítették s közvetlen közbenjárásuknak az lett az eredménye, hogy a legtöbb iskolakerülő bekerült az iskolába. Mindössze nyolczszáz iskolakerülést nem tudtak beírni, de azok betegségeik vagy fejletlenségük miatt nem is mehettek iskolába.

(Minerva-utca. A fővárosi közmunkák tanácsa az I. ker., Gyopár-utczából kiágazó és a Kelenhegyi-utig terjedő névtelen utczát Minerva-utczának nevezte el.

(Csatornázás a Zuglóban. A főváros mérnöki hivatala a VII. Egressy-utnak a Róna- és Kövér-utak közötti szakaszának csatornázására terveket készített, amelyeket műszakilag letárgyaltak és azokhoz a főváros tanácsa is hozzájárult. A költség 4400 korona és a tanács, tekintettel az idő előrehaladottságára, a munka sürgős keresztülvitelét rendelte el.

Használjon
Dr. Borovszky-féle
BOROLINT
rossza, csusz, közhvény, islas, lejlálás, kolera és más fertőzés ellen.
Ára a Borolinak 20 fillér, a Borolin-csokorjának 40 fill., és a Borolin-báziszappannak 30 fillér. Kapható mindenütt.

HIPNOTIZMUS.

Akar-e ama sajátos és titokzatos erő birtokába jutni, amely töket és férfakat egyaránt elragad és lebilincsel; mely gondolatokat befolyásolja kívánságait ellenőrizi és őt minden helyzet urává teszi? Az élet telve van csábító eshetőségekkel azok számára, akik a hipnotikus befolyás titkát megértették; azok számára, akik magnetikus erejüket kifejlesztik. Őthon tanulhat; betegségeket és rossz szokásokat, gyögyöszert nélkül gyógyíthat; máskor barátságát és szeretetét meggyermetti; jókedelmét megbővítheti; becsavargat kielőgi hetit; megszabadulhat minden gond és bajtól; emlékezőt hets gét elcsibélti; minden családi nehézséget legyőzhet; legérdekesebb előadásokat adhat és oly csodálatos magnetikus erőst gyakorolhat, mely elhárítja mindazon akadályokat, melyek az ön sikerének útjában állnak. **Vilámszerű gyorsasággal hipnotizálhatja az embereket.** Önmagát vagy bárki más barmikor, nappal vagy éjjel elaltathatja — elúszván kint és szüvelest. **A mi ingyenes könyvük felárja** önnek e csodaszéru tudomány titkait. Állapson megmagyarazza ön k azt, hogy miképen használhatja ezt az erőst saját helyzetének javítására. A legelismertebb módon nyilatkoznak felole papok, ügyvédek, orvosok, kereskedők és uri hölgyek. Mindenkinék használ. Nem kerül semmibe. Ingyenpéldányért sziveskedék azonnal vagy egy tízfélres levelező-lap vagy huszonötfélres bályaru levél után címzve **„New York Institute of Science, Department 163, L. Rochester, New York, U. S. A.”** hozzánk fordulni.

Dr. Kapitány Kálmán műkönyvei:

As esztrak császárság.
11 térképpel és 6 városi
tervrajzzal. Kötve 6 K

Bécs.
Bécs városi tervrajzával 80 K

Karlsbad.
Három térképpel 80 K

Terán és Arco.
Két térképpel 80 K

Kaphatók:
LAMPÉL R. könyvkereske-
dése (Wodianer F. és Fia) r.-i-nál, Budapest, VI. ker.,
Andrássy-út 21. sz. és minden
könyvkereskedésben.

TANÜGY.

A polgári iskolák az ipari és kereskedelmi pályák szolgálatában.

Budapest, november 25.

Az „Egyetértés” november 3-iki számában arról az elhibázott irányról írtam, mely a polgári iskolában meghonosítani törekszik a középiskolai szellemet. Röviden rámutattam az okokra, melyek ezt előidéztek s melyeket a tanterv gyökeres reformjával lehetne — szerény nézetem szerint — részben megszüntetni. Maga a tantervjavítás azonban kevés lenne a kitűzött cél eléréséhez: a gyermekkel is meg kell kedveltetni az ipari és kereskedelmi pályákat, megértetni ezek anyagi előnyeit, szembeállítva a tudományos pályák nyomorúságával s e tekintetben nagy feladat várna a polgári iskolákra.

A polgári iskolák tanárainak állandóan szemük előtt kellene tartani ez iskola célját s minden tárgy tanításába bevinni azt a szellemet, mely a gyermekben érdeklődést kelt az ipar és kereskedelem iránt. Ez a legtöbb tárgy tanításában szinte magától kialakul. Olvasókönyvükben nagy helyet kellene adni azoknak az olvasmányoknak, melyek az ipar és kereskedelem fejlődéséről, a nevezetesebb találmányokról s kiválóbb iparosaink életéről szólnak. Számítottan lehetőleg az ipari és kereskedelmi életből vett gyakorlati példák alapján kell tanítani. Mértani példánkat az ipari munkák köréből vegyük. Földrajzban észre kell vettetni a gyermekekkel az iparos és kereskedő államok gazdaságát és jólétét s ama fontos szerepet, mit ezen társadalmi osztályok ott betöltenek. A történelemben a gyermeknek látnia kell, mint jutnak előbbre és mint lesznek fontos tényezők a társadalomban az iparosok és kereskedők s miként lesz elsőrangú állami érdek az ipar és kereskedelem istápolása. Természettanban az állat-, növény- és ásványvilág iparilag feldolgozható anyagát az ipar és kereskedelem szempontjából is kell méltatni. A fizika technikai részében hatalmas tér áll a tanár rendelkezésére, hogy érdeklődést és szeretetet keltsen a gyermekben az ipar iránt. A rajz és slőjd tanításában különösen sok alkalom van e cél szolgálatában munkálkodni.

Láthatjuk, hogy minden tárgy tanításában van alkalmunk e gondolatot megtestesíteni, tanításunkba a gyakorlati élet szellemét bevinni s tanítványainkat az iparos- és kereskedő pályákra buzdítani.

Azonban nemcsak tanításunk keretén belül, hanem a polgári iskolák célszerűen tervezett tanulmányi kirándulásain is módunkban áll e pályák iránti szeretet felébresztése. Elhibázott do'og az, mikor az erdélyi polgári iskolák, vagy más hegyes vidék polgári iskolái tanulói a Magas Tátrára utaznak s Budapestet csak a vonatból látják! Ilyen idealizmust a gimnáziumok megengedhetnek maguknak: azok tehetnek kirándulásokat etnografiai és geológiai szempontokból. A polgári iskolák tanulóinak nem a természet csodáiban kell legnagyobb gyönyörűségüket találni, nem az isteni alkotásokra kell figyelmüket felhívni, hanem azt kell megmutatni, mit tud produkálni az ember: minő csodálatos dolgokat teremt a technika és

ipar útján. Gyárakba kell vinni a tanulókat, meg kell mutatni a munkásokat hatalmas alkotásaik közben, látniok kell a vezető-munkásokat, kik 4—500 koronát keresnek havonként s ugyanakkor össze kell velük hasonlítani a hivatalnokok csekély jövedelmét s a fokozottabb igényeket, melyeket a társadalom lehetetlen felfogása rájuk ró. Szobrok, képtárak, ipari-kiállítások s nagy üzletek látása a serdülő gyermekek lelki világában mély nyomokat hagy s bennük hasorló alkotások gondolatát ébreszti, ambíciójukat fejleszt, izlésüket s esztétikai érzésüket tökéletesíti s őket az ipari és kereskedői pályák iránt lelkesíti.

Ha nagyon szegénysorsu gyermekek járnak egyes vidékeken ez iskolába s nem áll módjukban kirándulásokat tenni, úgy mozgófényképekkel lehetne bemutatni a gyárakat, nagyobb üzleteket s bár ez az erdetit teljesen pótolni nem tudja, ily uton is lehetséges célunknak propagandát csinálni.

Ebben a szellemben kellene a polgári iskolának négy éven keresztül a gyermekeket nevelni s akkor biztosan nem fog ellenkezni és sirva fakadnia, ha — a rosszul tanulás természetes büntetése képen — szülői iparosnak vagy kereskedőnek akarják adni.

Az iskola lelkesítő munkája s a gyermeknek ezen pályák iránti szeretete még mindig kevés s műveltebb iparos- és kereskedő-osztály megteremtéséhez, ha a szülők nem tudják felfogni ezek előnyeit a tudományos és egyéb nyomorgó pályák felett. Sajnos — egyelőre — inkább irnoknak adja a magyar szülő gyermekét, mint iparosnak vagy kereskedőnek!

Ennek okai a magyar társadalom „gentri” elveiben, különösebben a kisvárosok társadalmi viszonyaiban keresendők. Az a hatalmas társadalmi válaszfal, melyet a kisvárosok „intelligenciája” felállított, lehetetlenné teszi az érintkezést ezen társadalmi osztályokkal. A becületos munkával 60—80 ezer koronát megtakarított iparos vagy kereskedő nem mehet mulatásaira, hangversenyekre, összejöveteleikre, kaszinójukba. A magyar iparos hiúságát bánatná, ha fia is oly „lengett” lenne, mint ő s épp ezért félre tesz minden érdeket, kockára teszi fia jövőjét, mikor biztos kenyeret tudna neki adni s teszi ezt részben azért, hogy fia „ur” legyen, másrészt pedig lelkiismeretét akarja megnyugtani, hogy fiára nem sajnált áldozni. A vesztes a gyermek marad, kinek a tudományos és hivatalnoki pályákon küzdés és nyomorgás jut osztályrészül.

A polgári iskolák tanárainak — mint a polgári iskolák tanárainak — példát kellene mutatni, hogyan kell megbecsülni a magyar iparost és kereskedőt, minden igyekezetükkel azon kellene lenniök, hogy a társadalmi válaszfalak ledőljenek, mert ily formai okok miatt bün lenne feláldozni a tanítványok és haza érdekeit.

Meg kell értetni a szülőkkel is e gondolatot felolvasásokon és a velük való érintkezésünkben s ha siker koronázza munkánkat, akkor nagy szolgálatot teszünk a hazának, mert egyengetjük az utat a demokratikus, gazdag Magyarország kiépítéséhez!

Nemes Lipót.

= Egyetemi tanárság. A király dr. Bánóczy József, dr. Bokor József, dr. Mangold Lajos és dr. Melich János budapesti tudomány-egyetemi magántanároknak az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet adományozta.

= József főherceg nevelő-intézet. József királyi herceg az „Aloysianum nevelő-intézet” eddigi fővédője megengedte, hogy a fővédősége alatt álló fiúnevelő internátus a „József főherceg Nevelő Intézet” nevet vehesse fel.

= Tanítók országos gyűlése. A Magyarországi Tanítóegyesület Orsz. Szövetsége engedve annak a sok átiratnak, melyet a hazai tanítóegyesületek a Szövetséghez a fizetésrendezés kérdésében egy országos tanítói gyűlés egybehívását kérve, intézttek, nem térhetett ki ezen óhajok elől, s elhatározta az országos tanítói gyűlés egybehívását. A tanítók országos gyűlése f. évi december hó 8-án (ünnepe) délután 3 órakor lesz Budapesten a régi képviselőházi ülésteremben (VIII., Főherceg Sándor-utca). Erre a gyűlésre hazánk minden tanítóját, iskolajellegre való tekintet nélkül meghívják. Tárty: Az ország tanítóinak fizetésrendezése. Előadó: Dobó Sándor ref. igazg. tanító, Hajduböszörmény.

= Járvány miatt bezárt iskolák. Hódmezővásárhelyen a járványos vörheny miatt a hét folyamán több elemi iskolát bezártak. Mai napon pedig a főgimnáziumban egy heti időtartamra beszüntették a tanítást, mivel a vörheny és difteritisz rohamosan terjed a diákok közt.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar szakírók Országos Egyesülete. Tegnap Gelléri Mór királyi tanácsos elnökle alatt választmányi ülést tartott. A választmány elhatározta, hogy a magyar szaksajtó érdekeinek gondozása céljából megalakítja a magyar szaklapok szindikátusát és megbizta a főtítkárt a vonatkozó előtervezés megtételével. Katona Béla alelnök indítványára elhatározták, hogy élve a hírlapírók nyugdíjintézetének annak idején tett elhatározásával, felezőítják a tagok közül azokat, akik kizárólag a hírlapírás hivatásának élnek, hogy folyamodjanak a hírlapírók nyugdíjintézetébe való felvételért. Elhatározták, hogy az ipari és kereskedelmi érdekképviseleteknek átírnak, megkérve őket, hogy figyelemztessék tagjaikat a magyar szaksajtó felkarolásának fontosságára.

(—) A Szent Imre-Kör teatestélye. A katolikus egyetemi hallgatók Szent Imre Köre ma este tartotta első műsoros teatestélyét. A Központi Katolikus Kör fehérterme egészen megtelt közönséggel. Az estélyt bevezető nyitány után, melyet a Szent Imre Kör zenekara adott elő, Kiss Menyhért költeményeket olvasott fel, majd Zsembery Elvira adott elő zongoraszármokat. A műsort a Szent Imre Kör zenekara zárta be. Ezután teát szolgáltak fel, végül táncz fejezte be a sikerült estélyt.

(—) Mikulás-ünnepély. A budapesti Leányegyesület december 3-án délután és este a Fővárosi Vigadó összes termeiben Mikulás-ünnepélyt rendez, mely minden jel szerint az idei évad egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik. Az a lelkes hölgytábor, amely már hónapok óta emberfeletti munkával készíti elő a Mikulás-ünnepélyt, nem elégszik meg azzal, hogy a nemes jótékony célra való hivatkozással hívja meg a közönséget az ünnepélyre, hanem arról is gondoskodik, hogy ott mindenki megtalálja a megfelelő szórakozást is. Különös gondot fordít a rendezőség a kicsinyek mulattatására, akikre egész délután a meglepetések és szórakoztató mutatványok egész sorozata vár.

(—) Nótisztviselők estélye. Első estélyüket az idei idényben most szerdán, folyó hó 29-én tartják a nótisztviselők Andrássy-uti helyiségükben. Hangversenytel nyitják meg a szerdaesték sorozatát. Az első estély műsorát Kosztolányi Dezső író felolvasása és Katona Zoltán, Wittenberg Emmy és Imre gordonka- és zongaraszármok töltik ki. A nótisztviselők ez idén új rendszert állapítottak meg az estélyek látogatása tekintetében. Belépő díj nincsen, a tagok utolsó havi tagsági nyugtájuk felmutatása mellett látogathatják az estélyeket. Tagok által bevezetett vendégeket is szívesen látnak. Hogy a tisztviselőnek ne legyenek kénytelenek iroda után még haza fáradni és így az estélyre elkésve érkezni, buffet áll rendelkezésre. A hangverseny kezdete pontosan 8 és fél órakor lesz.

(—) Postások hangversenye. A Postatztviselők Enek- és Zeneegyesülete szokásos évi hangversenyét december 16-án a fővárosi Vigadó termeiben tartja meg. Az egyesület ez alkalommal ünnepli zeneiskolájának tízéves fennállását s a hangversenyt is ehhez méltó keretben, a zeneiskola kiváló növendékeinek közreműködésével rendezi, a jövedelmet pedig az iskola s egyénysorsu növendékeinek segélyezésére fordítja.

FELTALÁLÓK
 útmutatója, találmányok szabadalmazásához, értékesítéshez nélkülözhetetlen.
 Díjtalanul küldi: 11061

ARON ÉS MOLNÁR
 szabadalmi és értékesítési osztály
 Budapest, VIII., József-körút 9., földsz.

TÖRVÉNYSZÉK.

A zugbankárok.

Budapest, november 25.

A tárgyalást délelőtt kilenc órakor nyitotta meg Balogh György elnök. A mai délelőtt is azzal telt el, hogy a meg nem jelent sértettek lakóhelyükön tett vallomásaikat ismertették.

Elsőnek Schubert Alfréd tanár casseli lakos sértett vallomását olvasták fel. Vallomásában elmondja Schubert, hogy a „Finanzieller Wegweiser” útján ismerkedett meg a Neumann-céggel. Először 25 darab Alpine montani, 25 darab vasuti, majd 50 darab gráci vagongyári részvényt vásárolt. Az Alpine montanin nyert 462 koronát, amelyet a cég meg is küldött neki. A gráci részvényeken 1572 korona 10 fillért vesztett. Herzfelder, mint a cég főtisztviselője, megjelent nála és rábeszélte, hogy adja el az államvasutit és vegyen helyette gráci vagongyárit. Hogy a cég in sich játszik, azt nem tudta. Összes kára 1475 márka.

Keszler Károly tőkepénzes, közbirgi lakos vallomásának ismertetése következett. A csalást abban látja, hogy olyan részvényt ajánlottak neki, amelyek még csak reménye sem lehetett a nyereségre és amely nem is volt a cég birtokában. Összesen 2663 korona 20 fillér kárt szenvedett.

Ezután Backenstoss Károly magánzó, freiburgi lakos vallomását olvasták föl. Backenstoss a „Finanzieller Wegweiser” külön kiadásában olvasta, hogy a vasutiforgalmi részvények igen jók. A cégről információt nem kért, mert megbízott bennük. Azelőtt soha nem játszott tőzsdén s a tőzsdéjétéket nem is ismerte, 9420 korona 33 fillért vesztett.

A bíróság ezután Mandrilla Emil altalgelwitzi téglagyáros panaszát tárgyalta. A meg nem jelent panaszosnak a főtárgyaláson felolvasott kihallgatási jegyzőkönyvből kiderült, hogy eredetileg a Neumann Lipót és társa céggel állott üzleti összeköttetésben. Ez a cég azonban 1905. tavaszán feloszlott és ez alkalommal a Neumann Miksa és társa céget ajánlotta Mandrillának további összeköttetésre. Mandrilla a Neumann Miksa és társa cégnél kétféle papírral játszott. Olyanokkal, amelyeket maga szemelt ki s olyanokkal, melyeket a cég és Herzfelder Ignác ajánlottak neki. Azokkal nyert harmadfelezer koronát, ezekkel — a jungbunzlai részvényekkel — vesztett 19.000 koronát. A Neumann Miksa és társa cég 1905. június 14-én felhívta a figyelmét a jungbunzlai részvényekre, amelyeket különben a Sonderblatt is melegen ajánlott.

Az elnök ezután Neumann Miksát szólította elő. Neumann a sértett vallomására megjegyezte, hogy a sértettel hat évig állott összeköttetésben. Mandrillának gyengéje volt a jungbunzlai papír, amelyből annak daczára, hogy ő lebeszélte, mindig vett, míhelyt leszállt a kurzusa.

Tíz perc szünet után a bíróság dr. Thimkó kir. ügyész és dr. Dési Géza védő kérelmére több levelet olvasott fel, ezután pedig a szakértők tették meg előterjesztéseiket.

Ezután a bíróság a tárgyalást délután fél öt órára halasztotta.

A délutáni tárgyaláson jelentkezett az egyik németországi sértett, Magdeburg János Frigyes rüdesheimi lakos, aki szintén összeköttetésben áll a Neumann céggel. Vallomásában kijelentette, hogy nem személyes érdekből jött a tárgyalásra, mert az összeg, amelyet vesztett, rányerve csekély, hanem a német birodalmi sértettek támogatására. Ő is a Finanzieller Wegweiserből látta, hogy a Neumann cég jó. A céggel összeköttetésbe lépett. Ő volt az első feljelentő, mert meggyőződött arról, hogy a cég in sich játszik. A feljelentés után megjelent nála Gross Jakob és azt mondta, hogy ő a cég jogi képviselője és ezért egyezséget ajánl neki, mert a feljelentés kellemetlen helyzetbe sodorta a Neumann Miksa céget.

Ezután a sértettek a céggel való összeköttetésére vonatkozó iratokat olvasták fel. A szakértők meghallgatása után Anger Otmár Gyula drezdai magánzó sértett vallomását olvasták fel. Ő is kapta a lapot és Gross Jakob tanácsára száz darab vasutiforgalmi, majd ennek eladása után 100 darab

brassói papírt vett. Egész vesztesége körülbelül 9000 koronát tett ki.

A bíróság ezután a Neumann cégnek Angerhez intézett leveleit olvasta fel, majd pedig a szakértők tették meg észrevételeiket.

Következett dr. Tegtmayer Henrik sommersteini orvos panaszának a tárgyalására. A felolvasott kihallgatási jegyzőkönyv szerint dr. Tegtmayer Henrik elmondta, hogy egy negyed évig megrendelés nélkül ingyen kapta a Finanzieller Wegweiser. Elvesztette a fedezeteket és ezenkívül 2973 koronát. A sértett jegyzőkönyvének felolvasása után a bíróság Neumann és Herzfelder hallgatta ki.

A tárgyalást hétfőn folytatják.

§ Az Országos Ügyvédszövetség. Az Országos Ügyvédszövetség budapesti osztályának választmány, előkészítő és végrehajtó bizottsága az Ügyvédi Kör helyiségében tegnap dr. Vámosi Károly udv. tanácsos elnöklésével együttes ülést tartott, amelyen dr. Schmidt Sándor előadása alapján a kollektív díjszabás és a tisztességtelen verseny elleni küzdelem kérdésével foglalkoztak.

§ A Magyar Jogászegylet ma este hat órakor teljes ülést tartott, melyen a jogászvilágnak számos előkelősége jelent meg. Az ülés első pontja Szirtes Arthur ügyvédnek „Szociális jogtudomány és szociografiai módszer” című előadása volt. Ezután Márkus Dezső kuriai bíró tartott közel két óráshoz beható előadást a polgári perrendtartás életbeléptetési javaslatáról. A törvénynek a végrehajtási eljárásra vonatkozó rendelkezéseivel kapcsolatban a végrehajtók államosítása mellett foglalt állást. Végül a bírói áthelyezés és kényszernyugdíjazás sokat vitatott rendelkezéseire tér át, melyek a bírói függetlenségen nagy csorbát ejtenek, a kormány befolyásának szolgálatát kívánják ki a bírót. Elégségesnek tartaná, ha csupán a kényszernyugdíjazás hajtatójára, az áthelyezés pedig csak az egy székhelyen levő törvényszéktől a járásbírókhoz és viszont engedtetnék meg. Befejezésül Kossuth Lajos szavait idézi és arra figyelmeztet, hogy kis bajok orvosolása kedvéért ne áldozunk fel nagy nemzeti szabadsági jogokat. A Magyar Jogászegylet december hó 3-án, vasárnap délelőtt tíz és fél órakor a Budapesti Ügyvédi Kamara dísztermében (V., Szemere-utca 16.) tartja meg XXXII. rendes közgyűlését. A közgyűlés alapszabályszerű tárgyai: 1. Az igazgatóválasztmány évi jelentése. 2. A számvizsgálók jelentése a lefolyt évi számadásairól és az egylet vagyonáról. 3. Három számvizsgáló jelentése a legközelebbi rendes közgyűlés elé terjesztendő számadások megvizsgálására. 4. A legközelebbi év költségvetésének megállapítása. 5. Esetleges indítványok. Ezt követi Pollák Illésnek, az Országos Ügyvédszövetség elnökének előadása „A jog és az egyén küzdelme” czímen.

§ Kártérítési pör a földgázrobbanás miatt. A kissármási földgázrobbanásból valószínűen nagy pör szakad a kincstár nyakába. Kártérítésként pörli a kincstárt báró Bánffy Ferenc, néhai báró Bánffy Dezső örököse, a kissármási gázkut szomszédságában levő birtok tulajdonosa. A gázrobbanás sok kárt okozott a birtokon és a báró most a kincstáron követeli kárának megtérítését. Azt állítja — és erre nézve hivatkozik Cholnoky és Pfeiffer tanárok szakértői véleményére — hogy a robbanásnak a gáz eltömése volt az oka és hogy károsodása a kincstár által végzett munkákkal áll okozati összefüggésben. Ha a békés kiegyezésre irányuló tárgyalások nem vezetnek eredményre, báró Bánffy Ferenc a bíróság elé viszi kártérítési követelését.

§ Választási vesztegetések. A legutóbb megtartott országgyűlési képviselőválasztások alkalmával a székelyfőváros III. kerületében Botzenhardt János függetlenségi és Pető Sándor demokratapárti jelöltek küzdöttek a mandátumért. A választási harc az utóbbi győzelmével végződött. A kerületi függetlenségi párt azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem többrendbeli büntető feljelentést tett választási vesztegetés czímen. Ezek egyikét tegnap tárgyalta a budapesti kir. büntető törvényszéknek Dusárdy kir. törvényszéki bíró elnökelete alatt működő tanácsa. Vádlottak Surányi Dániel és Oppenheim Dávid III. kerületi választópolgárok voltak, akik közül az első 100, a másodikat 50 koronával vesztegették meg a demokratapárt részéről. A törvényszék büntösnek mondotta ki mindkét vádlottat a választási vesztegetés vétségében és ezért mindegyiket egyenkint 8—8 napi fogházra és 40—40 korona pénzbüntetésre, valamint 3—3 évi politikai jogvesztésre ítélte. A kir. ügyész súlyosbításért a vádlottak terhére, a vádlottak felmentésért felebeztek.

§ A halálraítélt rablógylkos. Balázs István, a halálraítélt rablógylkos ma délelőtt magához hívatta védőjét és megkérte, hogy írja meg kegyelmi kérvényét, majd így szólott hozzá:

— Mit szól ehhez az itélethez védő ur? Nekem úgy tűnik fel az egész, mint egy álom. Hogyan lehet egy ártatlan embert halálra ítélni? Én nyugodtan megyek a bitófa alá, ha odakerül a dolog, csak azokat sajnálom, akiket itthagytok.

Az ügyész így szólott hozzá: Nézza, hisz a tanuk mind maga ellen vallottak, mire Balázs azt válaszolta, hogy önála azt vették figyelembe, amit a rendőrségen vallott, a tanuknál pedig azt, amit a főtárgyaláson mondtak. Nem furcsa ez? — kérdezte.

A törvényszéki orvosnak azt mondta, hogy az éjszakát nagyon jól töltötte, ha nem volna ártatlan, nem is tudott volna aludni. Az orvos ekkor megjegyezte, hogy adjon ő valami nyomot, talán ki lehetne nyomozni a gyilkost.

Balázs így válaszolt: Én adjak nyomot? Az a rendőség dolga. Csak az újságírók és a rendőség az okai, hogy idekerültem amire a fogházfelügyelő rendreutasította.

Az elítélthez különben ma beengedték menyasszonyát is, kitől könnyek közt bucsuzott. Sokáig átölelve tartották egymást és a menyasszony egyre azt hajtogatta:

— Pista, mit tettél, mit tettél!

§ Milliomos gyilkos a villamosszéken. Amerikában akasztófa és vérdap helyett villamosszéken végzik ki a halálraítélt gonosztevőket. Legújabbban egy milliomos gyilkos került a villamos székre. New Yorki jelentés szerint az ösmert nevű Henry Clay Beathie, a hitvesgyilkos milliomot tegnap kivégezték. Beathie, aki egy órával kivégzése előtt bevallotta bűnét, nyugodtan ült a villamos székre. Az öreg Beathienek megengedték, hogy az utolsó dű-előtöt fiánál tölthesse. A halálraítélt nem mutatott félelmet. Amikor megkérdezték, van-e valami kívánsága, azt kérte, hogy hozzák ki ezellájából gitárját és adjanak neki egy csésze feketekávé és cigarettát. Teljesítették kérését és a fiatal ember egykedvűen pengette a gitárt, az egyik cigarettát a másik után szivta el, atyja pedig ott ült mellette lehorgasztott fővel s fel-felzokogott. Aztán jöttek a pribekek és bevitték a nagyterembe, ahol fel volt állítva a villamos szék. Ekkor magába tért a hitvesgyilkos s kéréte védőjét. Az ügyvéd künn volt a hivatalos bizottságban s mindjárt besietett a cellába. Henry Clay bevallotta, hogy ő ölte meg nejét, mert nem szerette s szabadulni akart tőle, hogy feleségül vehesse előbbi kedvesét, egy dalszarnok-táncosnót. Ezt vallomást aztán megismételte a vizsgálóbíró előtt is, aki jegyzőkönyvet vett föl, s átadta az elítéltek a pribekeknek. A félelem minden jele nélkül ült be a fiatal ember a villamosszékre. — Atyja még egyszer hozzákíváncozott, hogy utoljára megcsókolhassa, de nem engedték be. A villamosszék jól működött s egy félpercz sem telt belé Henry Clay Beathie megszűnt élni.

§ Egy rózsaszál miatt. Az édesanyja látogatta meg tavaly nyáron a budapesti hadapródiskolában Szvoboda Ernő növendéket. A fiu nagyon megörült a látogatásnak s mikor anyját lekiérte, rózsát adott át neki, melyet az udvaron szakított le. Egy örvezető észrevette ezt s nyomban följelentette az esetet az inspekciós tisztnek, aki mint hivatalos jelentésében mondotta, a hölgyet eltávolította. Az eltávolított hölgy Szvoboda Ernőné Gácsországnban állomásozó alezredes felesége volt. Mőga Viktor őrnagy, a kadétiskola parancsnoka a tizennégy éves fiut böjttel szigorított három napi egyesre ítélte, mire az elkeseredett jőmagaviseletű fiu az esetet megírta nagybátyjának, báró Diószeghy Dezső fővárosi ügyvédnek, akit arra kért, hogy három napig senki se látogassa meg. A báró erre levelet írt az őrnagynak, akinek szemére lobbantotta, hogy hivatalos hatalmával visszaélt s oly büntetéssel sújtotta csekély ok miatt az érzékeny lelkű kadétot, mely civilizált államban és művelt egyének közt nem szokásos. Ezt — ugymond — férfi írja a férfinak. Az őrnagy a hadtestparancsnokságtól azt az utasítást kapta, hogy ne lovagias uton, hanem a bíróságnál keressen elégtételt. A budapesti büntető törvényszék hivatalból üldözendő becsületsértés miatt vonta felelősségre Diószeghy bárót, aki beismerte, hogy szándékosan provokálta az őrnagyot, mert unokaöccsét, aki már egy ízben csupa érzékenykedésből öngyilkos akart lenni, ilyen

szigoruan büntette. A törvényszék a vádlottat hatvan korona pénzbüntetésre ítélte s ezt a büntetést ma, Horváth Béla elnöklésével, a királyi tábla harmadik büntető tanácsa is jóváhagyta.

§ Nyolcvanezer koronás provizió. Még 1906-ban történt, hogy a nagykereskedő tolnai mintauradalmat báró Drasche Richard hirtelen eladta potom áron Wolf Henrik szekszárdi szeszgyárosnak, aki a bárónak kedvelt ember volt. A 8 millió korona értékű uradalmat Fischer János tolnai uradalmi jószágkormányzó juttatta Wolf kezére 4 millió koronáért, amit az Agrárbank fizetett ki. Wolf 50,000 koronát ígért a közvetítésért Fischernek, de vonatkozott neki a vétel után az ígért összeget kifizetni. Pörre került a dolog és a bíróság Wolfot az összeg kifizetésére ítélte.

§ A Liphay-család harca. A kisludai Liphay-család tagjai között évek óta tart a viszály. Liphay Pál, a kecskeméti nábob ugyanis vagyona tekintélyes részét a tudományegyetemre és gazdaszónyára hagyta, gyermekeinek csak a köteles részt juttatta a vagyonból. Az örökség miatt Liphay Mariskának, Liphay egyik leányának a férje, Domokos Gáspár perbe szállott nemcsak az egyetemmel, de a sógoraival is. Ezek közül ifj. Liphay Pál Amerikába hajózott, miután itthon sok adósságot csinált. Domokos kiegyezett a sógora hitelezőivel s közjegyzői nyilatkozatot íratott alá Liphayval, hogy fáradsága és költségei fejében másfél hazai takarékpénztári részvényt fog rá iratni. Liphay Pál aláírta a szerződést, de azután zsarolás és hamis tanúzásra való rábírás miatt feljelentette Domokost. Azt adta elő panaszában, hogy Domokos megfenyegette őt, ha nem írja alá a szerződést, úgy vagy a bolondok házába, vagy pedig börtönre juttatja. Az ügyet ma tárgyalta a budapesti kir. büntető törvényszék Füzesséry bíró elnöklésével. A panaszosokat dr. Farkasházy Zsigmond, a vádlottat pedig dr. Dushegyi Gyula képviselte. Domokos kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, követelése jogos volt és nem fenyegette Liphayt soha. A dologra költségei voltak, kiegyezett a hitelezőkkel, fizette az orvosokat. Elmondta aztán részletesen, hogy miképp rendezte a sógora adósságait. Időközben a felesége elvált tőle és bányai kivásárgára feljelentette őt könnyű testi sértés vétségéért. Ez a pör még folyamatban van. A pörben egész sereg tanut hallgattak ki, akiknek kihallgatása késő estig tartott.

A tárgyalást a jövő héten folytatják.

§ Csalás az Operaház nevében. Huber Mihály Gyula rovottanult színházi zenész szeptember elején szabadult ki a börtönből. Alig, hogy a szabad levegőn érezte magát, újból rendszeres csalásokat követett el. Telefonon felhívta a m. kir. Operaház, illetőleg Népszínház titkári hivatala nevében Kraml Antal kőművesmestert, Waldmann Antal és Krasner József vállalkozókat, Szilágyi Mihály mérnököt, Balás Hugó gyárigazgatót és Bruda Károly közlési kecskést, akiknek azt adta elő, hogy ő bizonyos provizió mellett megszerzi nekik a nevezett színházak iavitási és átalakítási munkáit. Ajánlja azonban, hogy az aznapi esti előadásra vegyenek egy ráhólyt, ahol ő majd az igazgatót be fogja mutatni. Nyomban ajánlkozott is a ráhóly megváltására, amelynek áráért — mint mondotta — majd elküld egy embert. Ezután ő maga személyesen, mint a titkár megbízottja, elment a vállalkozókhoz és Kraml Antaltól 24 korona 40 fillért, Waldmann Antaltól 32 koronát, Krasner Józseftől 13 korona 40 fillért, Szilágyi Mihálytól 10 korona 10 fillért, Balás Hugótól 30 korona 20 fillért, Bruda Károlytól pedig 14 koronát sikerült kicsálnia. A recepott emberek csak másnap vették észre, hogy csalóval volt dolguk. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti kir. büntető törvényszék Makutz bíró elnöklésével. Hérick Tóth kir. ügyész vádbeszéde és dr. Szalay József védelme után a rovottanult vádlottat egy évi börtönre ítélte a bíróság. Az ítélet jogerős.

§ Supiló vád alatt. A fiumei kir. ügyészség vádat emelt Supiló Ferencz volt képviselő, lapszerkesztő és a „Novi List“ című újság kiadója ellen az 1833. IV. törvényezikk 48. szakaszának túlhágása miatt. A képviselőt eddig védte az immunitás. Supilót eddig a horvát Sabor nem adta ki, bár eziránt több ízben megkeresés érkezett hozzá. Most, hogy a Sabort feloszlatták és a képviselők immunitása is megszűnt, a fiumei ügyészség tegnap értesítette Supilót, hogy különbeni elővezetés terhe mellett 8 napon belül jelentkezze.

§ Letartóztatott bankigazgatók. Nyitrai jelentés szerint a vizsgálóbíró családja miatt ma délelőtt letartóztatta Felsenburg Henriket, a nagyapocsalányi szeszfinomító-gyár igazgatóját és Pollák Samu igazgatósági tagot.

§ Amerikai trösztigazgatók a börtönben. Két hatalmas amerikai tröszttemberrel kell foglalkoznunk a törvényszéki rovatban. Mindkettő mögött becsukódott a börtönajtó, az egyik letört férfi azonban szabadulófélben van, ez az utóbbi pedig Charles Moore, a jég-tröszt és a parti hajózási tröszt volt igazgatója, akit három év előtt a törvényszék tröszt-csalások miatt 15 évi fegyházra ítélte. Washingtoni jelentés szerint Taft elnök legközelebb meg fog kegyelmezni Charles Moore-nak. A másik trösztigazgató most került börtönbe. Newyorki jelentés szerint a Carnegie-tröszt volt igazgatóját, Cummins-t, a bíróság 8 évi börtönre ítélte. A tröszt emelt panaszt ellene és bebizonyosodott, hogy 140 ezer dollárt sikkasztot.

SPORT.

( ) A vasárnapi labdarugó-mérkőzések. Az 1911/12. évi labdarugó-bajnokság egyik legfontosabb mérkőzése kerül vasárnap délután eldöntésre az üllői-úti pályán. A Ferencvárosi Torna Club mérkőzik a Magyar Testgyakorlók Köre csapatával, Ujvári bíráskodása mellett. A döntő-matchre mindkét csapat egy hét óta szorgalmas tréninget tartott. Az MTK teljes csapatával szemben a FTC két tartalékkal szerepel, Fritz és Seitzler helyén Ungár, illetve Pataki fog játszani. A mérkőzés kimenetele teljesen nyit, bár az FTC-nek nagy hátránya a két tartalék szerepeltetése. A mérkőzés pontban két órakor kezdődik, előzőleg a Budapesti Atlétikai Club mérkőzik a Magyar Atlétikai Clubbal. — A Vörösvári-úton a Nemzeti Sport Club találkozik a „33“ Football Clubbal. Bíró: Izsó. — A Millenáris-pályán a Törökvis Sport Egylet játszik a III. kerületi TVEgylettel. Előzőleg a TTC játsza le a hátralekötő 14 perczet a BTC-vel. — A másodosztályu bajnokságért a következő mérkőzések lesznek: MAFC—VAC, Amerikai-ut, 2 óra. UTE—KAOE, Népliget, d. u. 2 óra. BEAC—ESC, Lágymányos, d. u. 2 óra. — II. oszt. bajnokság: Megyer—Máv Gégyár, Kispest—Testv., Postatak. —Flise, Kollégium—Kéve, ÓTE—BTK.

( ) Vivóklubok csapátversenye. A Hungaria Vivó Klub, mint a múlt évben, ez idén is több klubközi csapátversenyt fog tartani. Az első a sorban december 8-án, az MTK csapatával lesz. A két klub tegnap este barátságos tréning-mérkőzést tartott a Hungaria elegáns helyiségeiben, melyen különösen kiténtek a HVC-ből dr. Fodor József, Boross Mihály, Róna Simon, dr. Gergely Oszkár, Schönfeld Aladár, Dessauer Ernő; a MTK-ból pedig Schimkó, dr. Weiszberger, Weisz László, Gábor, Hajduska. A Hungáriában különben rendkívül élénk vivó- és társasélet van, annyira, hogy Lovas mester és Peér segédmester alig győzik a munkát. Ez és a taglétszám folytonos emelkedése élénk czáfolata a klub egy-két renegátja által terjesztett rosszakaratu híreknek.

( ) Uszóverseny. A MUE évrő uszóversenye, mely minden évben, karácsony második napján tartatik, idén az uszózárlat következtében már november 26-án lesz és az előzményekből ítélve, legsikerültebbnek ígérkezik. A nevezések nagy száma különösen a kezdők és juniorok versenyében nyilvánul és rendkívül érdekes küzdelmeket helyez kilátásba. Rekordot képez a junior vegyes-stafétára érkezett tíz nevezés; a győztest lehetetlen megjósolni. A 60 m-es gyorsuszás uszodarecordot eredményezhet, mert Peterdy, Rimanóczy, Belezny, Erdős és Eperjessy személyében legjobb sprintereink indulnak. A 400 m-es főverseny Las-Torres távollétében a szépen fejlődő Kenyeri biztos zsákmanya. Legnagyobb érdeklődést kelti a hőlég-bajnokság, melyben a tavalyi védő, Steiner Eszti ke. a. bir legnagyobb eséllyel. Kivüle még Bosnyákovits és Smitz k. a. számíthatnak helyezésre a bajnokság nyolcz nevezője közül. A 4x40 m. vegyes staféta Baronyi indulásával a MAC biztos győzelme, a BAK és MAFC előtt. A plunzingbajnokság győztese valószínűleg a tavalyi védő, Onody Károly lesz. Kezdők, juniorok versenyei, továbbá mell-, hát-, handicap-, ifjúsági versenyek egészítik ki az élénk és tartalmas programot. A versenyt vízipóló-mérkőzés fejezi be, a FTC bajnokai csapata és egy igen erős kombinált csapat között. A verseny a Rudasfürdő uszósarnokában délután félhat órakor kezdődik.

( ) Az angol sikverseny-szezon vége. Angliában ma délután ért véget a sikverseny-szezon s az utolsó napon Manchester győpén még egy nagy handicap sorsa, az 1500 font sterlinggel díjazott Manchester November handicap-6 dőlt el. A 2400 méteres futást élénk előrefogadási piac s nagy

érdeklődés előzte meg s e verseny a nagy favorit *Ultimus* könnyű győzelmével végződött. Részletes eredmény:

Manchester November handicap. Díj 1500 font sterling. Táv 2400 méter. 1. Fallon 46 *Ultimus* 44 és fél kg. (Winter), 2. Fort, 3. Donnez moi. Futottak még: Sir Martin, Mirador, Dalmatian, King Midas, Coastwise, Cigar, Shanballymore, Heliot, Rathlea, Fromelhault, Persia, Othello, Count Oso, Plume. Három hoszzsal nyerve, fejhoszzsal harmadik. Tot.: 9:4, 10:1, 100:7.

KÖZGAZDASÁG.

Közvetlen hajózási összeköttetésünk Ausztráliával.

— A Magyar Keleti Tengerhajózási RT. terjeszkedése és államsegélye. —

Budapest, november 25.

Tengerhajózási problémáink az egyes vállalatok szubvenczió-szerződéseinek megújításával kapcsolatban az immár közel egy éves provizorium után végre-valahára rendezettni fognak. A kereskedelemügyi miniszterium elköszült már az összes társaságok szerződés-tervezeteivel. A tengerhajózási összeköttetéseinknek több irányban szükségessé vált újjászervezésére vonatkozó tárgyalásokat közudomásulag még néhai Hieronymi miniszter indította meg és Lukács László kereskedelmi minisztersége alatt létesült nagyfontosságú megállapodásokat Beöthy László kereskedelmi miniszter véglegesítette. Ezt a végleges döntést a hazai közgazdasági világ nagy megnyugvással fogadja, mert immár kétségtelen, hogy Hieronymi nagyszabásu terve gyakorlati akadályokba ütközött, úgy hogy csak helyes volt az, hogy a kormány újabb kísérletezéssel nem hosszabbította meg a nagy gazdasági hátrányokkal járó bizonytalanságot, hanem az új szerződésekben minden irányban igyekezett megvalósítani azokat az új viszonylatokat, amelyek külkereskedelmi fejlődésünket mozdítják elő.

Igy lényegesen kibővítést nyert a Magyar Keleti Tengerhajózási R.-T. működési köre is az új szerződésben. Már akkor, mikor a múlt év elején a Keleti Tengerinél is érdekeltséget vállalt a Magyar Általános Hitelbank, rámutattunk arra, hogy ez az érdekeltség e hajózási vállalat bekövetkező nagyarányu terjeszkedésének első lépésének tekinthető. Így is történt, mert a Hitelbank támogatása tette lehetővé azt, hogy a Keleti Tengerhajózási R.-T. olyan óriási feladatra vállalkozhassék új szerződésben. A kereskedelemügyi kormány ugyanis Fiuménak Ausztráliával és Hátsó-Indiával való közvetlen összeköttetésbe hozatala végett ezen viszonylatban rendszeres hajójáratok berendezését határozta el és ezáltal czéltudatos és módszerintő előrelátással igen értékes új relációkat biztosított külkereskedelmi forgalmunknak. A Magyar Keleti Tengerhajózási R.-T.-gal ez iránt létrejött egyezmény szerint a kiviteli viszonylatban Fiuméből kiindulólag és a behozatali viszonylatban Fiume végállomással egyelőre évenként 8—8 járat lesz teljesítendő a főbb ausztráliai és a szükséghez képest hátsó-indiai kikötők érintésével, de a kereskedelmi miniszternek jogában áll a járatok szaporítását is követeli. Ezen járatberendezés folytán lehetővé válik az is, hogy Ausztráliába és Hátsó-Indiába indított vonalakon a közöbeeső országokba rendelt áruk közvetlen fuvarlevelekkel hajóztassanak el.

A forgalom céljaira természetesen teljesen modern, postaszállításra is alkalmas, új hajókat fog építem a társaság, amelyek szikrafogó táviró-készülékkel és személyszállítási berendezéssel lesznek ellátva. Az új hajók építésnek költségeit a társaság részben a törvényszerű építési segélyből, részben pedig saját tőkéjéből fedezi s ezzélből a Hitelbank közreműködésével alaptőkét föl fogja emelni.

Az új magyar tengerhajózási járat felett alkalmas lesz arra, hogy a magyar iparnak és kivitelnek nevezetes fogyasztási piacokat, a behozatalra nézve pedig nyeresztermények (különösen érc és foszfátok) és gyarmatarúk (rizs, kávé stb.) tekintetében oly becses forrásokat biztosítson, amelyek közvetlen hajózási összeköttetések hiányában eddigelé csak

nem hozzáférhetetlenek voltak. Az ausztráliai kiviteli és behozatali áruforgalom az utolsó évtizedekben ezen világrész nagy gazdasági fellendüléséről tesz tanuságot. Az összes áruforgalom ugyanis az 1889. évi 1.600 millió koronáról az 1908. évi 2.750 millió koronára emelkedett. Ausztria és Magyarország ebben az áruforgalomban eddigelő csak kerülő utakon, mint Hamburgon vagy Antwerpenen át, vagy pedig nápolyi, port-saidi, bombayi, vagy singapori áthajózás útján vehetett részt, aminek következtében áruink egvrészt a túlmagas áthajózási díjtételekre való tekintettel a külföldi versenyyel meg sem küzdhettek, másrészt az idegen lobogó alatt elszállításra került cikkek túlnyomólag idegen cégér alatt nyertek elhelyezést s ezek kivitele természetesen nagyobb lendületet nem vehetett.

Ha tehát az osztrák-magyar monarchiának Ausztráliával való külkereskedelmi statisztikája a jelzett visszaállapotok dacára is a forgalom élénküléséről tesz tanuságot, ugyeből joggal vonható le azon következtetés, hogy a minden idegen érdektől független hazai hajózási vonal szolgálata révén forgalmunknak oly mérvű fellendülése várható, amilyen más távoli tengerentuli viszonylatban alig vehető kilátásba. Hivatalos adatok szerint Magyarország és Ausztria kivitele Ausztráliába volt: 1905-ben 1.950.000 K, 1908-ban 6.370.000 K. A monarchia behozatala Ausztráliából volt: 1905-ben 9.250.000 K, 1908-ban 11.980.000 K. Ezen összegekben természetesen nem foglaltnak benn azon jelentékenyebb szállítmányok, amelyek magyar vagy osztrák származása, illetve rendeltetése kifejezésre nem jutott.

Az új, közvetlen magyar járatok — amelyek közül az első már ez év decemberében elindul Fiuméből — új perspektívát nyitnak ez irányú kivitelünknek s biztosra is lehet venni, hogy a Hitelbank nagy ipari érdekelttségével csakhamar élénk kereskedelmi összeköttetéseket fog létesíteni az ötödik világrészszel is.

Andreics János miniszteri tanácsos nyugalombavonulása. Ismeretes, hogy Wekerle volt miniszterelnök az állami szénbányászati szakosztály vezetőjévé Andreics János miniszteri tanácsost nevezte ki, aki nagy igyekezettel fáradozott azon, hogy az állami szénbányákból, melyekbe óriási tőkéket fektettek be, hasznót is húzzon az állam. Hogy nem sikerült, nem rajta mult. Most, hogy Lukács miniszter elejtette az állami szénbányászat eszméjét s bérbe szándékozik adni az állami bányákat, Andreics ellenezte ezt a tervet. Miután a minisztert nem tudta meggyőzni, Andreics két-három nap mulva „hosszabb” szabadságra megy, hogy a bérbeadási akciónak — ne legyen akadály.

Az üzletek zárójára és a vasárnapi munkaszünet. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete ma tiszteltgett Beöthy László kereskedelmi miniszternél, hogy hivatalba lépése alkalmából üdvözlőljék és hogy tőle óhajaik teljesítését kérje. Beöthy László megköszönve az üdvözlést, a küldöttség kérésére a következőket válaszolta: — Az első kérdés, amelyet felvetettek, a záróra kérdése volt. Ez a kérdés az ipartörvénnyel kapcsolatban lesz a legrövidebb időn belül megoldva. De mert az ipartörvény oly nagy komplexum, hogy annak teljes kidolgozása nagy időt venne igénybe, jelzem, hogy ez a kérdés részletenként mintegy novelláris úton lesz megoldva és az a része, amely a záróra vonatkozik, már teljesen készen van. Remélem, hogy azt a legrövidebb időn belül a törvényhozás elé terjeszthetem, hogy mielőbb foglalkozhassék vele a törvényhozás. Ami a vasárnapi munkaszünetet illeti, terjesztékben érzem és méltányolom mindazokat a szempontokat, amelyek a vasárnapi munkaszünet mellett felhozhatók. Részint a családi élet ápolása, részint a szükséges szellemi és egyéb szórakozási eszközöknek a felhasználása, mind oly tényezők, amelyek igen nagy súlyjal esnek előttem a mérlegbe, hogy e tekintetben is jogosnak ismerjem fel az urak kívánságát. Ebben a kérdésben is az ügy jóindulatú tanulmányozását és elintézését helyezhetem kilátásba. Amint méltóztatott említeni, erre vonatkozólag már bizonyos megállapodás történt, amelytől most eltérni akarnának. Erre nézve magam tájékozva nem vagyok, a dolognak azonban utána fogok nézni. Azt tartom, hogy annak a békés és nyugodt hangulat fenntartásának, amely felette kívánatos és az elnök ur szíves volt megemlíteni, hogy hajlandók ezt továbbra is ápolni, feltétele

az, hogy az e tekintetben megtett ígéretük re-spektáltassanak és egyik fél se adjon okot arra, hogy a másik sértve érezze magát és olyan dologba kényszeríttessék, amely nem felel meg annak az egyetértésnek, amely nemcsak az uraknak, de a kereskedő osztály egyéb képviselőinek sem kívánatos. Azt hiszem, az urak meg lehetnek róla győződve, hogy előadott kérésüket minden irányban ismerem és méltányolom, jóindulatomról pedig felesleges az urakat biztosítanom. Megjelenésüket nagyon szépen köszönöm.

Weisz Manfréd ausztráliai olombányója. Ismeretes, hogy Magyarországon nincsen nyers olombányászat, pedig olomárúban óriási a szükséglet. A nyers olmot eddig is külföldről hozták. Weisz Manfréd már régóta foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a csepeli töltény- és olomcsőgyárának szükségletét nem viszontelárusítók által fogja fedezni, hanem maga igyekszik olyan bányát birtokába jutni, ahonnan a nyers ércet bányászni lehet. Eddig úgy volt, hogy Spanyolországban fog ilyen bányát vásárolni. Ez nem sikerült. Most azonban arról értesülünk, hogy Weisz Manfréd Ausztráliában vásárolt egy olombányát. A kifejtett nyers ércet pedig a Magyar Keleti Tengerhajózási r.-t. hajói fogják Fiuméba szállítani, ahol Weisz Manfréd martinschizai telepe fogja azt feldolgozni. Weisz Manfréd ugyanis a Magyar Általános Hitelbankkal együttesen Martinschizában olomcsőgyárat alapított, amelyet most szerelnek fel. A Keleti Tengerhajózási r.-t. hajói pedig már rövidesen szállítani is fogják a nyers ércet Ausztráliából.

A fizetésképtelen Dévai Hitelbank hitelezői. Déváról jelentik: A válságba jutott Dévai Hitelbank betevő-hitelezőinek követelését ma kezdi kifizetni a Magyar Általános Takarékpénztárral affiliált Dévai Takarékpénztár. Egyelőre a követelések 50 százalékát folyósítják. Tegnap érkezett meg Budapestről egy millió korona, melyet két csendőr fedezete mellett szállítottak a Dévai Takarékpénztárba. A városban leirhatatlan öröm uralkodik s több, mint 400 betevő tolong a pénzüintézet palotája előtt, hogy pénzéhez juthasson. A hatóság a rend fentartására csendőröket küldött ki.

Az értéktőzsdéről. A külpolitikai események teljesen befolyásolják az értéktőzsde irányzatát. Most már nem a „kontremin-párt erőlködéséről” van szó, hanem arról, hogy ebbe a bizonytalan állapotban senkinek sincs kedve értékeket vásárolni. Az utolsó közelsége csak lebonyolításokra sarkalja azokat is, akiknek van kötésük. A pénzpiac helyzete rossz. Párisból ugyan kínálnak pénzt, talál így rögtön elhelyezést, de az eddig igénybe vett összeg alig jöhet számításba, ha tekintetbe vesszük azt a horribilis mennyiséget, mit a francia tőkések a marokkói bonyodalom kitörésekor az országból kivontak. A deviza-árfolyamok folyton csökkennek, mi rendes körülmények között idegen tőkék nagyobb beözönlését tételezi föl, de jelenleg ezt, sajnos, nem nagy mennyiségben lehet tapasztalni. A nyit piaczon alig van pénz, a bécsi magánkamatláb 4.94 jegyez, de ez is csak névleges, mert ily áron nincs pénz. Az összes igények a jegybanknál keresnek kielégítést, ahol pedig az ultimo valószínűleg nem fog simán lefolyni. Ilyen körülmények között pedig az értéktőzsde irányzatán lényegesebb változást rövidesen nem is lehet remélni. A mai üzlet teljesen rendes volt, s az összes árfolyamok alacsonyabban záródtak. Más nem történt szombaton délelőtt és délben. Pont. A mai záróárfolyamok egyébként ezek voltak: Osztrák hitel 647.75. Magyar hitel 845.50. Koronajáradék 90.60. Hazai bank 310. Leszámitoló 578.50. Jelzáloghitelbank 492.75. Rimamurányi 674. Államvasut 792. Városi villamos 418.50. Köz-uti vasut 827.25. Hazai sorsjegy 122.50. Keresk. részvény 709.14. Salgótarjáni 678. Magyar villamosági 506. Drasche 689. Agrárbank 526. Pesti magyar keresk. bank 4310. Ganz részvény 4200.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság e hó 25-én tartotta meg XVI. évi rendes közgyűlést. Székely Ferenc udvari tanácsos elnöklésével. A lefolyt üzleti évben — 1910. június 1-től 1911. június 30-áig — a társaság 81.578 korona 84 fillér tiszta hasznót ért el, beleértve a múlt évről áthozott 1910 korona 24 fillér nyereségmaradványt. A közgyűlés elhatározta, hogy a folyó évi december hó 1-én lejáró részvényt 14 koronával (7%) váltja be. A szelvények beváltását a Belyárosi Takarékpénztár Részvénytársaság eszközli folyó hó 27-étől kezdve.

A Hermes-részvények a bécsi tőzsdén. A bécsi tőzsdekamara mai ülésén a jegyzési ügyekben működő albizottság javaslatára elhatározták, hogy a Hermes Magyar Általános Váltóúlet Részvénytársaság 25.000 darab 200 kornás részvényének jegyzése iránti kérelmét pártolólag terjeszti az osztrák pénzügyminisztérium elé.

Az iparfejlesztés gyakorlati megoldása. Ily ezimen röpirat hagyta el a sajtót, melyben Szász János, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank főtisztviselője, ismert közgazdasági író, összefoglaló tanulmányban rámutatott az iparfejlesztés fontosságára, arra a szerepre, amelyet ezen a téren a külföldi bankok betöltöttek és betöltenek, továbbá arra a hivatásra, mely a magyar fővárosi és vidéki pénzüintézetekre ezen a területen vár. A gyakorlati megoldást illetően egy eredeti tervet vet fel. Tekintettel arra, hogy a kérdéssel egy a parlamentben, mint a szakkörökben behatóan foglalkoznak, a röpiratot, mely markáns vonásokkal világítja meg ezt a reánk oly nagyfontosságú kérdést, szakemberek és a kérdés iránt érdeklődők használnak forgathatják. Ára 1 K 20 fillér, kapható a szerzőnél. (Budapest, Rákóczi-ut 29.) és minden könyvkereskedésben.

A banktisztviselőkről. A Reichsverein der Bank und Sparkassen-Beamten Österreichs alnöke, Fickert Emil, a Pénzüintézet Tisztviselők Országos Egyesületének meghívására vasárnap délelőtt 10 órakor szabad előadást tart a Vigadó nagytermében. Az osztrák banktisztviselők szervezkedéséről fog beszélni. Szakkörökben nagy érdeklődés mutatkozik az előadás iránt.

A Kereskedelmi Bank címletei. A belügyminiszter valamennyi törvényhatósággal tudomástétel és mihez tartás végett közölte, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank által 200, 1000, 2000 és 10.000 koronás címletekben kibocsátott, 4.5 százalékkal kamatozó, sorsolás útján törlesztendő járadékjegyek, tőzsdei árfolyamuk 70 százaléka erejéig, de sohasem névértékükön felül hirlapi óvadéku és a közigazgatás egyes ágazataiban üzleti biztosítékul és bányapénzül elfogadhatók.

A tarifaemelések. A hétfői tarifabizottsági ülés iránt nagy az érdeklődés gazdasági körökben. Arról tudunk, hogy ez az ülés nem lesz olyan „egyhangú”, amint ezt a minisztériumban remélik, mert a gazdasági egyesületek kiküldöttei élesen fognak tiltakozni a tervbe vett tarifaemelések ellen. Itt megemlítjük még, hogy az árutarifák emelése dolgában Sztrenyi József v. b. t. t. volt kereskedelemügyi államtitkár így nyilatkozott a Magyar Kereskedők Lapja munkatársának:

— Álláspontomat a költségvetés általános vitája folyamán tartott beszédben röviden kifejtettem. Nem helyeslem a tervbe velt tarifaemelések módját, mert minden tarifapolitikájával ellenkezik az, ha — mint a jelen esetben — minden árut egyenlő kulccsal terhelünk. Az értékes árú ugyanis magasabb tarifát bír el, mint a kevésbé értékes. Az új árutarifa főhibája éppen az, hogy az áruosztályozás változatlan marad, a százaék pedig aránylagosan oszlik meg. Én azt tartom, hogy még egyes áruk, mint például a fűtőanyagok, melyeknél a tarifaemelés egész iparágakra van visszahatással, nem bírják el az 5 százalékos emelést, addig más áruk viszont az 5 százaléknál sokkal nagyobb terhelést bírnak el, vagyis az új tarifákat az áruk specializálása alapján kellett volna megcsinálni. A szükségelt bevétel többletét így is elérhették volna. Elismerem, hogy az államvasutak teljesítőképességét újabb investíciókkal kell fokozni, amihez pénz kell. Az én ideám az volna, hogy most — miután a pénzre a kincstárnak szüksége van — léptessék életbe az új tarifát átmenetileg egy évre. Ezen év alatt hívják egybe az érdekelteket és az egyes árucsoportok tarifáját ezekkel az érdekeltekkel egyetértve állapítsák meg, illetve

Szenczer
kész női ruha-árúháza és divatszalonja,
Budapest, VII., Király-u. 51.
Félszint és földemelet, Torzé toajplommal szemben.
Nagy raktár saját műhelyemben készült föl-
tők, kosztümök, francia ruhák, blonozok, slyak
és pongyolákban.
Olcsó árak!
Mérték szerinti megrendelések a legpontosabban.
Elsőrangú munka!
Kívántra divatértésítőm ingyen és hármoniva.

vegyék tárgyalás alá az egyes árucikkeket, hogy azok milyen tarifa-emelést bírnak el. Ezen a specializálás alapján készült tarifával azután szintén bevezetnék az előirányzott 11 millió többletet. Volna még egy másik enyhébb módja az áruforgalmi bevételek emelésének és ez az állomási kezelési illeték felemelése, aminek még külön közgazdasági előnyei is volnának, amelyekre itt most nem akarok kitérni."

Egy bécsi bank zavarban. Bécsből jelentik: A Baukreditbank, amely Gessmann alapítása, kellemtelen pénzügyi nehézségekkel küzd. Ezért kellett a volt miniszternek visszavonulnia a közéletből. A fizetésképtelenség szélén álló intézet mögött a Laenderbank van. A Baukreditbank nehézségeit az okozta, hogy túlságosan nagy hitelt nyújtott arra nem érdemes cégeknek.

Üzleti összeköttetésünk Argentínával. Antal Richard egy argentinai hajózársaság szolgálatában levő magyar származású főgépész-tengerész Buenos-Ayresből a fővárosba érkezett s szívesen szolgálna Argentína, Paraguay és Uruguay gazdasági viszonyairól felvilágosítással. Az érdeklődőknek f. hó 27-én 11 és 12 óra között áll rendelkezésére a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál (Akadémia-utca 3.)

Uj aranybánya. Néhány hónapja angol tőkepenzések vették meg a Körösbánya mellett levő kihasználatlan aranybányát. Az angolok most Aradra érkeztek és negyedfél millió korona alapítókéval részvénytársaságot alakítanak, 150.000 darab részvényt. Egy-egy részvény egy font sterling és Magyarországon ebből 20.000 darabot helyeznek el. A bányában már 120 munkás dolgozik.

A Kereskedelmi Bank Kőbányán. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kőbányai fiókja folyó hó 30-án nyílik meg a X., Liget-tér 2. szám alatt. E fiók, melylyel a bank fővárosi fiókjainak száma 14-re emelkedik, hasonlóan a többi fiókhoz, a bank-üzlet minden ágával foglalkozni. A fiók főnöke Kammer Vilmos, a bank főtisztviselője nevezetű ki és mellette egyúttal a X. kerület kereskedelmi köréből helyi bizottság fog működni, melynek tagjai: Sorg Antal építész-vállalkozó, Szekrényessy Károly sertéskereskedő, Tóth György nagybirtokos, dr. Weiss Gyula borságykereskedő, Weiss Miksa, a Dreher sörgyárak ker. igazgatója.

A tejhamisítások ellenőrzéséről. A Magyar Chemikusok Egyesülete az idei évadot az élelmiszervizsgálat és ellenőrzés égetően aktuális kérdéseinek tárgyalására fordítja, amely célból előadássorozatot rendez. Az első ily irányú előadást e hó 27-én, hétfőn, este fél hét órakor tartják az egyesület helyiségében (Kossuth Lajos-utca 14-16.) dr. Köhner Adolf udvari tanácsos elnöklésével. Tárnya: A tej vizsgálata és hamisításának ellenőrzése. Előadó: Bém László székesfővárosi főgyógyász. Vendégeket szívesen látnak.

Hajózás. A Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási részvénytársaság közhírré teszi, hogy a személyhajózáratokat Zimony—Orsova és Turnseverin—Galacz között, amennyiben azt az időjárás korábban nem követelné, ezen évadra a következő módon szünteti meg. Az utolsó menet Orsováról Zimonyba folyó évi december hó 2-án és Zimonyból Orsovára folyó évi december hó 3-án lesz. Orsováról, illetve Turnseverinből pedig az utolsó hajó folyó évi november hó 28-án indul lefelé és november hó 30-án érkezik Galaczra. Galaczról az utolsó menetrend szerinti személyhajó folyó évi december hó 1-én indul felfelé és december hó 3-án érkezik Turnseverinbe illetve Orsovára.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, november 25.

A készáru-piaczon ma ismét kifejezetten szilárd volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok eleinte csak gyenge vételkedvet mutattak és keveset is vásároltak, de azért nem zárkoztak el mérsékelten jobb árak fizetése elől sem. A forgalom bár nehézkesen indult, később meglehetősen élénkült és így mintegy 35.000 q buza kelt el a tegnapi áraknál 5 fillérral drágábban. A legdrágább eladási ár 12.32 és fél korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.95 korona 79 kilós szerémségi búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs változatlan, a zab és az uttengeri csendes, az árpa és az ótengeri szilárd. Forgalomba került: 500 q rozs 9.95 koronás áron, 700 q zab 9.47 és fél 9.80 koronás áron és 400 q árpa 9.50 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet igen élénk volt, ami aztán az árfolyamok meglehetősen emelkedését vonta maga után. Az áprilisi buza 4 fillérral a tegnapi zárlaton felül, 11.54 koronán indult, fokozatosan 11.91-ig emelkedett és zárlatkor 11.89 koronán maradt. — Az áprilisi rozs 10.35 koronás kezdő árfolyama 10.41-ig javult és zárlatkor 10.39 koronán maradt. Az áprilisi zab 9.82 koronán, a májusi tengeri 8.49 koronán indult, az előbbi ezek 9.84 és 9.79 között ingadozva 9.82 koronán zárult, az utóbbi pedig 8.50 és 8.47 között változtatta a jegyzését és 8.49 koronán zárult. A tegnapi zárlathoz viszonyítva végeredményképpen ma az áprilisi buza 9 fillérral, a májusi buza 7 fillérral, az áprilisi rozs szintén 7 fillérral, az áprilisi zab 4 fillérral, a májusi tengeri 2 fillérral emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki, uj	75	—	79	23.70—24.—
"	76	—	80	23.90—24.20
"	77	—	81	24.16—24.40
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, uj	75	—	79	23.45—23.75
"	76	—	80	23.70—25.—
"	77	—	81	23.85—24.—
"	78	—	82	—
Pestvidéki, uj	75	—	79	23.60—23.90
"	76	—	80	23.80—24.10
"	77	—	81	24.—24.10
"	78	—	82	—
Bánsági, uj	75	—	79	23.70—24.—
"	76	—	80	23.90—24.20
"	77	—	81	23.90—24.10
"	78	—	82	—
Bácskai, uj	75	—	79	23.70—24.—
"	76	—	80	23.90—4.20
"	77	—	81	24.10—24.30
"	78	—	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	20.05—20.25
középmínőségű uj	—	—	—	19.80—20.—
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.90—19.30
II.	—	—	—	18.50—18.80
Zab I. rendű	—	—	—	19.60—19.90
II.	—	—	—	19.40—19.60
Tengeri belföldi uj	—	—	—	19.45—19.60

Köttetett:
Buza. Tiszavidéki: 100 q 82 k 24.55 K, 1000 q 81 k 24.45 K, 11,000 q 81 k 24.65 K decz.-jan. száll., 2000 q 80 k 24.65 K decz.-jan. száll., 700 q 81 k 24.65 K, 700 q 81 k 24.65 K, 1000 q 81 k 24.60 K, 150 q 81 k 24.50 K, 150 q 79.7 k 24.20 K.
 Pestvidéki: 1200 q 81.5 k 24.60 K, 300 q 80.5 k 24.35 K, 350 q 80 k 24.45 K, 100 q 79.5 k 24.20 K, 250 q 79.3 k 24.20 K.
 Bánsági: 5000 q 79 k 24.20 K, 1700 q 77.8 k 23.30 K.
 Bácskai: 100 q 78.8 k 24.10 K.
 Fejérmegyei: 300 q 79 k 24.10 K.
 Tolnai: 2200 q 79 k 24 K.
 Felsőmagyarországi: 600 q 80 k 24.80 K.
 Szerémségi: 4420 q 79 k 23.90 K.
 Rozs: 100 q 19.90 K kpf pp, 100 q 19.90 K kpf p., 100 q 19.90 K kpf. p., 200 q 19.90 K kpf. p.
 Zab: 100 q 19.55 K kpf, 100 q 19.— K kpf, 100 q 19.50 K kpf. p., 250 q 19.60 K kpf. p., 100 q 18.95 K kpf. p.
 T.-árpa: 400 q 19.— K kpf pp.
A határidő-piaczon köttetett:
Dél előtt:
 Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:
 Buza 1912 áprilisra 11.84—83—91—89
 Májusi buza 11.72—75
 Rozs áprilisra 10.35—41—39

Zab áprilisra 9.82—84—79—82
 Tengeri 1912 májusra 8.49—50—47—50—49

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.80—90
Buza májusra	11.75—76
Áprilisi rozs	10.39—40
Zab áprilisra	9.82—83
Tengeri 1912 májusra	8.49—50

Budapesti gabonaforgalom.

1911. november 23 től 1911. november 24-ig.
 Érkezett Elszállított

m é t e r m á z s a	
Buza	71526 8126
Rozs	715 8267
Arpa	8865 —
Zab	6426 10813
Tengeri	7400 300
Liszt	5900 84007
Korpa	— 3260

MELTALÁLÓK
 BUDAPESTI
ENCIKLOPÉDIÁJA
 Műsaki és szabadalmi ZSEBEXIKON. Olvasóinak díjtalanul küldi Molnár R. Béla okleveles gépészmérnök, híres szabadalmi ügyvivő, Budapest, VIII. Baross-tér 14. (a keleti pályaudvar közelében) Telefon 172—42 Szabványalmak készítése és értékesítése.

Ertéktőzsde.

A mai előtőzsde iránya határozottan gyöngye volt, mert a kulisz, az ultimóhalasztás már hétfőn lévén, az egész vonalon realizált. Egyébiránt rossz hatást tett az olaszok terve, hogy a Dardanellákat szoros zár alá veszik s a német és angol nemzetek feszültségének a boncsolgatása a nyilvánosság előtt. A vezető értékek tetemesen ocsóbbodtak, a helyi piaczon is csak nagy árengedménnyel lehetett eladni. A készáru-piaczon kevés üzlet volt, a forgalomba került néhány bankérték és köznéparérték a tegnapihoz jóval ocsóbb áron cserélt gazdát. A horvát cukorrészvény és a villamossági iparérték azonban változatlanul voltak elhelyezhetők. A zárlat bécsi arbitrázsárlás nyomán kissé javult. A déli tőzsde teljesen üzletlen volt, a berlini jelentés nem buzdított. A nemzetközi piacz üzlete pangott. A készáru-piaczon az árnívó változatlan. A járadékpiacz nyugodt. A valuta és ércváltó gyöngye. A zárlat kedvetlen. A sorsjegypiacz szilárd volt.

Az előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 647.50—648.25. Magyar hitelrészvény 844.50—846.50. Jelzálog bankrészvény 491.75—494. Leszámitoló bankrészvény 578—579. Rimamurányi részvény 673—674. Közúti vasutórészvény 827—829.75. Városi vasutórészvény 419.50—420. Magyar bankrészvény 708.50—710. Kereskedelmi bankrészvény 4323—4325. Salgótarjáni részvény 678—679. Általános köznéparészvény 854. Budapesti általános villamossági részvény 526—528. Horvát cukorrészvény 1046. Magyar villamossági részvény 508—510.

A déli tőzsdén. Osztrák hitelrészvény 648. Magyar hitelrészvény 845—846. Jelzálog bankrészvény 492.75. Leszámitoló bankrészvény 578—578.75. Rimamurányi részvény 637.50. Közúti vasutórészvény 827.50—828.50. Városi vasutórészvény 419—420. Hazai bankrészvény 310—311. Magyar bankrészvény 709—714. Salgótarjáni részvény 677.50. Horvát cukorrészvény 4318—4320. Általános köznéparészvény 852. Magyar villamossági részvény 506.

Az utótőzsde üzletlen volt. A záróárfolyamokat közgazdasági rovatunkban közöljük.

Royal szálloda
SZEGED
 80 SZOBA.
 KÖZPONTI FÜTÉS.
 MÉRSÉKELT ÁRAK.
 Tulajdonos:
DÁVID SÁNDOR
 vasuti vendéglős.

VALÓDI ÉKSZEREK
 EZÜSTREMEK, ÓRAK, DISZTÁRGYAK STB.
 GYÁRI ÁRON BESZEREZHETŐ ANGOL REND-
 SZERŰ FIZETÉSI MÓDOZATOK MELLETT

SÁRGA JÁNOS
 ékszerész és módosítóné
 BUDAPEST, KOLOZSVÁR,
 Kigyb-tér 5. sz. Fiók: Mátyás kir. tér 13.
 Képes árjegyzék ingyen.

Bécsi gabonátözsde.

Bécs, november 25. (Saját tudósítónktól.) A mai hetitözsden árpában élénk forgalom fejlődött ki és főleg finomabb minőségekben szilárd volt az irányzat. Buza és rozs 5-10 fillérrel drágult, takarmányárak irányzata szilárd, régi tengeri 10, zab 20 fillérrel javult, új tengeri irányzata nyugodt. Jegyztetett buza: Tiszavidéki 12.45-12.75, bányai és bácskai 12.25-12.55, mosoni és győri 11.95-12.20, felsőmagyarországi 11.95-12.20, déli vasuti 11.95-12.15, márcsföldi 11.85-12.15. Rossz: Felsőmagyarországi 10.65-10.85, csepeli 10.60-10.70, pestmegyei 10.65-10.80, déli vasuti 10.55-10.70, különféle magyarországi 10.50-10.70, márcsföldi 10.50-10.85. Árpa: Morvaországi 10.80-11.50, felsőmagyarországi 10-10.50. Magyar tengeri: 10.05-10.625, cinquantin 10.10-10.40. Magyar szab: válogatott 10.60-10.95, elsőrendű 10.50-10.75, közepes 10.25-10.55.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, november 25. A várható nemzetközi bizonytalanság következtében a mai előtözsden a spekuláció nagyon tartózkodóan viselkedett, de az árfolyamok elég jól tartottak. Alacsonyabb Newyorkra alpesi r. hanyatlott. Korlátok közt érdeklődés mutatkozott csehországi cukorértékek iránt, amelyek 13.- K-val emelkedtek. Fegyvergyár és Északmagyarországi bánya- és kohó v. részvényei javultak. A déli tözsdén megnyitáskor az irányzat kedvetlen, de a forgalom nyugodt volt, később azonban javult a piacz magatartása, noha Berlin tartózkodó volt.

1 óra 45 perczkor. Osztrák hitel 648.25. Magyar hitel 622.50. Államvasut 731.75. Déli vasut 110.75. Alpesi 838. Rimamurányi 674.50. Skoda 677. Török sorsjegy 243.50. Csehországi cukorgyár 34. Fegyvergyár 774. Északmagyarországi bánya 666. 1 óra 30 perczkor. Osztrák hitel 648.25. Magyar hitel 845. Anglobank 324.50. aBnkverein 541.50. Laenderbank 546.50. Unionbank 622. Államvasut 731.50. Déli vasut 110.75. Dunagőzhajózási 1148. Alpesi 838. Prágai vasmű 2632. Rimamurányi 674.50. Brüxi kőszénbánya 770.50. Török sorsjegy 243.50. Skoda 680.50. Perlmosi cementgyár 488. 3 százalékos déli vasut els. 263.75.

Bécs, november 25. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 110.80 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 844.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény 578.—, Rima-

murányi 673.20. Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 90.55, 4 százalékos magyar földt. herm. kötvény 80.65 Magyar nyere-m. köles. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutrézv. —, Magyar jelzálogbank 492.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, november 25. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 91.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.90. 1860-as sorsjegy 16.10. Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 324.40. Bécsi bankverein 540.75 Osztrák-magyar bank 1983.—. Déli vasut 110.75. Dunagőzhajózási r.-t. 1 45.—. Dohány részv. 315.—, Cs. k. arany (vert) 11.37. Német bankv. 117.56. Osztr. Lloyd 163.—. 4.2 száz. ezüst jár. 91.80 94.85. Osztr. koronajáradék 91.80, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 648.20, Union-Band 621.25 Osztrák Ländlerbank 545.50, Osztrák magyar államvasu 531.—, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 838.25 20 frankos 19.09. Londoni váltóár 240.50. Lipótkohó 623.— Török sorsjegy 241.50.

Még sohasem létezett olyan gyógyszer, mint a rég elismert és jónak bizonyult

Dr. Schöfft-féle

„ARANYCSEPPEK“

váltóár és minden gyomorban ellen, a görcsöt 15 perc alatt megszünteti és gyógyítja a hasdagulást és köhögést, továbbá vértisztításra is szolgál és megszünteti az étvágytalanságot, fejmigrént, hányásingert, aranyert és reumatikus fájdalmakat. Aki ezen szert a házában tartja, soha nem eshet nagy betegségre és a gutaütéstől is mentve van. Vesebaj és kolera ellen.

I üveg ára . . . I frt. 20 kr.
 I drb. sebtapasz I frt. 50 kr.

Székföld minden világrészben:

Franz Dommanovics
 Wien, 17. Bez, Halischgasse 19. II/30.
 Magyar levelezés.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 25. (Értéktözsde.) A mai tözsde megnyitáskor gyöngye irányzatú volt, mert lanyha newyorki jelentések és az ultimó prolongáció nyomást gyakoroltak az árfolyamokra, ami mellett azonban csak egyes értékek voltak erősebb árverésnek kitéve, kivéve villamosági értékeket, amelyet a fémmunkások mozgalma kedvezőtlenül befolyásolt. Amerikai vasutak szintén lanyha irányzatúak voltak. Kanada részvényeket kivéve, a melyekben véleményváltások történtek. Lanyhák vol ak továbbá a Geisenkircheniek, a Prinz Heinrich és a Warschau-Wiener vasutak részvényei. Tekintettel arra, hogy a felkínált anyag jó végre akadt, a folytatódó forgalom alkalmával javulás állott be, amit még növelt az állandóan kedvező jelentések a hazai és a nemzetközi vasipar piaczán. Szilárd irányzatúak voltak bányáértékek, élükön a Laura és a Harpeniek, továbbá a Disconto-

részvények, amelyek az ultimófedezések következtében emelkedtek és Kanada-részvények. Később az üzleti tevékenység hanyatlott. Az irányzat azonban egész végig szilárd maradt. A készpénzpiacz ipari értékei tulnyomólag szilárd irányzatúak voltak. Napi pénz 2-2 1/4%, ultimó 5 1/2%, magán kamatiab 4 1/2%.

Berlin, november 24. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék 94.70 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.46 osztr. hitelrészvény —. Déli vasut 19.70 orosz bankjegyek 216.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 99.6, Disconto Commandit 190.50. Dinamittruszt 186.60, Harpeni 187.90 Unifikált török járadék 91.90, 4.2 százalékos ezüst jár 91.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.10, Magy. koronajáradék 90.50. Osztrák-magyar államvasut 156.40 Bécsi váltóár 85.—, Olasz járadék —. Alt. villamosági Edison 260.10, Geisenkircheni 188.—, Laurakohó 172.70.

Frankfurt, november 24. Zárlat. 4.2% papír-járadék —. 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 93.40 Magy. ar.-jár. —. Osztr. hitelint. részv. 200 — Osztrák-magyar államvasut 156.— Északnyugati vasut —, Bástieh radi vasut —. Londoni váltóár 204.35. Bécsi Bank verein —. Villamos részvény —. 3 százalékos magyar aranykölcsön 75.90, 4.2 százalékos ezüstjáradék —. Osztrák koronajáradék 91.80, Magyar koronajáradék 90.65 Osztrák-magyar bank 142.52 Déli vasut részvény 197.18 Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.75. Párisi váltóár 808.75, Union bankrészv. —.

Hamburg, november 24. (Zárlat) 4.2 százalékos ezüst járadék 94.52, 1860. sorsjegy 182.—. Déli vasut 19.50 4 százalékos aranyjáradék 98.25, Osztrák hitelrészvény 202.95 Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 100.52, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.—

London, november 24. Angol consol —.

Páris, november 24. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 95.40. Osztr. aranyjáradék 99.50 Magyar arany járadék 96.75, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 514.52 3 1/4 százalékos Olasz járadék 107.70. Déli vasuti elsőbbségi kötv. 280.—, 5 százalékos marokkói járadék 534.— 4 százalékos 1890. román köles —. 4 százalékos amori. románjár. 1905.—, 5 százalékos orosz járadék 104.10 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102.30 4 százalékos spanyol jár. 95.10 4 százalékos unifikált török jár. 90.20 Török sorsjegy 202.— Török dohányrészvény —. Osztrák földhitelintézet —. Osztrák Ländlerbank 589.— Magyar jelzálogbank —. Banque de Paris 17.76. Banque Ottomane 684.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 115.—, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár —. Rio Tinto 17.71, Sucrerie d'Egypte 73.—, Tula —. Crikányi kőszén —, Chartered 40.50, De Beers 486.— East Rand 875.—, Jagersfontein 195.—, Trans. Land Comp. 44.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.81, Váltó német piaczokra (rövid) 123. 8, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 11.16 Olasz arany-váltó rövid 7,2 Váltó Svájcra (rövid) 5 1/4 Csekk Londonra 252.20, Magánkamatiab 3-25.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali és deczemberig terjedő szállításra	69.—	76.—
Január—májusra	68.75	75.75
Irányzat: Igen szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	64.—	65.—
Prágai "	61.50	62.—
Lembergi "	58.75	59.—

BODNÁR ANTAL

SZÜCSMESTER

BUDAPEST, V., Nádor-utca 17. szám,

ajánlja a tisztelt közönségnek

szőrme-divat-ujdonságait.

Kitűnő áruk.

Elsőrangú kiszolgálás.

Legjutányosabb árak.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item description (Finom korpa, Durva korpa) and price range (13.30-13.50, 13.40-13.60).

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item description (Disznózsír budapesti, Szalonna) and price range (158-159, 134-135).

Kőbányai sertés piac.

November 25-én. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felül sulyban) 149-150 fillér.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közbizottság igazgatóságától 1911. nov. 25-én.) Előző napi eladatlan maradvány 1262 drb sertés, 306 drb süldő.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

„Jó étvággya lesz Ha DIANA-SÓT vesz.”

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A királyi Babinski Szaniszló kormánytárhelyi és travnikai törvényszék VI. fizetési osztályába sorozott elnökvé, a rendszerű illetményekkel, legkegyelmesebben kinevezte.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lőrinczy Géza okleveles tanárt a székelykeresztúri unitárius főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá; Valdulezku Sándor okleveles tanítót a laszlóvári (koronini) községi elemi iskolához rendes tanítót; Lazár Simon okleveles tanítót az ujsopoti (volt határőrvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítót; Minich Magdolna okleveles tanítónőt a nagylaposnoki községi elemi iskolához rendes tanítónővé;

a kereskedelmiügyi miniszter Alacs Zoltán műszaki tanácsost a kőműves-, faragó-, és ácsmesteri képzésű megvizsgálására Pécselt szervezett bizottság elnökvé;

Bosznia és Hercegovina ügyeinek vezetésével megbízott közös pénzügyminiszter Pavlice Ludvina tanítónőt a banjalukai felső leányiskola igazgatónőjévé;

a győri főügyész Fülöp János győri törvényszéki fogházért a soproni törvényszéki fogházhoz fogház-mesterteréz;

a szolnoki törvényszék elnöke Molnár K. András kunszentmártoni járásbírósi telekkönyvi betétszerkesztési napibéres hivatalszolgát a szolnoki törvényszékhez hivatalszolgává nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Pollacek Gábor vágyhelyi járásbírósi iradatistát a budapesti törvényszékhez; Knyazovics János budapesti törvényszéki irnokot a vágyhelyi járásbíróshoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Orenstein Herman belényesi lakos Ormosra, Weisz Pál budapesti lakos saját, valamint Anna nevű kiskoru gyermeke Vadasra, Friedmann Jenő kisterenyei lakos Faragóra, kiskoru Práger Erzsébet budapesti lakos családi nevének Vasra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A zengi fővármivatalnál gyakornoki állásra 14 nap alatt; Szatmárhegyen postamesteri állásra december 29-ig; az aradi pénzügyigazgatóságnál iradakezelési gyakornoki állásra december 31-ig; a veszprémi pénzügyigazgatóságánál számtizsi állásra;

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap a Nagy Alföld egyes részeinek és Erdély északi megyéinek kivételével mindenütt voltak kisebb mennyiségű esők; délnyugaton és helyenként északon az eső a 10 mm-t is meghaladta.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Hűvösebb idő várható még, sok helyütt csapadékkal. (Sürgönyprognózis: Hűvösebb, sok helyütt csapadék.)

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, A hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet. Lists various stations like A-Székely, Ungvár, Késmárk, etc.

Large financial table titled 'Budapesti értéktőzsde' with multiple columns for various securities, banks, and exchange rates. Includes sub-sections like 'Államadósság', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', etc.

KÜLÖNFÉLÉK.

Önkinzás.

Valaki a csókomra vágyott
— Az egyetlen, akit imádkok —
Tikkadt, szomjazott rá az ajkam.
Az éjszakákat által sirtam,
De megtagadtam. —

Osváth Zsuzsika.

(A portugálok nagyzolása.) Egy Portugáliában megfordult magyar ember írja: A portugál köztársasági kormány reformálni akarja a közoktatást. A reformra csakugyan szükség van, kivált ha valamiképpen meg akarják szabadítani ezt a koldus népet attól a szörnyű gögtől és hetvenkedéstől, amely közös tulajdonsága minden portugálnak. A nagyolás valóságos nemzeti tulajdonságuk; illuzióba ejti őket és általa nagyok, jelentékenyek látnak minden csekélységet. Hogy milyen ez a gög és nagyolás, arról már egész sereg megfigyelést gyűjtöttem. Alig egy hete Oportóban voltam, ahol megismerkedtem az ottani garnizon parancsnokával. Beszélgettünk és megkérdeztem a parancsnokot:

— Nagy garnizon van itt Oportóban?
— Roppant nagy — felelte.
— Mekkora csapat? Hány ember? — érdek-
lődtem tovább.
— Sok. Összesen kétezer lóláb.

Igy mondta. Mert e kétezer lóláb tekintélyesebb szám, mintha azt mondta volna, hogy összesen — ötszáz lovasa van. Ötszáz ember a zoportói garnizon, de az ötszáz ember ötszáz lovának perze kétezer patája van. És a parancsnok inkább a kétezer patáról beszélt, mint az ötszáznyi katonáról. A minap pedig Lisszabonban egy prospektust nyomtak a kezembe, egy fűszerkereskedő hirdette az ő „grand magazin”-jét. A prospektus szerint az üzlet a Calle Mercedes 54, 56, 58 és 60. számok alatt van. Meglepett, hogy akkora üzlet le-

gyenített, amely egyszerre négy házat foglal el s ezért elmentem oda, hogy megszemléljem a csodát. Az üzlet egyetlen házban fért meg és szűk volt és keskeny és szegény. Amikor kérdezősködtem, a kereskedő azt felelte, hogy az ő utcájukban az ablakokat számozzák meg és a négy szám azt jelenti, hogy neki, a boltajtót beleszámítva, négy — kirakatja van. Ilyenek a portugálok, egy nemzet, amely nagyvárosi hőbortban szenved, s amelyből most próbálja kigyógyítani a kormány, amikor teljesen megreformálja a közoktatás szellemét.

(Elárverezik az exszultán ékszereit.) Párisban, a Pitti-műkereskedés csarnokában most kerültek kiállításra az Abdul Hamid drágaságai, a melyektől a török kormány dobra veret, hogy az árverés eredményéből hadihajót építsen. Tegnap és ma meghívott közönség nézte meg a kincseket. Csak olyanok kaptak meghívót, akik jelentkeztek, hogy vásárolni akarnak. Nem győzték bámulni a szebbnél-szebb briliánsokat és smaragdokat. Az árverés hétfőn kezdődik és még szerdán is fog tartani.

(Az öntött tüll.) A szövetek utánzása az utóbbi időben nagyon előrehaladt. Így például most legújabbban sikerült tüll és muszlin szöveteket oldott cselulozóból önteni. A cselulose oldatát zéroxid-ammoniakban, mint a mesterséges selyem előállításánál egy rostáló hengerre folytatják. A henger felületére rávésik a tüll szövését vagy valami himzés, csipke mintáját. Még a henger forgása közben kihűl a cseluloid massa s a minta tökéletes mintázataképen kerül le róla. Az így készült anyagoknak selymfényük van, és eléggé tartósak, hogy különböző, így például disztési csökökre szolgáljanak. Ilyen eljárással lehet egész könnyű malini tüll szövetet, mint nehezebb kelméket előállítani. Ha pedig a még ki nem hűlt anyagot alkalmas festékkel keverik, gyönyörű arany és ezüstszínek érhetők el. A franciaországi St. Quentin közelében van egy nagy gyár, mely már hosszabb idő óta ilyen szövetek készítésével foglalkozik. Nem kevesebb, mint 30 ilyen gép dolgozik ebben a gyárban. Minden ilyen gép naponta 800 méter tüllt képes előállítani, melynek nagybani ára körülbelül 14 fillér méterenkint.

(Harcz a hozomány ellen.) Amerikában liga alakult, amely azt tűzte zászlójára, hogy küzdeni fog a hozomány ellen. Az alapelvek ezek: 1. Minden asszony, aki házasságra lép, olyan értéket viseljen magával, amivel semmi hozomány nem ér föl. 2. Az asszony lelkében rengeteg a kincs: egy férfi életbehozoglan erőt meríthet abból. 3. Az asszony a világ gazdagsága, aki az ég tisztaságát, a tenger bájos poézisát és a nap lángoló tűzét egyesíti magában. 4. A házasság küszöbén minden gazdag asszonynak félre kell löknie a pénzét, különben sohasem tudhatja, hogy a csók, az ölelés nem a pénzének szól-e. 5. A hozomány eltörlése rendkívül emeli a nő morális értékét. 6. A kiválasztott élettársban a férfi csak ezután láthatja az igazi értéket. 7. A hozomány eltörlése minden jó visszaállítását jelenti és egyúttal az örök szerelem diadalát.

(145.000 frank egy bibliáért.) Londonban a Huth-gyűjtemény elárverezésénél egy bibliát, az úgynevezett Mazarin-féle bibliát, 145.000 frankért adták el. A bibliának különös értéket ad, hogy Mazarin bíboros tulajdona volt. A könyv 1456-ban nyomtatott és több jel mutat arra, hogy maga Gutenberg nyomatta. A biblia 1873-ban került Huth birtokába 70.000 frankért. Igen magas árakat értek el Aesopus műveinek első kiadásai. Most kiderült az is, ki vette meg kéz alatt Shakespeare műveinek első kiadásait, amelyek Huth gyűjteményének legértékesebb darabjai voltak. Az élelmes vásárló Cochram Alexander Smith, aki a gyűjteményt a Yale-egyetem könyvtárának adománnyozta.

(Kutyáktól vont gépfegyverek.) A belga hadvezetőség, mint Brüsszelből jelentik, a jüzérezredek egynéhány kis gyorstüzelő-ágyuja elé kísérletképpen kutyákat fogatott és a kutyafogatok alkalmazásával igen jó eredményeket ért el. A belga kis gyorstüzelők valamivel nagyobbak, mint a mi gépfegyvereink és szintén szétszedhetők. A leg súlyosabb rész a cső, amelyet két erős, gummitalpas kerékkel ellátott szerkezetre raknak és ez elé két erős kutyát fognak. Az eddigi gyakorlatokon a kutyafogatok olyan kitűnően beváltak, hogy a hadvezetőség most valamennyi ezrednél fogja alkalmazni.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

101

Az öreg szavainak egyszerű beszédesege mélyen meghatotta Rosemundet.

— Mindent megteszek, mindent megigérek — kiáltott fel hűvvel — hogy visszahozhassam hugát magához! Ha megengedi, hogy lássam, biztosítom a felől, hogy...

Pirulva hallgatott el, mert ismét érezte férje figyelmeztető mozdulatát.

— Oh, ne mondjon többet, ne mondjon, ez elég! — kiáltott fel az öreg és arca ragyogott az örömtől, mialatt a leveleket ismét összeszedte. — Ez elég arra, hogy Sarah-t vissza hozza, elég arra, hogy egész életemre hálával tartozzam önnek, asszonyom. Boldog vagyok, igazán boldoggá tett.

Örömeben megcsókolta a leveleket.

— Csak nem akar már elmenni? — kérdezte Rosemunde.

— Rosszul esik ugyan, hogy már távoznom kell innen, de vigasztal az a tudat, hogy annál hamarabb jutok el Sarahhoz — szólt az öreg. — Megbocsátanak tehát, ha hálás szívvel bucsut veszek most már és haza megyek.

— Mikor indul Londonba, mr. Buschmann? — kérdezte Leonard.

— Holnap korán reggel, sir — felelt József bátya. — Még ma éjjel rendbehozom a dolgaimat és az első kocsival, amelyhez hozzá jutok, elindulok.

— Szabad kérnem huga czimét, arra az esetre, ha írni akarnánk neki?

— Hiszen ő maga sem mond más czímet, mint azt a postahivatalt, mert még Londonban is fél attól, hogy felfedezik.

— De megmondhatom azt a czímet, ahol én leszek szálláson, — válaszolt az öreg és

névjegyvet adott át. — Egy földimnek a háza, aki czukrasz és igen derék ember.

— Gondolkodott már afelől, hogy hogyan tudja meg huga czimét? — kérdezte Rosemunde, feljegyezve a czukrasz czimét.

— Oh igen, én már megcsináltam a tervet, — felelt József bátya. — Elmegyek a postamesterhez és csak ennyit mondom: Jó reggelt, uram. Én vagyok az, aki S. I. címre levelet ír. A címzett nekem hugom és csupán annyit szeretnék tudni, hogy hol lakik? Nem jó ez a terv, mit gondolkak?

Önelégült mosolylyal nézett mistress Francklandra.

Rosemunde mulatott is, el is érzékenyült az öreg egyszerű gondolkodásán.

— Attól félek, — felelt, — hogy a postahivatalban sem tudják a czimét. Azt hiszem, jobb lenne, ha egy levelet S. I. címre megérkezése napján feladna és aztán az ajtó közelében várakozna, míg az, akit huga a levélért küldeni szokott, megjelenik. Akkor aztán követné egészen a huga lakásáig.

— Gondolja, hogy így jobb lesz? Jó. Minden szava, asszonyom, parancs számomra, aminek engedelmeskedem.

E szavakkal szívéhez szoritotta kalapját és bucsuzni készült. Mister Franckland szólalt most meg:

— Nemde, ha megtalálja hugát és az hajlandó önnel menni, rögtön visszatér vele Truróba? És tudatja velünk, hogy megérkeztek?

— Igen, sir, rögtön.

— Igy hát, — folytatta Leonard, — ha máttól számítva egy hét elmúlt és nem kapunk öntől hírt, ebből arra kell következtetnünk, hogy valami előre nem látott akadály áll útjában visszatérésének vagy pedig, hogy aggodalma huga egészségi állapotát illetőleg, sajnos, megokolt volt és huga nem képes utazni.

— Igen, sir, így kell lennie. De én remélem, hogy hírt vesznek tőlem, mielőtt egy hét elmúlt.

— Én is remélem, szívből remélem! — kiáltott fel Rosemunde. — Emlékszik még izenetemre?

— Ide vésem be szóról-szóra! — szólt József bátya szívére mutatva.

Megcsókolta Rosemunde feléje nyújtott kezét és így folytatta:

— Ha visszatértem, másképp fejezem ki bálámat. Most pedig áldja meg önöket az isten jószágukért és tartsa meg egészségben, míg viszontlátjuk egymást.

E szavakkal az ajtóhoz sietett, ott még néhányszor meghajtotta magát és elhagyta a termet.

— Milyen derék, egyszerű, jószívű öreg ember! — szólt Rosemunde, mikor az ajtó becsukódott, — szerettem volna mindent megmondani neki. Miért akadályoztál meg benne?

— Kedves gyermekem, éppen ez az egyszerűség és nyíltság, amit te úgy csodálsz benne és amit csodálok én is, tesz engem gyanakodóvá. Első szavánál épp úgy rokonszenvet éreztem iránta, mint te, de mennél tovább hallgattam beszédét, annál inkább meggyőződtem róla, hogy elhamarkodottság volna, ha mindent rábízánk. Attól félek, hogy anyádnak rögtön elmondaná, hogy ismerjük titkát. Amint én a dolgot látom, csupán a mi tapintatunktól függ, hogy megnyerjük-e bizalmát és szólásra bírjuk. Ezért a legnagyobb óvatosságot kell használnunk túlzott gyanakvásával és féltékenységével szemben. Ez az öreg a legjobb szándék mellett is mindent elronthat. Ha sikerül neki, hogy visszahozza hugát Truróba, akkor mindent megtett, amit tőle remélhettünk és kívánhattunk.

— De ha nem sikerül, ha valami történik, ha csakugyan beteg?

— Várjunk, míg elmúlt a hét, Rosemunde. Akkor is még mindig lesz annyi időnk, hogy elhatározzunk magunkat a cselekvésre.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1911. november 26-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Délután mérsékelt határak.

A kaméliás hölgy

Drama öt felvonásban. Írta: Dumas Sándor. Fordította: Szemere Attila.

Személyek:

Juvai Armand	Ódry
Duval Georges	Szacsavay
Saint Gaston	Szanday
Saint Gaudens	Hajdu
Gustave	Mészáros A.
Giray gróf	Horváth
Varville	Ráth
Az orvos	Bertó
Gauthier Marzit	P. Markus E.

Kezdeté 1/2 3 óraker.

Este rendezés határak.

Ludas Matyi.

Eredeti vígjáték 4 felvonásban. Írta: Vajda Ernő.

Személyek:

Döbréghy Pál	Horváth
Döbréghyné	S. Fáy Sz.
Katinka, leányok	D. Lévai J.
Ludas Matyi	Rózsahegy
Sára, szolg	K. Domján M.
Dékly József	Ha. G.
Ar. us, cseléd	Gutányi
Naca, ezredesné	V. Molnár R.
Kabók István	Boros
Ferkó	Rajnay
Jul. néne	Izsóné
Kun Domokos	Rotváth
Domokosné	Mezősényi A.
Gyarka	Mészáros
Tury Sebő	Garamszeghy

Kezdeté 1/2 3 óraker.

AL. KIR. OPERAHÁZ.

Rózsalovag.

Zenes játék 3 felvonásban. Zenejét szerzte: Strauss Richard. Szövegét írta: Hofmannsthal H.

Személyek:

Werdenberg herceg	Sebestény
Lerchenau báró	Kornai
Octavian, rózsalovag	Domotor I.
Fanina	Várady
Sophie	Sándor E.
Marianne	R. Bertó
Vaszóchi	Kertész O.
Annina	Váradi M.
Üdvörmester	Juhász
Faninál udvarmester	Pichler
Rendőrbíró	Kárpáti
Enekes	Arányi
Vegyző	Vay B.
Vendéglős	Déri

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZINHÁZ.

Délután mérsékelt határak.

A fehér ember utja.

Írta: Dr. Gá. par. Fejencz.

Kezdeté 1/2 4 óraker.

Este rendezés határak.

Razzia.

Írta: Székely Vas/Imir és Tabori Kornél.

Kezdeté 1/2 3 óraker.

RIMASZOMBATI KONZERVGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG RIMASZOMBAT

A külföldi és ausztriai nagy verseny daczára, gyárunk a hazai konzervgyárak között ma már első helyet vívott ki magának, gyártmányaink nemcsak a belföldön, de egész Közép-Európában elterjedtek és kedvelté lettek. Gyárunk gőz- és villamos erőre, fagyasztó- és hűtő-berendezéssel felszerelve áll a nemcsak a konzerveket magát, de az ahhoz szükséges fa-, papir- és bádogdobozokat is saját műhelyében készíti, tehát már ezáltal is versenyképes.

Alant soroljuk fel gyártmányaink közül a legkedveltebbeket úgy egyenként, mint 5 kilogrammos postaküldeményekként összeállítva, tisztelettel kérjük, hogy szükséglet beállta esetén, különösen a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmával, minket nagybecsű megbízásával megtisztelni és gyárunkat ismerősei körében is ajánlani kegyes legyen.

Teljes 5 kgr. postaküldeményeket utánvéttel bérmentve szállítunk, a meg nem felelő árut készséggel kicseréljük.

Kiváló tisztelettel

Rimaszombati Konzervgyár Részvénytársaság.

Cukrozott gyümölcs 1/8, 1/4, 1/2 kgrmos szines papir-dobozokban vagy 1, 2, 3, 4 kgr. nagyságu faládikákban, vegyesen csomagolva, elsőrendű minőségben kgr. á kor. 4.—

Gömöri töltött szilva

(elsőrendű csemegekülönlegesség) magja helyett szilvával, dióval, mogyoróval töltve, vegyesen csomagolva kg. á kor. 4.80

Cukrozott narancshéj (vastag, husos áru) kg. á kor. 2.50

Birsalma-sajt sárga vagy piros 1/8, 1/4, 1/2 vagy 1 kg. téglá alakban kgr. á kor. 2.80

Vegyes befőtt 1 kilogramm nagyságu önczött bádog-dobozban darab á kor. 2.—

Szilva befőtt 1 kilogramm nagyságu önczött bádog-dobozban darab á kor. 1.20

Gyümölcsök besűritve, tiszta cukorral befőzve: Kajsziabarack, málna, szamóca, meggy, ribiszke, őszibarack 1 kg. üvegben kor. 2.80 fél kg. 1.60

Som, ringló, csipkebogyó-iz, mint fent 1 kg. 2.40 fél kg. 1.30

Hiribi uri gomba, sós vízben konzerválva, mint a teljesen friss erdei, a szárított gombánál sokkal zamatosabb (gyárunk különlegessége) 1 literes dobozban kor. 1.40, fél literes dobozban kor. —.80

Rizike gomba sós vízben vagy ecetben konzerválva 1 liter doboz kor. 1.80, fél liter doboz —.90

Szárított uri gomba fehér 1 kg. kor. 20.—

Összeállított 5 kgr. postaküldemények bérmentes szállítással:

1 kanna (tisztá suly négy és fél kg.) finom hegyi málnaszörp kor. 10.—

1 bádog veder (tisztá suly négy és fél kg.) vörösfőnyű sűrű cukorban kor. 12.80

1 zománc veder (tisztá suly 4 és 1/2 kg.) barack-málna-szamóca-meggy, ribiszke vagy őszibarack-iz erősen besűritve kor. 14.—

1 zománc veder (4 és 1/2 kg.) csipkebogyóiz vad-husoz kor. 10.—

1 zománc veder (4 és 1/2 kg.) szilva vagy vegyes gyümölcsiz kor. 6.—

1 kg. láda cukrozott gyümölcs, 1 kg. töltött szilva, 1 kg. narancshéj és 1 kg. birsalmasajt összesen kor. 15.—

4 darab 1 literes doboz vagy 7 darab fél literes doboz urigomba vagy rizikegomba összesen kor. 8.—

1 üveg gesztenye befőtt, 1 üveg ananász befőtt, 1 üveg szamóca, 1 üveg málna, 1 üveg meggy, 1 üveg chinói, 1 üveg vörösfőnyű, összesen 7 darab 1/4 literes üveg befőtt, ládikában szállítva kor. 12.—

16 doboz huskonzerv, vegyesen összesen kor. 17.20

40 doboz huspáin (libamáj, nyelv, sonka, anyu, fogoly stb.) kor. 28.—

1 kanna savatolt tisztá akácvirág méz (láda suly 4 és fél kg.) kor. 10.—

ÁLLANDÓKIÁLLÍTÁS
ANDRÁSSY ÚT 27.

**ELKÁN
ÉS
GERŐ
SZÜCSÖK**
BUDAPEST
VI. PÉTEŐFI-U. 5.

Divatlap díjtalan. Telefon: 83-73

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
..... (Főpostával szemben) .....

NEM BÉRLI

a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal Öné a

ZONGORA

10 frtos havi részletfizetés mellett, de csak ha

REMÉNYI MIHÁLY

a Magyar Királyi Zeneakadémia szállító-jánál veszi azt meg. ....

Budapest, VI., Király-u. 58.
Telefon 87-84. Telefon 87-84.
Kérjen „Ariegyzéket” és „Prospektust”.

TÜNKER HENRIK

művirágygyárainak rektára

Budapest, VI., Király-utca 54.

Strucc- és díszfollak.
Szobadíszek és koszorúk.

Női kalapforma osztály:

Király-utca 51. sz., telemelet.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körút 10. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szápadlásnélkül műfogak, aranyhidak, koronák.
Tartós fogtömések. Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése.

Fogházak (altatásban is).
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

Fővárosi Orfeum

VI. Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Iréthy Sz.

Ma vasárnap két nagy előadás.

Kezdetük 1/2 4 és 8 óraker.
Mindkét előadásban

LES TROMBETTA

Az

ADELMANN-CSALAD

Stb. stb. stb.

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.
A félkerben reggeli 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36

PALACE ÉTTEREM = KÁVÉHÁZ

CAFE RESTAURANT, Rákóczi-ut 43.

Esténként tornai Korodi Gyula muzeikál.	Palace soupe személyenként 3 korona.

PÉNZKÖLCSÖN

sorsjegyekre, úrtókpapírokra és vidéki lak. pénzt. részv.

Erzsébet sorsjegyre 10.—	K. Olasz v. + sorsjegyre 50 B
József : 12.—	Oszták v. + : 35
Bazilika : 28.—	Hazai : 103
Magyar v. + : 35.—	Könyv. jelzalog : 140

A kölcsön apró részletekben törleszhető. — Ha sorsjegyet bárhol zálogban vannak, úgy a letétjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre feltétel nélkül. — Készletfizetésre vasárnap, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltunk és rájuk fenti kölcsönt adjuk. — A sorsjegyszámokat a zálogjegyre tárcsázzuk. — 0%-os kamat és szomai elintézés.

BEIFELD BANKHÁZ Budapest, Károly-körút 1
1827 Alapított 1874.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1911. november 26-án.

VIGSZINHÁZ.
 Délután: merséket helyátrak.
Taifun.
 Színmű 4 felvonásban. Irtá: Lengyel Menyhért.
 Személyek:
 Tokarimo Hegedűs
 Joshiakawa Vendrey
 Kobajasi Szerény
 Hiroinari Sarkadi
 Yr. Omayi Kemény
 Jokono Kemény
 Hitararu Zsoldos
 Amamari Győző
 Mijase G. Bertész E.
 Houa Gazi M.
 Hempel Teri Tapoiczai
 Bruck G. h.
 Landner Hárombögycs
 Törvényeségi elnök Fenyvesi
 Ujécs Stella
 Védő Balassa
 Tolmács Szabánri
 Eszűdt Tanay
 Teremör Kasny

VIGSZINHÁZ.
 Este: rendez helyátrakkal.
Sumarum.
 Zenei játék 8 képből. Irtá: Treha Prigyes. Zenejét szer-zette: Hollander Viktor.
 Személyek:
 Sumarum Varsányi I.
 Az öreg seik Fenyvesi
 Az ifja seik Stella
 Komorna Hegedűs
 Pappos Csontos
 Tanczosó Mészáros G.
 Nur at Din Tanay
 Vén asszony Ferenczy
 Főháremör Vendrey
 Hárombögycs Makay M.
 Rabszolgák Lonkeffy I.
 Rabszolgakereskedő Csákt I.
 Vasárlovgyűző Sarkadi
 Bárdi Kárpáti
 Balassa
 Bárdi

STEINHARDT MULATÓ
 Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.
 Ma és mindennap. Kezdete 7/8 órákor.
 Ujdonság! 11 órákor: Ujdonság!
Papa és társai.
 Bohózat. Irták: Glinger és Tauszig. Fordította és át-dolgozta Steinhardt. 8 órákor.
Náci! Operett 1 felv. Armin József bohózata után irta s zenéjét összeállította Dybró
STEINHARDT és HUNYADI
 új kápiékkal és elsőrendű kápiéid számok.
 Vasár- és ünnepnapokon délután merséket helyátrak előadás.
 Kezdete fél 4 órákor. — Fél 11 után a remek télikertben Sarkadi Pista zenekara, cabaret és tánc. Beléptel-díj nélkül. — Jegyek: d. e. 10-15; és d. n. 3-5-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagy tőzsdében és a Hungaria fürdő pénztáránál kaphatók

Mery Béla
 hangversenyirodája, József-tér 11.

Csütörtökön, nov. 30-án Royal-terem:

Brüsszeli

vonósnégyes kamaraestéje (bérlet 2. sz.)
 Műsor: Beethoven a moll op. 132. Schubert c-moll. Brahms b-dur op. 67.
 Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag MERY BÉLÁNÁL, József-tér 11. sz.

Pénteken, december 1-én Royal-terem:

MEISZNER

LORLE első dalestéje Budapesten
 Jegyek: 10, 6, 4, 2 koronáért kizárólag Mery Bélánál József-tér 11. szám.

Csütörtökön, december 7-én Royal-terem

Gerhardt

Elena egyetlen dalestéje.
 JEGYEK: 10, 6, 4, 2 koronáért kizárólag Mery Bélánál, József-tér 11. szám.

Hétfőn, december 11-én, Royal-terem

ANSORGE

Conrad első zongoraestéje Budapesten
 Jegyek: 10, 6, 4, 2 K kizárólag Mery Bélánál, József-tér 11

Kedden deczember 12-én — Vigadó nagy terme —

HEGEDŰS

FERENCZ hegedűművész egyetlen hangversenye.
 Jegyek 10., 6., 4., 2 kor., kizárólag Mery Bélánál József-tér 11. szám.

Csütörtökön deczember 14-én — Royalterem —

Hoehn

Alfréd első zongoraestéje Budapesten.
 Jegyek 10., 6., 4., 2 kor. kizárólag Mery Bélánál József-tér 11. szám.

Szombaton, deczember 16-án Royal-terem

FREUND

Mária első dalestéje Budapesten
 Jegyek: 10, 6, 4, 2 K kizárólag Mery Bélánál József-tér 11.

Pénteken, deczember 22-én Royal-terem

CARRENO

Teresa egyetlen zongoraestéje.
 Jegyek: 10, 6, 4, 2 K kizárólag Mery Bélánál József-tér 11.

ÁGYTOLLAK, „MARABU“-hoz

VII., Károly-körút 7. Ágytoll-gőztisztítás.
 (Telefon 77-25.)
 A háztól való el- és visszaszállítás még aznap 600 díjtalanul eszközöztetik.

Weinberger és Fodor
 az összes sportcikkék áruhaza.

Téli sportcikkékben, sportöltözékekben
 speciálisták
 IV., Haris-bazár 4.
 Telefon: 113-59. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ungary
 női divatáruház
 Bpest, Kossuth Lajos-u. 2

Himalaja
 paletó
 K 60

Bársony
 köpeny
 K 120

Angol
 double raglán
 K 50

Kérjen divattudósítót.

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1911. november 26-án.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Délután népszerű hétközi.

A sasfiók.

Dráma öt felvonásban. Írta: Edmond Rostand. Fordította: Ábrányi Emil.

Személyek:

- Felbontott herceg: Törzs
- Mattérich: Szabályán
- Gentz: Thurbay
- Ubenaus: Csabór
- Attasé: Vándory
- Dietrichstein: Dobi
- Flambeau: Kürby
- A szabó: Z. Molnár
- Hombeltes: Szalay
- Örmester: Lukács
- Az orvos: Körmeny
- Mária Luiza: T. Halmy M.
- Terez: Nagy T.
- Caméala grófné: Estori G.
- Elszár Fanny: Vándory
- Prokesch: Tarnay
- Marmont: Pértos
- Hegy lakó: Vajda
- Sedlnsky: Vago
- Nemes testvér: Pethő
- Ferenc testvér: Réthay
- Hartman tábornok: Csizsár

Kezdet 3 órakor.

OBINIA

A legújabb és legújabb színházi előadás. Kezdet 3 órakor.

A jó lelkű meséskönyv, színmű. Kezdet délután 5 órakor, vasárnap délután 4 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Ez a rendezés hétközi.

Az apja fia.

Családi komédia 3 felvonásban. Írta: Dr. Hevesi Sándor.

Személyek:

- Jurda Gábor: Balla
- Jurda Kálmán: Sebestyén
- Sári: R. Gombaszögi
- Harmathy Géza: T. Halmy M.
- Gábor: Tarnai
- Denes Feri: Papp
- Müller Ernő: Csizsár
- Arxossy Fülöp: Z. Molnár
- Ilidén: Réthay G.
- Weiss Mária: Harsány
- Lóci: T. Forrai R.
- Taszió, Rezső Albert: Fényes A.
- Pinczér: Pethő

Kezdet 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOR

Fényképezés-utazás 1-2. Telefon 68-39.

Két olasz Drednought vízrepülőgépek (eredeti helyszíni felvételek). A boltierolga (komédia). Leányzavak (hadidráma). A méhek (természettudományi felvétel) Veronika néni (humorizok). Északkeleti képek (képek) Szomszédok (humorizok). A gyermek hatalma (színmű).

Legújabb műsorváltozás hétfőn 1. hó 27-én. Az első előadás hétköznapi napokon d. n. 1/2 8 órakor, vasár- és ünnepnapokon 4 órakor kezdődik.

ROYAL-ORFEUM

ÉRZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Ma, vasárnap, november 26-án délután 3/4 órakor népszerű hétközi nagy családi előadás.

Grete és Singha

a világhírű két csodamajom és az összes novemberi fejedelmi attrakciók. Jegyek elővétel díj nélkül már most váltathatók a Royal-Orfeum pénztáránál.

Régi magyar hagyományos szokásaink

Évfordulókra ajánljuk: Domonkos I. Eszterházi pásztorjáték könyvét (4 személy), ára bérmentve 60 fillér, könnyen betanulható és viszonylag egyszerűen előadható. Karácsonyforduló, új évi ünnep alkalmával. Ezernyi karácsonyforduló, új évi ünnep alkalmával. Ezernyi karácsonyforduló, új évi ünnep alkalmával.

Gyűjteményláda!

60 db. (80x20x10 cm.) 40 darab legújabb, nagy és ócska díszítőanyagokból összeválogatott és csomagolt legújabb 1/2 óra kellemes 5 korona 80 fillér november 26-ig előre vásárolható 5 korona 70 fillér ellenében költözni néki bérmentve Glória anyagiábrang nélkülözve áruba 1 korona.

Jancsi és Juliska

Kiválóan játszható mézeskalács háza, bájos ünnepi színpompás kartonpapíron, összeválogatva: 80x20x10 cm. 1 korona 80 fillér ellenében bérmentve.

Plokl és Haas sportházának

karácsonyi idején. Andrassy-ut 13. sz. osztálya. XIV. idény.

Deli Café Restaurant Corsó

Délután Quartett zene

Elsőrangú Esti ciganyzene

Színház után friss vacsora

4 korona Souper

Polgári árak!

Separék kisebb és nagyobb bál helyiségek, házonkívüli megrendeléseket, úgy mint eddig, a legpontosabban eszközöltetnek.

Deli

Selyem jupon . 18 K-tól

Velez pongyola 16 "

Flanell bluz . . 6 "

KUNZ ÁRUHÁZ

Budapest, V. Deák Ferenc-utca és Bécsi-utca sarok.

MINDENKI

aki iródkban, hivatalokban, üzletekben a gyárakban a tisztaságot, kényelmet és szépséget szem előtt tartja

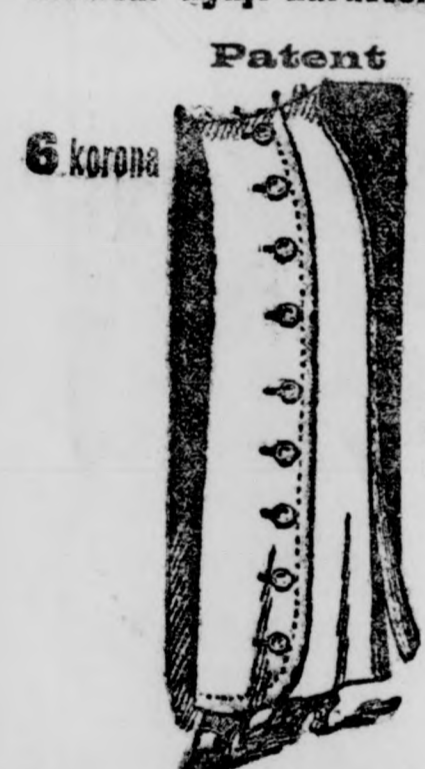
AZ „A. B. C.”-NÉL

lygfen. tisztított kőcsontőröknek, portöröknek, padlórubáknak bevezetése, nagyon olcsó kőcsontőr mellett hozzá szállítva és hetenként pontosan cserélve, egyetlen megrendelésre.

„A. B. C.” Egyesült Fehérnem Kőcsontőr Vállalat, Eötvös-utca 30. szám, Telefon 46-86. Külön osztály vendéglők részére.

A BÉCSI SCHOSSENFABRIK

hívókat nyújt karácsony előtt nagyrahecsült vevőközönségének. :: Tessék próbarendelést csinálni.

Legújabb divatu stílusban álló alj, nagy gombokkal gombolva.

Rendkívül szép és jól álló fazon, selyem bojtzsinór és bársonybetét díszesek.

Elragadó szép és divatos alj, finom fantasie zsinórral, gazdagon díszítve

- 6 korona:** homespun-lódenből divatszürkében, barna- és oliv-színben, félpesztől fekete sötétkék, továbbá angol férfiszövetből szürkében
- 8 korona:** prima milton-szövetből fekete, sötétkék, szürke, barna vagy legújabb mintázott angol kosztüm-szövetből, szürke, barna és olivban
- 12 korona:** női posztóból vagy gyapjuszövetből fekete, kék, barna és zöldben.
- 8 korona:** legújabb divat szerint, mintázott szürke és barna keimből.
- 10 korona:** női posztóból, fekete, kék, barna és zöld színben, továbbá prima angol kosztüm-szövetből szürke és barna színben.
- 12 korona:** férfi karnarból vagy finom posztóból fekete és barnában. — Ezen fazonnál a selyem bojtzsinór külön számítva 1 kor.
- 10 korona:** prima Adria-posztóból, fekete és sötétkékben.
- 14 korona:** Chevron vagy sheviotból, fekete, sötétkék, zöld és barnában vagy Union-posztóból, fenti színekben, továbbá legújabb gyapjuszövetből, finom, legdivatosabban mintázva, szürke, barna vagy oliv színben.
- 28 korona:** szép, fekete, patent bársonyból.

Megrendeléshez egyéb nem szükséges, mint a szelvényt kiültetni és vagy borítékba vagy egy levelezőlapra felragasztva beküldeni.

ZUR SCHOSSENFABRIK, BÉCS, XVI., NEULERCHENFELDERSSTRASSE 2.

Kérem az alábbi címre egy aljat küldeni: .....korona árban utánvétel. A szövet minősége és színe..... Külön megjegyzés:.....

alj hossza elől: .....cm alj hossza hátul: .....cm alj hossza elől: .....cm alj hossza hátul: .....cm. Csipő (18 cm. a szusztól mérve)

Név: ..... Lakhely: ..... Megye, utca vagy utolsó posta: .....

Rendelésnél pontos előírást kérünk. Cím, méret és színt illetőleg praktikus a rendeléselvény felhasználása. Váltatunk az egyetlen a monarchiában, mely minden zsinór merék munkára be van vezetve. Magyar levelezés. — Divatlapunkat, mely a legújabb újdonságokat is tartalmazza, közzéval küldjük ingyen és bérmentve.

SZINHÁZAK

Vasárnap, 1911. november 26-án.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Műtán mérsékelt helyre.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Írta: Martos Ferencz. Zenéjét szerzte: dr. Rényi Aladár.

Események:

Agárdi Guidó gróf	Szirmal Jászó, fia
Howard Dorothy	Király
Kozár	Louzay A.
Csibrákné	Fedák S.
Zapolya, igazgató	Gérő I.
Kálai, enkedés	Kállay
Hosonni, pipér	Simai
Schwarz, banahiv.	Balász
Itató, színész	Dévényi
Egredi, színész	Németh
	Latabár

Kezdet 3 órakor.

Ezre rendez helyre.

Leányvásár.

Operette 3 felvonásban. Írták: Martos Ferencz és Brody Miksa. Zenéjét szerzte: Jacsó Victor.

Események:

Harrison	Boros
Harronné	Erdel B.
Lacy, leánya	Petrás S.
Hollenberg gróf	Latabár
Fritz, fia	Rátsai
Mines Tom	Király
Korcsmáros	Kovács
Hajóskapitány	Krasznai
Bessl, szobaleány	Fedák S.
Sam, pinczer	Császár

Kezdet 1/2 5 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma vasárnap, november 26-án két előadás

d. u. 3/4 órakor mérsékelt helyre nagy családi előadás: Grete és Singha a világhírű két csodamajom és az összes attrakciók fellépte.

Ezre 8 órakor a novemberi fejedelmi műsor bucsuja. Grete, a világhírű csodamajom és unokahuga Singha. Cook and 2 Rotheris a legjobb amerikai táncszám. 4 English Rings angol szépségek. Tchin Maa és a szent csunguzok kínai boszorkánymesterek. La Mazo Trio excentrikusok. — Duffia pofon (A paraszt nász-éjszakája), Möriz Zsigmond új darabja. Erdel-lak (Un peu d'ideal) a párisi Grand Guignol szenzációs darabja. K. Solti Hermin új Zerkowitz és Weiner dalokkal. Jenny Lilian The girl in the waves. Anny Ferrera Deutsche Disense. — Viragh Jenő mint Bloch az apas. A két róka, Zerkowitz nagyszerű operettje. The von Syit. La serenata és a többi attrakció.

A télikerben Royal-Cabaret belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vince és zenekara. Bal-mabille. Keringő verseny. Tánc hajnalig. A legvilágosabb budapesti hely. Minden esztendőnk, ünnep- és vasárnap délután 3/4 órakor nagy családi előadás. Fellép: Grete, a csoda orángután és a novemberi új összes attrakciók

Abbázia Szálloda

Budapest, Dohány-utca 62.

(Erzsébet körút mellett) teljesen újjonnan berendezve, gőzfűtés, villanyvilágítás, hideg-meleg víz.

Szobaárak már 3 koronáért. Figyelmes előzékeny kiszolgálás.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. 110-22 : TELEFON : 110-22

Ma vasárnap, november 26-án két előadás: délután 3/4 órakor mérsékelt helyre nagy családi előadás: Grete és Singha a világhírű két csodamajom és az összes attrakciók fellépte. — Ezre 8 órakor a novemberi fejedelmi műsor bucsuja.

GRETE, a világhírű csodamajom és unokahuga Singha. Cook and 2 Rotheris a legjobb amerikai táncszám. — 4 English Rings angol szépségek.

Tchin-Maa és a szent csunguzok, kínai boszorkánymesterek.

La Mazo Trio excentrikusok. Duffia pofon. Möriz Zsigmond új darabja. Erdel-lak a párisi Grand Guignol szenzációs darabja. K. Solti Hermin, új Zerkowitz és Weiner dalokkal. Jenny Lilian, danseuse lumineuse. — Viragh Jenő, mint Bloch, az apas és még 12 legelsőrangú attrakció.

A télikerben Royal-Cabaret, belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vince és zenekara hajnalig muzsikál. Bal-mabille. Keringő verseny.

Minden esztendőnk, ünnep- és vasárnap délután 3/4 órakor mérsékelt helyre nagy családi előadás: GRETE és az összes attrakciók fellépte.

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegok

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfele részletfizetésre is.

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

Surányi

szalonczukorka

és karácsonyfa-díszczukorka

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

Az ifjuság

az öregség szülője!

Ez a mondat, amilyen képtelennek is hangzik első tekintetre, olyan érthetővé válik, ha figyelembe vesszük, hogy a létért való küzdelem mostani nehéz napjaiban, kizárólag csak a fiatalos erő, a test frissessége és az inak ruganyosságával vagyunk képesek minden követelménynek megfelelni.

Az életküzdelem mindeme tulajdonságait egyetlen csodaszor foglalja magában:

ERÉNYI-féle

DIANA

sósorszesz.

Ha testünket esténként lefekvés előtt és minden reggel a napimunka megkezdése előtt „DIANA”-sósorszesz-czel bedörzsöljük, ruganyosságra és ki-mondhatatlan kellemes érzésre teszünk szert, mely a munkához erélyt és életkedvet kölcsönöz.

Tegyen mindenki kísérletet, mely bár kinek könnyen módjában áll, hiszen a

DIANA-

sósorszesz

az egész országban kapható

és olyan olcsó, hogy ilyen kísérletet bárki megengedhet magának.

Erényi Béla

gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett).

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana-sósorsz.	Egy nagy üveg Diana-sósorsz.	Egy legn. üveg Diana-sósorsz.
44	1.10	2.20
fillér.	koron.	koron.

Calderoni és Társa

Budapest, V. Gizella-tér 1. (Héas palota)

Színházi látcsövek, fogantyúval alumínium színházi, tábori, és verseny-látcsövek. Prizmás

látcsövek, Zeiss, Busch és Goerz-féle gyártmány eredeti gyári árakon. Szemüvegek, orrcsípők és lorgnettek arany, ezüst, teknős-békaacsony keretben. Olvasó üvegek egyszerű és díszes keretben. Anroid légsúlymérők. Hőmérők Stereoskop szekrények. Fényképezési készletek, kodak nagy választékban eredeti árakon.

JAPÁN

PARAVÁN

mezjött az Oszaka hajóval és november végéig a következő alkalmi árakon jön eladásra:

- 160 cm. magas, 140 cm. széles, kézfestésű japán alakokkal, fekete, zöld és piros alapon . . . . . K 28.—
- 160 cm. magas, 190 cm. széles, tájkép és figurával . . . . . K 30.—
- 160 cm. magas, 190 cm. széles, tiszta aranyozott alapon, kézfestés . . . K 46.—
- 160 cm. magas, 190 cm. széles rendkívül kedves mintával, kézi himzés, erős szövet alap . . . . . K 34.—
- 160 cm. magas, 190 cm. széles, elpusztíthatatlan, színes szövet alapon művészi himzéssel . . . . . K 50.—
- 160 cm. magas, 190 cm. széles, színes szövet alapon, kiválóan szép mintával K 65.—
- Selyem atlasz alapon a legkülönbözőbb színvariációval, tüneményes szép kivitelben 70.— koronától kezdve.

Ezen árak csakis főraktáramban: Teréz-körút 7. sz. érvényesek. — Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltnék, meg nem felelő készséggel kicseréltetik.

KOTÁNYI JÁNOS

Japán-, kínai és indiai-cikkek központi behozatali nagykereskedése Budapest, VI., Teréz-körút 7.

MOST JELENT MEG!

MIRSZÁTH-ALMANACH

AZ 1912. SZÖKŐ ÉVRE.

Szerkesztő: Herczeg Ferencz

TARTALMA: Előszó. — HELTAL JENŐ: Az utolsó csoda. LEGIONER: Si-Üd felesége. ERŐDY SÁNDOR: A fehér ruha. PEKAR GYULA: Az ó hia. LŐRINCZY GYÖRGY: Lilla grófnő. LOVIK KÁROLY: Aranymalak. VERTÉNY GYULA: Viszavárja. KANIZSAI FERENCZ: Óczok és májve. DIPLOMATA: A két Oflowsky. FARKAS PÁL: Lucullus. BIRÓ LAJOS: Kiábrándulás. KUDY GYULA: Szünetlél színesmüt koros. PÁKOTS JÓZSEF: Bird Magdolna. SZOMBAZY ISIVÁN: Tasa veséi. KÁLNOKI IZIDOR: Ha lakat, akkor kulcsa is van. HERCZEG FERENCZ: A majom.

Ára díszkötésben 2.— korona. — Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadó SINGER és WOLFNER könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Andrassy-út 10. szám.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1911. november 26-án.

VARSZINHÁZ.

Kamara-játék Feid Irén vezetésével.

Samum.

Dráma egy felvonásban. Irta: Strindberg. A oszt.

Személyek:

Biskra Juszuf Guinard
Feld I.
Pesti Gellért

Est követőn:

Haláltánc.

Egyfelvonás. Irta: Wedekind. Fordította: Karinthy Frigyes.

Személyek:

Elfrida Casupiani Lúzsia König
Harmoa L. Feld I. Vadnai

Végül:

A király unatkozik.
Vígjáték egy felvonásban. Irta: Lormier.

Személyek:

Florette A király Kamaras Anarchista
Feld I. Gabányi L. Vadnai Darvas E.

Kezdeté 6 órakor.

Székesvárosi Színház

Délután mérsékelt helyárak.

A szökött katona.

Eredeti népszínmű dalokkal, 3 szakaszban. Irta: Szilgetyi Ede. zenéjét szerlette Szerdahelyi J.

Kezdeté 1/4 órakor.

Este rendezés helyárakkal.

Lengyel menyecske.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Csász és Okomkovszky. Zenéjét szerlette: Jean Gilbert. Magyar szöveg alkalmazta: Barabás Jenő.

Kezdeté 1/2 órákor.

Személyek:

Madarász Gabriella
Szőllősy R. Hekuba Vilmos Marga Sofinszky Kázmér Moruska Sauska Annuska Petruska Fodor János Minka

Személyek:

Szűregny V. szpréminé Szűllősy R. Fekete Kúry Klára Szabos Rado N. Kormendy L. Óvós J. Mátyóki L. Szalay Helthy O.

Kezdeté 1/2 órákor.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 74. szám.

Telefon 88-89.

A Kis Szűzhegyi lankás hegyoldalon, óceáni árnnyal park közepén, remek kilátással a budai hegyekre. Ozonduz levegő. Budapest legcsodásabb területe. Harmincz, könyelemmel berendezett szoba, községi és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásai. Szénsavas, sós, mór, fenyő, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkeznek: **omésztőszervek betegségei, anyagcsere bántalmak, cukorbetegség, máj, epékóhajok, vesekóhajok, neurasthenia, hölgerinószorvadás ellen, szelvénylő- és húzálóerők csorvályosai.** — Igazgató-főorvos: **csorvályi dr. Kozmutza Béla.** — Felvétel a szanatóriumban egész nap. 110.

PETROLNERUDA

A LEGJOBB HAJÁPOLÓZER

Neruda Nándor

Cs. és Kir. Ud. Szállító

BUDAPEST, IV. KOSSUTH LAJOS-UT. 7.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgrätz Lajos.
Minden asztal vagy háztartás hiányos Magyarország kincse, a felséges tokaji bor nélkül.

ÜNNEPI ALKALMAKRA

- ajánljuk próbaküldemény vagy ajándék gyanánt:
- 5 kg-os bérmentes postakosarak
  - 3 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni és — K 12.—
  - 1 : 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu és — K 7.40
  - 1 : 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, együtt. — K 14.25
  - 3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni — K 14.25
  - 3 palack 0.5 lit. 1906. évi 3 puttonos édes aszu, — K 14.25

Bérmentes vasuti ládák:

- 10 palack 0.5 lit. 1907. évi tokaji finom pécenyé bor (hercegi töltés) — K 32.—
  - 10 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló tokaji szamorodni bor — K 32.—
- vagy
- 3 palack 0.25 lit. 1906. évi 2 putt. édes tokaji aszu és — K 51.—
  - 3 : 0.25 : 1904. : 3 : kóvár : és — K 51.—
  - 5 : 0.25 : 1901. : 4 : kóvár : és — K 51.—
  - 5 : 0.25 : 1889. : 4 : nehézgyógy., együttesen — K 51.—

Bérmentes vasuti hordók:

- 60 liter 1908. évi tokaji asztali bor — K 60.—
- 60 : 1907. : zamatos pécenyé bor — K 72.—
- 60 : 1904. : kiváló szamorodni bor — K 90.—

Radó Aladár

Budapest, Bécsi-u. 5

Elsőrangú minőség, kitűnő szabás, színtartó **K 13.50**

Parisi blouzok és télikabatok alkalmi áron!!
Divatlap ingyen és bérmentve.

CSOKROK, KOSZORUK

kerti és egyéb díszítések a legzsebébe kivételben, mérsékelt áron készíttetnek. **KMOSKÓ MINÁLY** virágkereskedése Budapest, VI., Eötvös-utca 6. szám. Növénytelen és kertészeti Budapest, I., Budafélt-ut 48. szám.

Alapított 1881. Telefon 90-72 sz.

BUTOR

közpénzért és részletre Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számíttatik. Háló, ebéd, őr és szu onberendezések, órási választék, egy szerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 órákor.

Ma! Ma!

ALTE SÜNDEEN.

Bohózat 1 felvonásban. Irta: HIRSCHFELD LAJOS.

Dick and Dorothy Trio.

A KAPU ALATT és a többi fényes műsor.

Jegyek elővételben kaphatók: Follies Caprice Révay-utca 18. d. a. 9-12 és d. u. 3-6-ig. Hírség nagytűzde Andrassy-ut 19. és Sopronyi nagytűzdeben Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-6 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakcióinak felleptével.

Legelősebb keszpenzárak.

Farkashazi és Biró zongoratermei

Váci-körút 12. szám. alatt megnyitják.

Kényelmes részletfizetés.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és T^a czégnél Budapest, V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99. TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

Heti műsor:

November hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városi Színház	Uránia	Hangversenyek
27 Hétfő	Az ember tragédiája	oldy szerelme	—	—	Sumurun	Az apja fia	Leányvásár	Lengyel menyecske	Razzia	U. M. Z. E. Royal (L)
28 Kedd	Bábjáték	Bajazzók. Susanne titka Tavasz	—	—	Papa	Az élő halott	Leányvásár	Lengyel menyecske	Captivi latin nyelvű előadás Razzia	B. Lengyel E. Royal (R)
29 Szerda	A szerelem gyermeke	Jancsi és Juliska Babatündér	Lilom?	—	Sumurun	Az apja fia	Leányvásár	Lengyel menyecske	Razzia	Gabr ovics Royal (R)
30 Csütörtök	Cox és Box A csók	Pillango kisasszony	—	—	Papa	Az apja fia	Leányvásár	Lengyel menyecske	Razzia	Brüsseli vándor Royal (M)
1 Péntek	Julius Caesar	C rmon	—	—	Sumurun	Sarga lilom	Leányvásár	Lengyel menyecske	Razzia	Meissner L. Royal (M)
2 Szombat	A szerelem gyermeke	Tannhauer	Alfonz ur, Barátságból.	—	Papa	Az apja fia	Leányvásár	Lengyel menyecske	Az orosz szimfonikusok vezette a a o-mia előadása.	Turul férfiak Régi képv. (R)
3 Vasárnap	Délután: A szerelem gyermeke Este:	Inémult barangok A szerelem gyermeke	Aida	—	Taitum Sumurun	A Prince Az apja fia	A kis gró: Leányvásár	Ártatlan Zeuzsi Lengyel menyecske	—	Szimfonikusok Zenepalot. (zp.)

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények

úgy mint eddig a gyermekek kedvencz játéka!

Az egyedüli játékszer, a melylyel a gyermekek állandóan szívesen foglalkoznak; ezért tartóssági szempontból a legolcsóbb játékszer is. Az egyedüli játékszer is, a mely mindenkor Kiegészítőszekrények és Hőépítőszekrények által oly nagyságra és tökéletességre hozható, hogy még szakemberek is szívesen foglalkoznak a pompás magas- és hőépítmények felállításával. Aki gyermekeit egy valóban kitanú karácsonyi ajándékkal akarja meglepni, egy ajándékkal, a mely nemcsak mulattatólag, hanem oktatólag is hat, az csak egy valódi Horgony-Kőépítőszekrényt választhat, a mely minden játékaru-kereskedésben raktáron van; azonban csak a híres eredeti gyártmányt a „Horgony” jeggyel fogadjuk el. Az új építőszekrény árjegyzéket bérmentve beküldi Richter F. Ad. és Ta., kir. udv. és kam. szállítók, Bécs, XIII/1, Bittelberggasse 6-14. (Lerakat: I., Operngasse 16.)

Elajándékozunk 3000 pár cipőt.

Kitűnő Chevro. Hőszekrények bevezetése céljából elhatároztuk, hogy 3000 pár cipőt elajándékozunk s csupán a munkadíj megtérítéséül kérünk 3 pár cipőért 14 korr. Cipőink a legjobb bőrből, elegáns kivitelben (tartós modern formákban) készülnek s 3 pár ára egyébként 36.- korona. Mi tehát tényleg megajándékozunk Ön tizen négy pár cipővel s csupán azon kívánságunkat közzé tesszük, hogy gyárunk cipőit ismerősei körében ajánlja. Érthetővé lesz, hogy gyárunk kizárólag jó minőségű és kifogástalan cipőket szállít, mert hiszen ajánlására számítva a későbbi üzleteknél reméljük a tulajdonképen hasznukat. Ajándékelpőnkre vonatkozó megkeresések oly nagy mennyiségben érkeznek címünkre, hogy az a célra rendelkezésre álló készletünk mielőbb kiapad. Ha tehát ezen kiváló ajánlatunkat, melyre nem igen lesz újabb alkalm, fel akarja használni, küldje postafordultával rendelését s oly 3 pár cipőt fog kapni, melyek bizonyára a legnagyobb mértékben ki fogják elégíteni. Tetszés szerint szállítunk úri vagy női fűzőcipőket a legjobb bőrből a kívánt számban, vagy centiméter nagyságban. Nem megfelelő készlettel visszavesszük, úgy hogy kockázat teljesen kizárt. Szétküldés utánvét vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Megrendelések intézendők: Schuhfabrik in Osveicim 19 Österreich

A dr. JAEGER tanár-féle gyapju alsóruhák

a drezdai egészségügyi kiállításon a nagy díjat nyerték.

Jaeger-féle
EREDETI ALSÓRUHA
a legelőbb és a legjobbban bevált. Egyedüli gyárosok: **W. BENDER SÖHNE, Bregenz.**
A gyári jegyre és aláírásra ügyelni tessék! **W. BENDER SÖHNE.** Aláírás: **Prof. Dr. G. Jaeger.**

Szőlő-oltványok

szőlővesszők és Oladitcheia (elő korlátszok alkalmas) eszmétök beszerzésére legelőbb gobbun ajánljuk a legelőbb híradások úrvendő

SZÜCS SÁNDOR FIA

szőlőtelepét Bihardószegen.

Hoveny vagy idült bujakór - bántalmak

Dr. Oliver vértisztító piskótái

Gummi-óvszerek

NEVERRIP eredeti gyártm., 12 db 6.- K

STERYL

legelőbb francia gyártmány 12 db-ként 1.80, 2.40, 4.- és 5.- korona.

minden eddigi gyártmányt felülmúl, kizárólag cégemnél kapható.

CAPOTTES rövid, eredeti amerikai, 12 darab 3.- koronától 5.- koronáig.

HALHÓLYAG valódi francia „Duchamps” gyártm. 12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona.

Mintagyűjtemény 12 db legelőbb 4 korona.

IRRIGÁTOR románczozott vagy üvegben teljesen felszerelve, 2.50, 3, 5, 6, 8 koronáig.

Suspensor (heretartó) drbja .50, 1.-, 1.20, 1.50, 3.- K-ig.

Has- és Sörvkötők a Gummiharisnyák legelőbb választékban, márték után is készíttetnek.

„GLORIA-ÖV” (havibaj ellen) 6 darab hetétől darabja 5 koronától 6.50 kor.-ig.

Neumayer Lipót

Készít, gummiárúk és betegápolási cikkek raktára **V., Budapest, Váci-körút 2. szám.**

LINOLEUM üzleteim:

VI. Váci-körút 1. (ANAKERDŐ). VII. Rákóczi-ut 8. szám. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legelőbb bedörzsölésnek bizonyult küszvényenél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt beviseléskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerertár, Budapest, D. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

EREDETI SVÉDORSZÁGI SZAB. HOBUR NYERSOLAJMOTOR

számtalan előnyeivel fogva a világ legelőbb üzemgépe 200-300 lóerőig.

Megbízható, olcsó üzem.

Malomüzemre, iparvállalatoknak, mindennemű gazdasági és cséplési célokra legelőbb ajánlatik.

Üzemköltség 1 1/2 fill.

Pénzügyi ellenőrzés

nincsen. Használt gézgek, motorok becserelethekek. Kedvező részletfizetés. — Teljes jótállás.

Árjegyzékkel és szakszertői felvilágosítással szolgál:

LANDLER ÖDÖN

motortelepho, Budapest, VI., Lovag-u. 2

Eckardt Vilmos és Hotop Ernő

Részvénytársaság
Budapest, V. ker., Dorottya-utca 6. sz.

Tervezünk és vállalkozunk 1870 óta tégláégetőket, csereptéglagyárakat, ohamotte-gyárakat, mészegetőket, magnésitműveket, tüzelőberendezéseket, gyárkémi-nyeket, kazánfalazásokat.

Több mint 5000 építkezés.

ÓRÁK, ÉKSZEREK

GRAMOFONOK = LEMEZÉK
RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

10 évi jótállás mellett

Magyarországon legelőbb kaphatók.

TÓTH JÓZSEF

CHRONOMETER ÉS MŰRŐS GYÁRI NAGYRAKTÁRÁBAN

SZEGED. Dugonics tér 11/H.

Számtalan elismeréssel. Országtársok 5 évi jótállás mellett.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

LEBILINCELO ÉRDEKFESZITŐ

UJ IFJUSÁGI IRATOK!

EMILIO SALGARI

(az olasz Verne)

érdekfeszítő ifjusági iratok:

Gserna grófja az idege- nek légiójában

A kék hegyek kincse.

Az aranymezők király- nője.

Az alaskai aranyásók.

Négy pompás, kalandos regény. Mindenik kötetben tizenkét eredeti képmelléklet.

Salgari színes, eleven leírásai kalandos világrészekbe viszik az olvasót, tanítanak és lelkesítenek. Az erős akaratú, a szilárd jellemű s a törhetlen kitartású erényei diadalmaskodnak Salgari művészileg megkonstruált gyönyörű elbeszéléseiben.

Minden kötet pazar kiállítású, dombornyomású művészi címlappal fűzve 3K
Diszes kötésben... 5K

A legelőbb Diesel-motorokat

készíti a monarchia legelőbb és legelőbb Diesel-motor gyára

Fegyver és Gépgyár Részvénytársaság

Budapestben.

Kiadta az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részv. társ. (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54.) Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

ANDRÁSSY-ÚT 39.

Mikulás hete

Piros rodli-öltöny

Gyapjú tricoból, Sweater ugyanilyen reformszabású nadrággal, sárga gomb-díszes, rodli sapkával együtt teljes készlet

E héten **8 40**

Földszint bal.

Piros leány-ruhácska

Piros posztóból, rendkívül elegáns kivitel, izléses szabás, fekete zsinórral selyem bojtjal, fekete bársony hajlékával és közelíve. I-es szám.

E héten **6 90**

I. emelet, gyermekruha-osztály.

Piros leányka-kötény

Csukott izléses szabás piros mosható vászomból széles volánnal, fekete szalagdíszes, selyem ridiküllal és korbáccsal.

E héten **1 90**

Földszint közép.

Piros fiúcska-kötény

mosható piros vászomból, fekete szalagdísz és beszegéssel damborított, „Mikulás” rajzzal.

E héten **1 20**

Földszint közép.

Piros gyermekkészlet

Berlinerből kötött, rendkívül izléses piros készlet.

E héten **4 80**

Kabátka 2kor.20. Főkötő 1kor.20. Cipőcske hosszú szárral 98 fillér. Korcstyű 42 fill. Földszint bal.

Női bluz,

elsőrendű velyéből, kitűnően mosható, csinos díszítéssel, modern szabás, izléses minta.

E héten **2 60**

I. emelet confectio-osztály.

Ruhára való,

6 méter 74 cm. szélességű elsőrendű minőségű vely. kitűnően mosható, csinos mintával.

E héten **3 60**

Földszint közép.

Selyem-bluz,

selyem pouplin, rendkívül elegáns selyem hímzéssel, csipke plasztroonnal, modern szabás, elsőrendű kivitel.

E héten **13 80**

I. emelet confectio-osztály.

Csipkegallér,

Brüsseli léghímzés utánzat, batist hímzéssel kombinálva.

E héten **1 20**

Földszint bal.

Autófátyol,

tiszta selyem gaze, 2 1/2 méter hosszú, 55 centiméter széles minden létező színben.

E héten **2 80**

Földszint közép.

Női jabot,

hímzéssel, applikációval ruhára vagy kabóra tűzhető legújabb divat, darabja.

E héten **1 30**

Földszint bal.

Mikulás-cukorkák

és déli gyümölcsök

- IV. emelet! Lift!
- I-es rendű szaloncukor. E héten kilója **1 kor.70**
- I-es rendű Francia datolya E héten kilója **2 kor.40**
- I-es rendű malaga szőlő E héten kilója **2 kor.40**
- I-es rendű kosbor-tüpe E héten kilója **-54**
- I-es rendű Prunella E héten kilója **2 kor.20**
- I-es rendű hús magyere nagy E héten kilója **1 kor.60**
- I-es rendű francia mandola nagy. E héten kilója **2 kor.60**
- I-es rendű maroni szép nagy. E héten kilója **-43**
- I-es rendű cukrozott déli gyümölcs. E héten kilója **3 kor.20**
- I-es rendű narancs héj E héten kilója **2 kor.-**
- I-es rendű erdőnyi dió E héten kilója **-80**

Fehér férfi-ing

legújabb sima mellű, alkalmi ing, fehér finom chifonból.

E héten **3 30**

Földszint háttér.

Nyakkendő,

elsőrendű tiszta macrónkötő, elegáns mintával.

E héten **90**

Földszint háttér.

Cylinder,

elsőrendű minőség, angol selyem plüsből, divatos forma.

E héten **14 80**

Földszint háttér.

Mikulás-játékszerek

és társasjátékok

I. emelet, Lotz-terem. Lift!

Oriási Képes Könyv

Mese-album számos mesével, színnyomata képekkel. Írták: Mikszáth Kálmán, Rákosi Jenő, Bródy Sándor, Bármány István, Kaffka Margit, Herczeg Ferenc, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Gyulai Pál, Ignotius, Benedek Elek, Pósa Lajos, Tornay Cecél.

Vaskos kötet 5 korona.

E héten **1 kor.20**

III. emelet, Könyvosztály. Lift!

Mikulások és díszes Jardinetto-kosarak:

Pezsgővel, kávéval, csokolival, gyümölcsökkel, cukorkával 3 koronából 50 koronáig. IV. emelet! Lift!

Karácsonyi nagy árjegyzék az összes létező árucikkekről ingyen és bérmentve.

Mikulás-ajándéktárgyak,

díszágyak, bronzból és fából. Levelezőlap- és fénykép-albumok, pluszvarrószekrények

II. emelet. Lift!

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekében felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturállamokban szabadalmazott, különösen páratlan ezélszerőségű kieserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igé- nyeknek is megfelel **Műláb** a lehető leg- jobb kivitelben **Műkéz** a legizlésebb kiállításban **Műfüző**

Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Skarlát és kanyaró

dühöngnek és szedik áldozataikat nemcsak Budapesten, hanem a vidék számos városában is. Ilyenkor a gondos családfő nem mulaszthatja el sürgősen egy üveg

LYSOFORM

fertőtlenítő szert (eredeti üveg 30 fillér) és egy darab Lysoform-szappant (darabja 1 korona) beszerezni. Naponta gyakran mosakodni és a mosdóvízhez fertőtlenítő szert önteni, ez a módja a radikális védekezésnek.

Kérdezze meg háziorvosát!!!

Mindennemű férfi és női NEMI BETEGSÉGEK

! **ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, hajakór (siphilis) és férfigyöngeség (impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk!**

Dr. KAJDACSY

rendelő Intézetét
BUDAPEST, VIII., József-körút 2. sz.

Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Eredeti angyalvédjegyű
Grammofonok
és eredeti
Grammofonlemezek
óriási választékban,
Kézpénzfizetés ellenében gyári áron és mintegy 15% árfelemléssel
csekély havi részletfizetésre.
Legújabb kimerítő grammofon- és lemezjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.
Elek és Társa r-t.
Budapest, IV., Károly-körút 10.

E F C O
Porosz kőszéntégla
a legjobb
FÜTŐANYAG!
E F C O
PONGRÁCZ és PONGRÁCZ
VII., Erzsébet-körút 50.
Telefonszám 177-41 és 158-93.

+ **"OLLA"** +
belsőnyitató a legjobb higiénikus **GUMMI**
2 évi jótállás minden drbért.
Ára 4, 6 és 8 K tucatsáért.
Mintagyűjtemények 12 db válogatva 5 K

+ **"OLLA"** +
GUMMIT több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja **OLLA** kapható minden gyógyszerárban s jobb drogeriában Erdélyes árjegyzéket küld **OLLA** Gumiigyar, Wien, 11917. Praterstr. 57.

Butor készpénzzel, vagy részletfizetéssel legolcsóbban
EHRENTREU és FUCHS testvéreknek
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-66

BENEDEK ELEK KIS KÖNYVTÁRA

a legjobb és legolcsóbb ifjúsági könyvek gyűjteménye

Egy-egy szám kötve 60 fillér

Új sorozat!

- 137-138. Rosegger Péter. Petike. Elbeszélések. Fordította Kőrösi Henrik.
- 139. Magyar Győző. A fehér tollasok hőse. Történet a szabadságharczról.
- 140. Zsoldos László. A muskátli és egyéb történetek.
- 141-142. Benedek Elek. A félkező óriás. Garai Ákos rajzaival.
- 143. Szivos Béla. Vidám állattörténetek.
- 144. Benedek Elek. Apró mesék.
- 145. Sárány István. Persenezky vitéz kalandjai. Történet Mátyás király korából.

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajókommunikáció és az olasz vonatokat csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milánó felé, stb. stb.

A gőzhajók modern kényelmeit, hátfülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegytroda**, Budapest (V. Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókrodái.

AGOBIAN és ADORJÁN (állandó)

perzsaszőnyeg üzlethelyisége
IV., Váci-utca 30. szám. (uj) Haris-palotában MEGNYILT.

E hirdetesi rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETESEK

E hirdetesi rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Rekedtseg, biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle ezukorka...

Veres afonya, befőtt, 5 kilós postakosár 9 korona...

Műkedvelők, által díszlet nélkül is előadható szindarabokról, kabaré számokról...

Juniperus, (nemes borovicska) 4 H-teres tartályban 11 korona...

Koporsó asztalosok, részére mindennemű koporsók díszítéssel...

Riziko, gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezekben K 8.-, sósében kor. 7.-...

Temetkezési, vállalkozók, intézetek, egy-letek, társulatok részére...

Zálogcédulákat, veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket...

Singer Jakob, ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz.

Soványtság, Az egyedüli eredménytől kísért háziasor a dr. William Hartley tanár...

Pályázatok, Több száz pályázatot mindenféle szakmából közöl az Országos Pályázati Közlöny...

Kézimunka, hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez...

Singer varrógépek, Karékpárok, gramofonok, hanglemezek...

Haban József, Budapest, Almásy-ter 14. javításokat olcsón készít...

Öreg, hamis fogakat, zálogcédulákat bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat...

Zálogcédulát, briliánsot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek...

Parlamenti, gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás...

Ha szép akar lenni ILLÉS-féle LILION tejkremet és szappant használjon...

30 koronaért, készünek saját műhelyemben mérték után remek szabásban...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban...

Wiener A. utódánál, BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-30.

Technikum Mittweida, Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tantervet...

Magyar harzi kanári-tenyésztő D. Breckenben, Ké a madár dalát meg tudja érelni...

Készpénzért, vagy hitelképes egyneknek kedvező feltételek mellett...

olcsón, sehol nem kap modern háló, béda, úri és szalon szobákat...

BUTORT Nagy Imre, lakberendezési vállalkozó, BUDAPEST, Vác-körút 9. szám.

Sonka-pác, szepeességi, 1 adag 1 sonkára utasítással 1 korona...

Saját gyártmányú fordóka-dak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb...

Elsőrendű Singer-varró-gépeket, nagyban árban és minden árfa-omolás nélkül...

Láng Jakab és fia, varrógép-nagykereskedők Budapest, József-körút 41.

OLAF GÁBOR: KORUNK HÓSE, Veres regény. Ára 3 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT, Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedésben (Wodianer F. és fia r.-t.) Budapest, VI., Andrásy-út 21.

BÉRCZI-VITRAGE, 60/85 cm. nagy borsóürlő Point-Lace szarag munka...

Bérczi N. Sándor, Földút: Dessozffy-u. 5. szám. - Piktúriét: VIII. Üllői-út 4. szám.

BUTOR, 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 tel. szám: Vétöl és eladás...

Pénzi, Akar Ön azonnal butrra, zongorára, varrógépekre, korékpárookra...

Kárpitos nyergesek, részére mindennemű kellelékek képes nagy árjegy-zéket kívánatra ingyen...

Szabók részére, mindennemű zsinór, gomb és szabók-kellék képes nagy árjegy-zéket kívánatra ingyen...

Butorhitel, legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett...

Mézőes, csemege-szőlő másánként 36.-, postakosaranként 2.20, zöldpaprikát, körtét...

Gyorsírás és gyorsírók, A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyomai lényege-sen megújított modern higiénikus új hely-ségeinkben...

Soha nem létezett, rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vi-dékre teljes lakberendezéseket...

KÖZIGAZGATÁS

A belügyi költségvetés a Hazban.

Budapest, november 25.

A belügyi költségvetésnek parlamenti tárgyalása körül elhangzott beszédek politikai része bennünket e rovatban nem érdekel.

E rovat csak azt kívánja munkálni, hogy a közigazgatás képes legyen feladatait sikeresen megoldani, legyen gyors, simuljon hozzá az eleven élethez, gyökerei abból táplálkozzanak s gyorsaságánál, gyakorlatiaságánál csak becsületessége legyen nagyobb. Minthogy pedig a közigazgatás ezt a nívaut csak úgy tudja elérni, ha minden tisztviselő meg is tud élni munkája után, ha képesítése megfelel a reá bízott feladatok jelentőségének, ha arra a helyre állítatik, amelyet be tud tölteni, ha a felhalmozódó munkamennyiség nem haladja túl az emberi átlagos munkaképesség határait, ha az egyes hivatali hatáskörök beosztása az élet által kijelölt mesgyéken belül történik s maga a hatósági illetékesség nem hat bénítólag egyfelül a közigazgatás gyorsaságára, másfelül gyakorlatiaságára s ez az illetékesség nem maga a legfőbb akadály a közigazgatási funkciók sikeressége előtt, ha végül a közigazgatási tevékenységre hivatott szervek fegyelmileg minden irányban oly mértékben függetlenítettnek, függetlenítettnek nemcsak a központi hatalmtól, vagy annak exponenseitől, hanem maguktól a helyi tényezőktől is, hogy törvényes akaratukat egyrészt érvényesíthessék a közönséggel szemben, másrészt hivatali hatalmuknak politikai célok érdekében való felhasználására szoríthatók hátrányokkal, biztathatók előnyökkel ne lehessenek.

Mi ezekért a célokért küzdünk e rovatban, mert e célok megközelítése, esetleg elérése egyértelmű a közigazgatás tökéletességének elérésével, vagy megközelítésével.

A parlamentben a most folyó vita alatt szembe kerültek a közigazgatás államosításának hívei, az önkormányzat híveivel s a körül forgott a szóharc, hogy a tisztviselők kinevezés csak választás útján nyerjék-e mandátumukat.

Mi sokszor rámutattunk arra, hogy a közigazgatásnak teljesítési képessége nem attól függ kizárólag, hogy ki diszponál alkalmaztatásuk felett. A legfontosabb az, hogy a tisztviselők illően, a mai nehéz és még folyton nehezülő életviszonyok mellett megélhessenek s a mindennapi kenyér gondja ne szolgáltatassa ki őket vagyonosabb elemek anyagi kedvezéseinek, hogy a tisztviselők bizonyosak legyenek abban, hogy becsület, kötelességteljesítő munkásság mellett fokozatos haladásuk biztosítva lesz.

A választási rendszernek hátránya az, hogy a választóközönség szigorú és objektív kritikára sem összetételénél, sem szakképzettség hiányában nem alkalmas és jól hangzó frázisoknak mindenkor könnyen megejthető prédája s így a választási rendszer míg egyrészt nem nyújt garanciákat arra nézve, hogy minden állás arra alkalmas egyénnel töltsék be, addig másrészt nem is biztosíthatja a fokozatos előmenetelt, aminek biztosítottága pedig a legalkalmasabb eszköz a tisztviselő ambíciójának, munkakedvének és törekvésének állandóan ébrentartására.

A kinevezési rendszernek, vagyis az ugynevezett államosításnak veszedelme pedig a középponti hatalom mértéken felüli megerősödése és azon, sajnos, tapasztalati tény, hogy minálunk a központi hatalom a rendelkezésére álló eszközök összességével presszionálja a tisztviselői kart neki megfelelő politikai irányzatnak tüzzel-vassal való szolgálatára.

Bizonyos, hogy a közigazgatás államosításával könnyebben lenne elérhető azon előfeltételek megszerzése, amelyek az ideális

közigazgatás megközelítését valószínűsítik, viszont azonban az önkormányzat épségben tartása a nemzet nagy ideáljait az elhomályosodástól menti meg s az azok utáni vágyat frissen, üdén ülteti át a jövő generáció szívébe.

Valamit e kettő — az államosítás és az önkormányzat — között kellene csinálni.

Vannak a törvényhatósági és községi (városi) közigazgatásnak olyan szervei, amelyek államosíthatók s amelyeknek mai feladatait az államhatalom által kinevezett tisztviselők látnák el, az önkormányzat szerveinek ellenőrzése alatt, ugyanazon fegyelmi bíróságok hatásköre alá rendelve, mint a választott tisztviselők. Ilyenek például a vármegyékben, törvényhatósági joggal és rendezett tanácssal bíró városokban az árvaszékek, a városokban és a községekben az adókezelésre hivatott közegek.

E részleges államosítás, amennyiben szervei felett nem az államhatalom gyakorló, hanem az önkormányzati tisztviselők független fegyelmi bírósága gyakorolná a fegyelmi ítélkezés jogkörét, nem rejtene magában oly veszedelmeket, amelyekről nemzeti aspirációinkat kellene féltetni, vagy amelyek nagyobb mérvű eltolódásokat idéznének elő a politikai erőviszonyok között a hatalom mindenkor birtokosainak előnyére.

A kinevezett tisztviselők nemzeti szellemben való működését garantálná az, hogy bele vannak illesztve az önkormányzati tisztviselők státusába, azoktól csak az alkalmazás módjára nézve különbözvén.

A választott tisztviselők, különösen a községekben, ahol a közigazgatási feladatok ma egy kézben koncentrálnak, e feladatok megosztódása következtében sokkal jobban teljesíthetnék feladataikat az önkormányzati kebelzetel szemben, sokkal nagyobb mértékben vehetnék ki részüket annak társadalmi és gazdasági élete irányításában s ez irányú fokozottabb tevékenységük csak előnyösen hatna a társadalmi és gazdasági életnek kialakulására.

A választási rendszer fogyatékoságai is lehetne valahogy segíteni.

A vármegyékben és törvényhatósági joggal felruházott, valamint rendezett tanácssal bíró városokban a tisztviselői kar már ma is fizetési osztályokba van sorozva, a községi és körjegyzőségeket is osztályozni kellene, első, második stb. osztályú községi és körjegyzőségekre.

Ha azután az osztályozás megtörtént, akkor ki kellene mondani, hogy mely osztályú állásra hány évi szolgálati idő képesít. Ilyformán a magasabb osztályú jegyzői állásokra csak oly egyének pályázhatván, akik szolgálati idejük rendje szerint arra jogosítottak, az automatikus előlépés eléggé valószínűen biztosítva lenne. E rendszer nem szolgálna a választási szabadság hátrányára, nem fűtköznék annak elveibe, mert hiszen nem a választók lennének gátolva akaratuk szabad nyilvánításában, hanem maguk a reflektánsok lennének kénytelenek tartózkodni olyan állásra való pályázástól, amely állásra szolgálati idejük nem minősíti. Ezzel nemcsak az előmenetel lenne biztosítva a választott tisztviselőkre, hanem azáltal, hogy a fegyelmi büntetés egy nemét képezné a szolgálati időnek bizonyos, meghatározott tartamú elvesztése is, feltételezhető, hogy a pályázók mindenike kellő készültséggel és képességgel, tapasztalattal, tudással bír a pályázott állás betöltésére s csak a rendelkezések megfosztanák az államosító törekvést leghatalmasabb, sőt talán egyedüli érvétől.

Az előjelek azonban arra vallanak, hogy a közigazgatásnak ily alapos reformjára belátható időn belül semmiféle reményesség nem lehet. A politikai élet fórumán nagy problémák versengenek az elsőbbség jogáért s ezek a kérdések egyelőre nem adnak teret más kér-

déseknek. A politikai pártok között pedig e kérdések megoldása tekintetében oly kiélezettek az ellentétek, hogy előreláthatóan hosszas és elkeseredett politikai harcok előtt állunk. De a községeknek, a közigazgatásnak és a tisztviselőknek, ezek között első sorban a jegyzőknek, a segédjegyzőknek és más községi alkalmazottaknak érdeke parancsolólag követeli, hogy bizonyos reformok a legsürgősebben valóstíttassanak meg, mert a helyzet némely vonatkozásában igazán a szoros értelemben tarthatatlan.

A községek anyagi ereje a megpattanásig túl van feszítve s immár ott állunk, hogy daczára annak, miként a jegyzők és jegyzőségi alkalmazottak legjogosabb anyagi igényei távolról sincsenek kielégítvt, sőt e tekintetben a legnagyobb elkeseredést joggal előidéző mulasztások forognak fenn: a községek teherviselési képessége újabb erőpróbának ki nem tehető.

A községek, kivéve némely jelentékeny jövedelmet biztosító törzsvagyonnal bíró gazdag községet, nem képesek adminisztratív kiadásait fokozni és így nem képesek a jegyzők s az ezek mellett szükséges segédmunkaerők anyagi ellátását javítani. Pedig ezek anyagi ellátása immár nem felel meg a legszerűsebb igényeknek sem és a közigazgatás legvitalisabb érdekei, magának a közigazgatásnak további munkaképessége feltétlenül megköveteli, hogy anyagi helyzetük javíttassék.

Mi nem irigyeljük a köztisztviselők egyik osztályától sem, ha anyagi helyzete javul, sőt ennek csak örülni tudunk. Mibenünk elégedettséget kelt, hogy a vármegyei tisztviselők helyzetén az állam segít s a városok segélyezésével lehetővé teszi azoknak is, hogy tisztviselőiket úgy fizessék, hogy azok legalább a mindennapi kenyeret, az életszükségletek leelemibbjeit nélkülözni kénytelenek ne legyenek, de viszont rá kell mutatnunk a községi és körjegyzők, valamint a községi és körjegyzőségi alkalmazottak nyomoruságos, türethetetlen anyagi helyzetére is és követelnünk kell, hogy akkor, amidőn a vármegyei és városi, sokkal kisebb kvalifikációval bíró, kevésbé fontos és szűkebb hatáskört betöltő kezelőszemélyzeti tisztviselők már eddig is hasonlíthatatlan jobb helyzetben voltak, mint a községi közigazgatás szellemi munkásai, végre ezek anyagi helyzetének rendezésére is sor keríttessék.

Ha lehetséges a vármegyei tisztviselők státusát rendezni, ha lehetséges a városok segélyezését elintézni a közigazgatás általános reformja előtt, ha az e czimeken előálló kiadásoknak nincsenek pénzügyi akadályai, akkor lehetőknek kell lenni, hogy a községi jegyzők és egyéb községi alkalmazottak fizetése is rendeztessék, a mélyen szántó reformok bekövetkezése előtt, erre is kell pénznek lenni, akár a fizetési többletnek javukra egyenesen az állampénztárból való kiutalványozása, akár a községeknek a városok módjára való segélyezése által, mert nem szabad arról megfeledkezni, hogy közigazgatásunknak tartó oszlopai, pillérei a jegyzői kar és a mellé becsztott segédjegyzők, kezelőhivatalnokok, nem szabad arról megfeledkezni, hogy ezek is régen várják anyagi helyzetük javítását és az összes tisztviselők között legnagyobb mennyiségű, legkiterjedtebb munkakör, óriási felelősség mellett a legrosszabbul úgy vannak fizetve, hogy megélniök lehetetlenység.

Községi közigazgatás.

A munkácsi közigazgatás botránya. Munkácsi jelentés szerint Munkács város képviselőtestülete Bay Gábor polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, mely a városéka botrányával foglalkozott. Bernovits Gusztáv városi mérnök és Cserszky András számvevő lemondásán, tekintettel arra, hogy nevezett tisztviselők ellen fegyelmi vizsgálatot rendeltek el és kimondták a vagyoni jogi felelősséget, napirendre tért a közgyűlés. A botrányos esetről kifolyólag Kun városi főerdész is fölfüggesztették állásától, valamint a városi tanácsosok ellen elrendelték a fegyelmi vizsgálatot.

setük folytatásához szükséges szerszámok, eszközök, műszerek és állatok le nem foglalhatók.

Ez a rendelkezés is sok esetben vált ütközésponttá a hitelező és az adós közt. Kezdetben az alsó bíróságok a kisiparosnak és a szükséges szerszámnak, eszköznek vagy műszernek fogalmát nagyon tágan határozták meg. Aki nem volt nagyiparos, azt a bíróságok kisiparosnak tekintették s így történt, hogy a nyomdában lefoglalt és kézzel hajtott nyomógépet, papírvágót, az u. n. téglanyomót feloldották, mint a kisiparosnak szükséges műszerét. Nem engedték a bíróságok lefoglalni a 3—4 segéddel dolgozó szabómesztárnél a 4—5 varrógépet, az esztergályosnak 6 darab famegmunkáló gépét stb. Lassankint azonban rájöttek bíróságaink, hogy a kisiparos és kézműves alatt olyan iparost kell érteni, aki segéd nélkül, legfeljebb inasnal és olyan műszerrel dolgozik, amelyet ha elvesznek tőle, egyáltalán nem folytathatja a mesterségét. Így azután egy gyalupad, egy varrógép, egy munkagép lett az, amely le nem foglalható. Ha tehát a nem nagyiparos több segéddel dolgozott s több műszere volt, csak egy hagyatott meg neki mint le nem foglalható. S úgy véljük: ez az igazságos álláspont is.

IRODALOM.

* Az asszonyok rágalmazója. Ezt a sokatmondó címet választotta Pakots József kiváló írónk, a Petőfi-társaság népszerű tagja legújabb „elbeszélések” kötetének. Ez a kiállítására, tömegére is hatalmas darab kötet 28 elbeszélést foglal magában a mai sikamlós talaju társaséletből 325 lapoldalon. A minden tekintetben figyelemre és érdeklődésre méltó kötet a Légrady testvérek nagy könyvkiadó-cég könyvesházából került ki díszes köntössel.

Pakots József kezdettől legelső feltűnéstől saját külön gyalogsávényén halad a magyar irodalom zuzó erdőjében. A sekélyesebb tehetségek szlesre kivert, kényelmesebb, de poros, megszkott országútjára ma sem, annyi évek múltán sem tévedt rá. Az az érdekes, az a kivételes tehetségű író, aki a tehetségéhez fűzött reménységket fokozódó erővel váltogatja be — aranyra.

Pakots József, aki egy személyben nagyszabású ujsághírlapíró is, első kötetével a versköltői pályáért pályázott. Fehér kerek arcú, fehér lelkű „kis fiáról” közreadott költeménykötetében a szülei édes szeretetnek, a szülei legmeghatóbb eszményeknek állított olyan gyönyörű virágokkal ékes alabástrom oltárt, amely szinte egyedül áll az irodalmunkban. Az alabástrom oltárnál fehér-muzsikán muzsikált himnuszok nemes melódiái annyi évek múltán is lelkemben zengenek; mert az igazi költészet volt az, amelyet már akkor hamvas arccal, fehérfiatalon Pakots József olvasóinak adott.

Azonban a Pakots József kivételes, kiváló tehetsége nem gubózott be a szelid melódiák zengő fájának aranyzöld levelei között. Hiszen életkörülményei, akaróereje nemcsak kényszerítették, de hivatottá is tették a küzdelemre. Az ifjú tehetségek kiéghetetlen, kimeríthetetlen látványával lobogva a változatosabb küzdőtérre kináló prózáira hajlott át. Azóta sűrűn és mindig érdekes, értékes szépirodai alkotások dus sikereit fűi koszoruba a szinpadon, majd mint regényíró és a mesteri elbeszélések egész rajában, a szébbeliek igyekeztek is méltányolni, magokhoz ölelni ezt az erősfajú tehetséget, midőn a magyar irodalmi főpapság egyik fehértólgájával, a Petőfi-társaság tagságával kitűntették. Mégis becsesebb, kedvesebb, felemelőbb az a népszerűség, az a rokonszenv, amelyvel a magyar olvasóközönség Pakots József írásait minden alkalommal becsőzgeti és élvezi nemcsak a fő-

város szalonjaiban, hanem a jóvidéken, azokban a — mint mondani szokás — revida-virágillatu öreg kuriális házakban is . . .

Az eddig megjelent jeles Pakots-kötetek mellé hatásra, mint tartalomra méltóan sorakozik fel kedves íróknak ez a legújabb könyve is. Mindegy százféle virágtól buja pázsiton meglevencelt aranykigyó — meleg, illatos napsütésnél — hat reám ez a könyv. Nyelvezetének kecses hajlékonyságában gyönyörködöm. Midőn halálmérgektől hármatos kegyetlen fogai rám villannak, mégis úgy érzem, nem a tiltott gyönyörökkel megejtő Sántát, a bujálkodás sorvasztó bűneit szolgálja „az asszonyok rágalmazója”, sőt ez a félelmetesen remek aranykigyó visszariasztani, felvilágosítani akarja a lopott virágmézek után sóvárgó asszonyt. Gratulálunk Pakotsnak ehhez a nemcsak méreteiben, de tartalmára is aransúlyu könyvéhez.

Móricz Pál.

* „Az én mezőm.” (Feleki Sándor verses kötet.) Színek, hangulatok meglepő összhangja az a kötet, melyvel Feleki Sándor, az előnyösen ismert nevű lírikus ismét meglepi a közönséget. Minden sorából melegség, közvetlenség áramlik s formatókélye képessé teszi arra, hogy a legsejtelmesebb, legfinomabb érzelmi árnyalatokat is tökéletesen juttassa kifejezésre. Nyelvkezsége szinte bámulatos. Erő, simaság, könnyedség egymással párosultan hatnak s kristálytisztá rimelése szinte páratlan a maga nemében. Borongós hangulataiból kiérzik, hogy a költőt nemcsak a szerelem hevíti; már elérkezett az élet tetőfokára, honnan objektíven tud visszapillantani a fiatalság játékaiba s megnyugvással a jövőbe. Fantáziáját emlékek foglalkoztatják s egy homályos sejtélem, mely sohasem válik valóra a képzetben s örökké sejtés marad. Feleki Sándornak ebből a kötetéből megállapíthatjuk, hogy a költő immár megizmosodott. Érzelmileg visszhangja nyugodt, gondolatai mélyen járók, de emellett is minden sorából üdőség, frissesség áramlik. Lírai ereje, melyet már előbb megjelent munkáiból alkalmunk volt megismerni, azzal biztatja az olvasót, hogy az író előtt még a fejlődésnek hosszú útja áll, mely nem kevésbé fog babérban szükkölni, mint az eddigi. Feleki Sándornak most megjelent kötetét „Az én mezőm” címen látott napvilágot igen izléses kivitelben. (S.)

* Mikszáth Kálmánról. Dr. Gyöngyössi László, az ösmert nevű szépirodai, aki jó Gyöngyössi Istvánról, Arany Jánosról írt nagy kötetivel irodalomtörténet-kutatóink és művelőink sorába is maradandóan beörökítette nevét, most Mikszáth Kálmánról adott közlére egy becses, nagy szeretettel, közvetlen melegséggel megírt jellemzést.

„Mikszáth Kálmán (1849—1910)” a kötet címe, kiadója a Franklin-Társulat. A kötet szerzője, Gyöngyössi László tanár nagy igények ki-elégítésére nem törekszik, nagy hatásokat nem hajszol ebben a kötetében. Mint emlék nincsen márványból faragva, sem czedrusfa pompájával nem hiválog a Mikszáth sirjánál, mindössze egy cserép virágszámba értékelem. Ámde ennek a cserép virágnak a földje az az ősnógrádi porond, amelyen Mikszáth Kálmán életének első időszakát élte, egész életére kiható emlékeit, alkotó képességének gyöngyszemeit a szíve fölött, a mellényzsebbe összeszedegette. Ennek a rimaszombati zöldmázos cserépnek a virágja eredeti muskátli-ág a jó palóc Mikszáth szülőházának virágos kisablakából. Éppen ezek az értékelhetetlen becseségei Gyöngyössynk cziczomatlan Mikszáth-könyvének, hogy Mikszáthot nem szivárvány trónuson, hanem a maga természetes kedvességeiben, jóféle magyar dohánynyal töltött csibukjának meleg füstjénél mutatja be. Akik Mikszáthot a könyveiből, mint az egész világ-irodalomra nagy írók csodálták és rajongták körül, Gyöngyössi könyvéből megszeretik, megismer-

rik, mint küzdő embert, mint fajtáját minden dicőségénél, hírnél, vagyonnál jobban szerető magyart. Annak is meg van a magyarázata, hogy Gyöngyössi Mikszáthról így megírhatta ezt a könyvet. Mikszáth-tal egy redakcióban sokáig dolgozott, Mikszáthnak saját elbeszéléseiből szedhette össze könyve adatait, amely azért is olyan kedves, természetes, megkapó, mint egy cserép muskátli-virág a szklabonyai szülőház kis ablakából.

* Alomország. Herczeg Ferencz művészeti tökéletességű új regényének, az „Alomország”-nak folytatását találjuk az „Uj Idők” e heti számának élén. Ez a regény a kiváló íróknak egyik legjavalkotása és hétről-hétre meglepő, új szépségekkel gazdagodik. Novellát Kanizsay Ferencztől és H. G. Wellstől közöl a lap, amely egyúttal bemutatja Hevesi Sándor nagy sikert aratott darabjának, „Az apja fia”-nak egyik szép részletét. Gódonyi Gézáról szép studium, Szép Ernő és Jakab Ödön versei, továbbá Pap Zoltán „Muzsikaszó” című diszművéből egy egész bokrártára való költemény, dal és rajz díszíti még az „Uj Idők” e heti számát. A képek közül kiemeljük Mühlbeck Károly ötletes fejléceit, Stróbl Alajos új szobrainak ponpásan sikerült fényképeit, Károly Ferdinánd herceg és felesége, Csabér Berta arcképeit stb. Az „Uj Idők” előfizetési díja negyedévre 5 korona. Kiadóhivatal VI., Andrásy-ut 10. szám.

* A „Vasárnapi Ujság” idei karácsonyi albuma, mely mint minden előfizetőnek járó ajándék, kiállításának díszével és tartalmának gazdagságával szenzációja lesz a karácsonyi könyvpiacnak, már erősen készül. Egyik érdekessége lesz Móricz Zsigmond ezindarabja, az Aranyos öleg, melyet most adnak elő a vigszínházi Móricz-matinén, Blahánéval a főszerepben. A „Vasárnapi Ujság” november 26-iki száma különben a megszokott gazdag tartalommal és fényes kiállításban jelent meg. Lévy József miskolci újságlepítő, tripoliszi harczteri képek, az Operaház újdonságai, a hágai békepalota, a rheimsi hadi repülőversenyek, a most lebontott marosvásárhelyi híres kut, aktuális arcképek adják a képek tárgyait. Szépirodalmi olvasmányok: Bárony István tárczája a madarászatról, Kafka Margit regénye, Lenkei Henrik és Majthényi György versei, Atherton angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: Schöppin Aladár cikke Lévy Józsefről, ezikk és kép egy kirabolhatóan pénzszekrényről, tárczacikk a hétről s a rendez heti rovatok Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, a „Világkrónika”-val együtt 10 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” a hivatatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 K 40 fillér.

* Az Én Ujságom. Csupa élelenség és vidámság Pósa Lajos kitűnő ifjusági hetilapjának. „Az Én Ujságom”-nak e heti száma. Tányértalpu koma. a Maczkó-család híres-neves ivadéka, az ifjusági regényeknek ez a legmagyarabb és legmulatságosabb alakja, mostani regényében elmondja azokat a tréfás kalandokat, amelyek katona korában estek meg vele. Bródy Sándor hétről-hétre levelezőlepkon írja meg „Az eltűnt fia”-nak érdekes történetét, míg Dánielné-Lengyel Laura szép történeti elbeszélése a régmúlt időkbe visz vissza. Pósa Lajos és Ballagó bácsi szép verse mellett ott találjuk Kanizsay Ferencz ötletes, vidám elbeszélését a játékmédvéről, Szegedi Lőrincz ragyogó humorral megírt történetét a botfai székeleykről és Ballagó bácsi tréfás históriáját a szarka koma családjáról. Mühlbeck Károly pompás képeket rajzolt valamennyi elbeszéléshöz. „Az Én Ujságom” előfizetési díja negyedévre 2.50 korona. Kiadóhivatal VI., Andrásy-ut 10. szám.

MOLNÁROK ÉRDEKE.

KRAUSZ LEO gépészmérnök száma
dalmi ügyvivő irodája
SZABADALMAK
kieszközlésére: Budapest, VIII., Bezerédi-u. 4.
TELEFON 103-63. TELEFON 103-63.

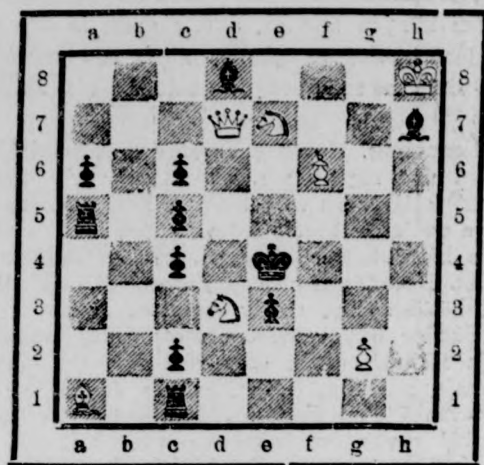
Kemény Manó malomipari gépkereskedő és
műszaki üzlete
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7. szám.

SAKK.

133. számú feladvány.

— II. díjat nyert probléma. —

Jespersen J., Kopenhága.

Matt a második lépésre.

433. számú játszma.

Játszották a karisbadi nemzetközi mesterversenyen, 1911. augusztus 25.

Spanyol játék.

Table with 2 columns: Világos (White) and Sötét (Black). Moves listed for Teichmann and Rubinstein.

A sötét által választott védelmi szisztema szemlének jobban megfelel 8. ... He6-a5 9. Fb3-c2, c7-c5 folytatás, melyhez sötét már nem juthatna hozzá, ha világos a tett lépésre az erősebb 9. d2-d4-el felelne.

Continuation of the chess game moves from the previous table.

A futár itt nem áll jól. Jobb volna 12. ... Fe8-g4 vagy az a-vonal átengedésével 12. ... Ba9-b8.

Continuation of the chess game moves.

Most is figyelembe jönne 14. ... d6-d5. A tett lépéssel sötét csak gyöngíti a királysármányát.

Continuation of the chess game moves.

E lépés után sötétnek nem könnyű a védekezés. 21. ... Hf6-e8

Continuation of the chess game moves.

Hogy az f-gyalog tovább ne mehessen, jobb volna 21. ... e5xf4.

Continuation of the chess game moves.

Vagy 23. ... f7-f6 24. Vg5-c1, g3-g5 25. h3-h4, g5xh4 26. Hg3-h5 és világosnak jó támasza van.

Continuation of the chess game moves.

Sötét védekezik a fenyegető Vc1-g5 és f5-f6 ellen, azonban ez a védelem sem jó.

Continuation of the chess game moves.

Fenyegetett 28. Hg3-h5 s utána Vc1xg5. A tett lépés helyett nem sokkal jobb 27. ... f7-f6 sem, 28. Hg3-h5, Vg7-f7 29. Hg4xf6 stb. miatt.

Continuation of the chess game moves.

Azonnali 31. ... Fe8-g4-re is 32. Hb6-g7 következnek.

Continuation of the chess game moves.

Vagy 33. ... h6xg5 34. Vc1xg5 stb. sötét néha lépésen belül mattot kap.

84. Fc2-d1; Vds-d7
35. Hg7-f5; Fg4-f5
36. e4xf5+ feladja.

Szerkesztői üzenetek.

Magánlevelek írására nem vállalkozunk. Kéziratokat vissza nem küldünk.

R. Boriska, Debreczen. Sokkal tanácsosabb a szarvasbőrkeztűt benzinnel, s nem szappannal tisztítani. A költség különbsége alig észrevehető, mert a benzint többször használható, ha tisztítás után azt állni hagyják, amikor a szenny leülepszik és a tiszta benzint újra palackokba öntendő; a palackot természetesen jól le kell zárni, illetőleg erősen bedugaszolni és szekrénybe tenni. A tisztításhoz bőven kell benzint használni, 1-2 litert; abba a keztűt beáztatni, először a keztű alsó részét, majd az egyes ujjakat, palackra huzva, tiszta kendővel ledörzsölni. Az erősen piszkos részt még egyszer meg kell dörzsölni benzinnel mártott vattacsomóval, aztán léghuzamba akasztani. Csak nappal szabad tisztítani, olyan helyiségben, ahol nem ég tűz, mert a benzengőzök nagyon gyúlékonyak. A bőr egészen puha marad, a színe nem fakul meg és a benzinszag néhány óra alatt teljesen elpárolog. Kereskedésben kapni keztűtisztítófákat mozgatható palackokkal.

„Sokratés”. Domanivszky, A bölcsészet története; Leves Gy. H. A filozófia története Thalesztől Comteig; Bánóczy József fordításában; Szlavik M. Bölcsészettörténet I. rész. görög bölcsészet.

Mama. Sokat nézi piciny gyermekét és szeretne a jövőbe látni: szép lesz-e akkor is. Hát bizony erre nehéz felelni. Ha egy csapat gyermeket elfogulatlan szemmel megfigyelünk, azt látjuk, hogy ugy a pár, valamint a jómódu osztály gyermekei között sok a szép arca, ami arra látszik mutatni, hogy az emberiség általában szépül. Igen sok gyermek arca példaképe a tiszta vonalnak, a nemes formáknak és értelmességnek. De sajna, mire a mag megéri, mire itt, az aratás ideje, látjuk, hogy a sok szép remény fele sem vált valóra. Az Apollók és Vénuszok kora lejárt. Ennek oka pedig abban rejlik, hogy a gyermek bizonyos szervei nagy átalakuláson mennek keresztül, mire a gyermek föléseperedik. Leginkább megbámuljuk a gyermek szép, nagy szemét: szinte aránytalanul nagy ez néha, míg a felnőtt embernél ritka a nagy szem. Ez pedig azért van így, mert a szem egyike azoknak a szerveknek, amelyek leg hamarabb érik el fejlettségük legnagyobb fokát, s így leg hamarabb szűnnek meg továbbfejlődni. Hétéves korban a szem elérte teljes fejlettségi fokát; míg maga a szem, legkivált ha az arcz húsos, markáns, szinte eltűnik a méretek mellett, noha mint gyermek-szem, nagy lehetett. Egy másik szerv, amelynek fejlődése ugyancsak meglepetést tartogathat a gazdája számára: az orr. Ellentétben a szemmel, az orrnak igen nagy a hajlamossága a túltengésre. Éppen ennel a hajlamosságánál fogva a jól kialakult gyermek-orr azt a veszedelmet rejtegeti magában, hogy rendszerint nagyra nő. Az ugynevezett görög orr gyermekkorban fejletlen, vékony, egyenes volt. A száj is rendszerint hátrányára változik meg, még pedig leginkább az élet keserűségei vagy a szenvedély behatása alatt. A gyermek élete derült verőfény, boldogság, amit alig zavar néha rövid ideig tartó fájdalom. A felnőttéllt ellenben az élet küzdelmei, a gondok megváltoztatják a fül-söt is.

Mátika. Ne busuljon. A gipsz Petőfi viaszanyerheteti régi tisztaságát, ha az itt ajánlott eljárást követi: A befestendő s tisztára leporolt, gipsztárgyat alkoholban feloldott fehér sellakkal vagy — ami még egyszerűbb — tejjel alapozza. Az ily módon alapozott gipsztárgyat tetszés szerint, olaj-, kazein-, tempera- vagy bármilyen más fedőfestékkel festheti be. Ha a festés jól megszáradt, fehér sellakos alkohollal finoman permetezze be, miáltal a por és lepiszkolás ellen óvjuk meg.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Orava, Mura, Száva, Szamos) and names of individuals with associated numerical values.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Idegenek Utmutatója.

Bankok és takarékpénztárak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület, Budapest. Alapítva 1840-ben. Befizetett részvénytőke 20.000.000 K. Tartalék 59.029.862 K 89 fillér. Könyvecskére és folyószámlára elhelyezett betétek átlagára 1910. december hó 31-én 369.403.373 K 18 fillér. Forgalmában lévő saját kibocsátványok 233.571.450 K. A takarékpénztár 4 százalékos és 4 1/2 százalékos zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4 1/2 százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen czimletek teljesen adómentesek, minden tekintetben kauczióképesek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyümölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmasnak nyilvánítottak további katonai lázadási óvadékok céljaira s a záloglevelek ezenfelül árwapénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereségmentes kötvényt bocsátott ki.

Budapesti Bank Részvénytársaság, VI., Teréz-körút 22. szám. Alapítva 10 millió korona. Fiókok: V. Zoltán-utca 16. sz., VI., Váci-körút 15. sz. Előleg betéteket folyószámlára és takarékpénztárakhoz, Előleg ad értékpapírokra. Külföldi pénzek vétele és eladása. Tőzsdéi megbízások. Safe deposit a Zoltán-utcai fiókban.

Első Magyar Iparbank váltófizlete, Budapest, V., József-tér 1. szám. Értékpapírok, sorsjegyek, érczpenézek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. Tőzsdéi megbízásoknak ugy az érték-, mint a gabonátörszén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölése. Szelvények és kisorsolt értékek díjmentesen beváltása. Olcsó, magas előlegek értékpapírokra és sorsjegyekre. Sorsjegyek részletfizetésre. Igények minden huzásra. Osztálysorsjegyek eredeti áron. Sorozási ellenőrzés költségmentesen. Katonai házássági óvadékok ügyében minden utbaigazítás és eljárás ingyenes.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank, V., Dorottya-utca 6. Fióktintézetek: Budapest, IV., Múzeum-körút 1., V., Nádor-utca 25., V., Lipót-körút 32., VII., Erzsébet-körút 41., VI., Andrásy-ut 30. Vidéki fiókok: Fiume, Kolozsvár, Kassa, Pozsony. Közraktárak: Budapesien és Barscon. Alapítva 40.000.000 korona.

A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe Budapest, V., Nádor-utca 4. (saját házában). Belvárosi osztály: IV., Koronaherczeg-utca 10. Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferenc-tér 6. Központ: Wien, I., Herrngasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalék 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes ágaival foglalkozik.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főüzemhelye: VI., kerület, Andrásy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18.; IV., Ferencztelek-tere 4., Irányi-utca sarkán, V., Lipót-körút 27., VII., Király-utca 57., VII., Rottenbiller-utca 1., VIII., József-körút 2., VIII., Ullői-ut 6. sz.

„Hermes” magyar általános váltófizlet r.t. IV., Koronaherczeg-utca 5. sz. Fiókok: V., Dorottya-utca 8., V., Nádor-utca 25. Bécsi fiók: Wien, am Eisenplatz 3. I. Stock. Alapítva 5 millió korona. Értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Betétek takarékpénztárakhoz és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztálysorsjáték. Safe deposits.

Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság, VIII. ker., Rákóczi-ut 9. sz. „Palace pezsgógyár” elnevezés alatt Budafokon modern berendezésű pezsgógyár van, ahol francia minta szerint elsőrangú magyar pezsgőt gyárt. E mellett borkereskedelemmel, főleg fajborekat palackokban, likőr, rum, cognac és gyümölcs-pálinka gyártásával foglalkozik. Tokaji borokban Tokaj-hegylán külön pinczéi vannak és a legmegbízhatóbb számozni és asszu borokat árusítja. Importál kínai és japán teákat, amelyekben Nippon-tea elnevezés alatt hoz forgalomba. A részvénytársaság pénzüzleteket lebonyolít és takarékbetétet elfogad. Telefon: 141-83.

Szállítványozási és Iparbank r.t. VI., Váci-körút 37. Alapítva 400.000 K. Telefon: 21-29.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság. IV. Kegyő-tér 1. Alapítke 16,000,000 korona. Tartalékalap 4,000,000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyre és cheque-számlára. Leszámlolt váltókat. Jelzálogkölcsonöket nyújt földbirtokokra. Előlegzet ad értékpapírokra s azok vételét és eladását lelkiismeretesen és legmegtérültebb feltételek mellett eszközli. Tőkebefektetésül ajánlja 4% és 4 1/4-os adómentes zálogleveleket.

Budapesti Kölcsonös Segélyező Egylet m. sz. V. Arany János-utca 18. Takarékbetétek gyűmölcsözletését elvállalja heti befizetések mellett. Kölcsonöket folyósít olcsó kamat és előnyös visszafizetési módokat mellett.

Budapesti Iparbank részv. társ. IV. Eskü-tér 8. Telefon: 25-65. Kölcsonöket folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámlolt folyószámlaköveteléseket s elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett.

Budapest III. ker. takarékpénztár. III. Lajos-utca 183. Telefon: 41-82. Alapítke 1 millió korona. Alapítatott 1872.

Magyar Fakerekedők Hitelintézete r. t. V. Széchenyi-utca 1. Alapítke 3,000,000 korona. Alapítási és részcsedései: Egyesült Fatermelők r. t., Kisjenői Fatermelő r. t., Központi Faértékesítő r. t., Magyar Fakereskedelmi r. t. Elvállal minden, a fatermelés és fakereskedelem árára tartozó pénzügyi műveletet, felbecslet, erdőértékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett. Kerne. Felvilágosítás Budapest, IV., Kossuth La-

Hazai Bank Részvénytársaság. V. Dorottya-utca 3. Alapítke: 32,000,000 korona, tartalékalap 9,500,000 korona. Nádor-utcai fiók: V., Nádor-utca 18., Oktogon-téri fiók: VI., Andrassy-ut 48., Rákóczi-ut-i fiók: VII., Rákóczi-ut 16.

Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár r. t. VI. Andrassy-ut 47. sz. Alapítke: 1,200,000 korona. Elfogad betéteket betétkönyvekre, pénztárjegyekre, valamint cheque- és folyószámlára. Leszámlolt váltókat a legelőnyösebb feltételekkel bank-ulon és hitelegyletben; előlegzet ad értékpapírokra; elfogad megbízásokat értékpapírok bizományserű vételére és eladására.

Budapesti Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság. IV. Koronaherczog-utca 3. szám. Alapítke 2,000,000 korona. Elfogad takarékbetéteket 4 1/2% mellett. Köztisztviselői kölcsonöket folyósít 10-30 évi törlesztésre minden előleges költéség nélkül. Elvállal tisztviselő-házak építését és telepek létesítését lakbérlekötés mellett.

Általános bank részv. társaság, VII. Erzsébet-körut 39. Alapítke 3 millió korona.

Az Algemeene Bank voor Zaleijk Onderpand németalföldi (hágai) pénztintézet kölcsonöket folyósít haszonélvezetekre, életjáradékokra, kötött tulajdonra stb., anélkül, hogy váltófedezetet kérne. Felvilágosítás Budapest, IV., Kossuth jos-u. 4 az Általános Övadékbank helyiségében.

Országos Iparbank Részvénytársaság, Budapest. V. Ferenc József-tér 6. szám. (Gresham-palota). A Zivnostenská banka, Prága alapította. Részvénytöke 60 millió, tartalékok 16 millió. Telefonszám: 131-65, 131-66. Sürgönyezim: „Industriale.” Elfogad takarékbetéteket 4 1/2% nettó kamatozás mellett. Betéteket folyószámlára megegyezés alapján kuláns tétel mellett. A bankszakma összes ágaival foglalkozik. Értékpapírok vételére és eladására. Értékpapírok megőrzése és kezelése. Előleg értékpapírokra. Külföldi váltók és pénznemek vételére és eladására. Hitellevelek kibocsátása. A budapesti és külföldi tőzsdéken megbízások kuláns eszközlése. Váltók, utalványok stb. behajtása. Folyószámlaforgalom. Váltók leszámlolása. Váltózárlat: V., Ferenc József-tér 6. (Gresham-palota.)

Gaedicke Bankház részv. társ. A magy. kir. szabadalmazott oszlályosorszállék főelárusítója. Játéktervek ingyen és bérmentve.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság, Budapest. V. Erzsébet-tér 19. Alapítke 8,000,000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámlolt váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyit számlákon alapuló könnlevőségeket. Előlegzet nyújt értékpapírokra és azok vételére és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vételére és eladására. Vállal szeszadóhitel-biztosítást a kincstárral szemben és letesz minden-nemű övadékokat. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár r. t. VII. Károly-körut 13. Befizetett alapítke 5,000,000 korona. Elfogad betéteket takarékbönyvekre és folyószámlában. Tőzsdéi megbízásokat teljesít, értékpapírokat, csekköket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár r. t. VI. Váci-körut 22. Alapítke: 1,000,000 korona. Fióktelep: Miskolcz. Fuzionált a Budapest Székesfővárosi Takarékpénztár r. t.-gal.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti általános biztosító-társaság.) Alakult 1831-ben. Részvénytöke és tartalékalap 366,829,741 korona 68 fillér. Az eddig teljesített kárfizetések összege: 1,018,074,811 korona 43 fillér, az érvényben levő életbiztosítások összege: 1,106,056,556 korona 66 fillér. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. **Életbiztosítás** minden módozat szerint, valamint **fielállási és leánykiházasítási biztosítások.** — **Tűz, szállítvány, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások.** — **Jégbiztosítás a Magyar Jég- és viszontbiztosító részvénytársaság** (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytöke és tartalékalap 7,000,000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az **Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által** (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Magyar Élet- és Járadekbiztosító Intézet m. sz. VI. Teréz-körut 52. Az életbiztosítás összes nemet kultiválja jutányos díjak és előnyös feltételek mellett; továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző nemet magánhivatalnokok részére, kiházasítási biztosítást leányok részére.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet, Budapest, VI., Teréz-körut 40-42. Alapítatott: 1868. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi fizetések mellett is. — **Tartalékok: 10,000,000 korona.** Eddig kifizetett biztosított összeg hétémillió korona. Biztosítási állomány 46,000,000 korona.

„Dona” Biztosító Társaság, VI., Andrassy-ut 30. Alapítke: 2 millió korona.

„Friedrich Wilhelm” porosz élet- és kezességbi biztosító r. t. Berlinben. Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. Alapítatott 1866-ban. Telefon: 69-75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona.

Ipari vállalatok.

Piszunyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műheije és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszékék, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések, fűtő-tűzhely összeköttetéssel, gépek, világítási, fűtési és műszaki czélokra. Saját légszesz-készülék minden házban. Telefon 20-83.

Gyorstalpaló ipar r. t. V., Andrassy-ut 4. Elvállal mindennemű cipőjavítást gyorsan és olcsón. Valódi angol csipő jutányos áron. Telefon: 28-33

Hungária műtrágya, kénsav és vegyi ipar r. t. Z. Fürdő-utca 8. sz. Alapítke 4,000,000 korona. Gyárak: Zsolna és Budapest. Telefon: 39-57.

Continental lemosható gallér- és kézelőgyár r. t. Budapest, VII., Teleg-utca 43. sz. Telefon-szám: 115-92.

Hazai Ikkör, rum- és szeszgyár r. t. (Singer és Reichsfeld.) VI., Lehel-utca 17. sz. Telefon: 15-30.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut-Társaság magyar bányái, hutái és uradalmának igazgatósága, Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám. Vas- és aczélművek: Resiczan és Aninán. Hidépitő- és géppárák: Resiczan. Gazdasági géppárák: Román-Bogánon. Petroleumfinomító, mármok, cementgyár, erdészeti és gazdaság: Oraviczan. Megrendelések a budapesti igazgatósághoz: IV., Egyetem-utca 1. szám a/4 intézendők.

Amerikai Czipő Részvénytársaság — American Shoe Company Ltd. Budapest, Dorottya-utca 6. és Erzsébet-körut 42.

Unió gőzmosógépi részv. társ. Budapest, VII., Teleg-utca 43. sz. Telefonszám: 115-92. és 80-83.

Ujlaki Téglá- és Mészégető r. t. V., Akadémia-utca 9. Alapítke: 6 millió korona. Mészégető: Buda-Ujlak. Téglá- és cserépgyárak: Óbuda, Péter-hegyi dűlő, Békásmegyér. Habarcsgyár: Budapest, V., Vizafogó 1455.

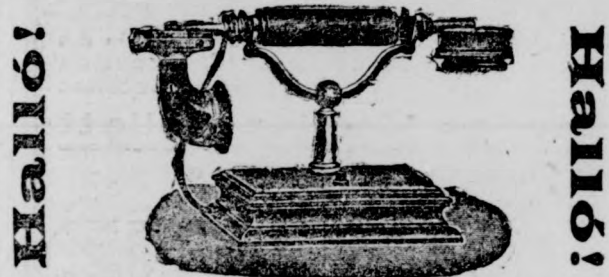
Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság. Budapest, V., Nádor-utca 19. sz. Telefon: 38-83. Sürgönyezim: Urikány Budapest. Bányák: **Lupény** (Hunyadmegye). Termel: Darabos szenet, kockaszén szoba-, gőzcséplő-gép- és gőzke-fűtésre, diószén, aknaszenet, pormentes aknaszenet kazánfűtési czélokra, aprószén körkemence fűtésre, kovácszenet kovácslási czélokra. Lupényi kőszénműveiben gyárt: Darabos pirszenet kohászati czélokra, kocka pirszenet, dió pirszenet szobafűtési, cement- és czukorgyártási czélokra, kátrányt, kénsavas ammoniumot magas határfokú műtrágyát. **Vezérbizományos: Magyar Általános Hitelbank, Budapest, VI., Nádor-utca 12. sz.**

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat Részvénytársulat, V., Arany János-utca 29. sz. Alapítke 4 millió korona. Ajánlja szobafűtésre az országszerte kedvelt csibaji darabos szenet, gazdáknak és iparosoknak pedig a csibaji aknaszenet, valamint a kitűnő bagyaszajjai tömör- és gyárszenet.

Magyar Aszalt Részvénytársaság. V., Nádor-utca 4 sz. Gyártelepek: Budapest (VIII., Orczy-ut 34.), Arad, Mezőtelegd, Felső-Derna, Fataros, Versecz. Alapítke 5 millió K. Alapítatott 1878.

Beocsini Czemennyári Unio r. t. V., Alkotmány-utca 10. sz. Alapítke 7,600,000 korona. Czemennyár: Beocsin; malomkögyár: Ujvidék; kőszénbánya: Ujbánya.

Magyar Magánteleson Részvény-Társaság

Még nem jutott eszébe, hogy sok pénzt takaríthatna meg, ha házi telefonjainkat bevezetné! Ha meggondolja, hogy Önnek és alkalmazottainak mennyi idővesztése, hiábavaló ide-oda járkálása van, ha fogja látni, hogy mindettől csak szabadalmazott házi telefonjaink bevezetése által kímélheti meg magát. Levébeli vagy telefon felszólításra (szám 10-49) azonnal elküldjük megbízottunkat, ki díjtalanul fog Önnek szabadalmazott házi telefonjainkról költségvetéssel szolgálni. Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27.

Kereskedelmi vállalatok.

Aufrecht és Goldschmied utóda Elek és Társa r. t. IV., Károly-körut 10. Egyetemes áruház. Elárusít könyveket, képeket, fényképező czikkeket, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényüzési czikkeket előnyös részletfizetésre.

Idegenforgalmi és utazási vállalat r. t. IV., Viadó-tér 1. sz. Fiókok: Brassó, Fiume, Kolozsvár, Nagyvárad, Nagyszeben, Temesvár, Zágráb. Alapítke 800,000 korona.

Budapesti Központi Tejcarnok-Szövetkezet. VII., Rottenbiller-utca 31. Üzletész-töke 265,600 K. (457 drb. 800 K-ás üzletész). Telefon: 58-56.

A Smith Premier látható írásu írógép az egyedüli, azonnal és állandóan látható írással és teljes billentyűzettel. „Grand Prix” Páris 1900. és Brüsszel 1910. Árjegyzék és természetbeni bemutatás költségmentesen és minden vételkötelezettség nélkül. Budapest, VI., Deák Ferenc-tér 6. (Anker-palota) Telefon 80-60.

Általános Berendezési Részvénytársaság. Billiárd, fabutor és hűtőkészülékek gyára, Budapest, VII., Gizella-ut 26. Telefon: 65-75. Sürgönyezim: Berendezők Budapest. Levébeli vagy szóbeli megkeresésre költségvetéssel, rajzokkal és tervekkel készségesen díjtalanul szolgálunk.

Budapesti Közuti Vaspálya-társaság, V., Lipótkörut 22. sz. Alapítatott 1865. Alapítke 40,477,800 korona. Telefon: 24-52, 85-92, 78-08, 19-90, 22-35, 47-56, 8-78, 84-31, 20-99.

Ha sósorszesz . . . . .
 Legjobb ajánlható az **ERÉNYI S. RÁDIUM SÓSORSZESZ**
 Törv. védve. Hatása páratlan.

Legmegbízhatóbb házi szer! Üvege 44 fillér kapható mindenütt.
 Ahol nem kapható, rendelje meg postán; 10 üveget 4 K 40 fillérért küldi bérmentve
ERÉNYI S. RÁDIUM SÓSORSZESZ-VÁLLALAT NYIREGyhÁZA.

Főraktár Budapesten: **VADAS és GÖRÖG V.,** Korall-utca 11. szám.
 Magyarország vidéki vezérképviselője: **ROTTMANN JÓZSEF** Bpest, Murányi-u. 36

A NAGY CZIPÓÁRUHÁZ
 Rákóczi-ut 44. sz. (Népszínházzal szemben ▲▲▲▲)
november hóban teljesen megszűnik.

Finom uri fehérneműek legmodernebb kivitelben
SÓS BERNÁT
 uridivat cégénél
 VI., Budapest, Andrassy-ut 50. sz.

EREDETI BENZ

 Elismert legjobb gyártmány álló- és fekvőrendszerű benzinlokomobíles cséplőkészleteket
teljes jótállás mellett szállítja a
BENZ
 MAGYAR AUTOMOBIL ÉS MOTOR-
 GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
 Központi iroda és gyártelep: **BUDAPEST, VII. KER., ILKA-UTCA 31. SZÁM.**
 Telefon: 168-79. és 81-41.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve! Kérdéző feltevések! Szakszerű kiszolgálás! Képviselek és ügyintézők felvételnek!

Déaványai Honi Böröndárugyár Részvénytársaság.
MEGHIVÓ.
 A Déaványai Honi Böröndárugyár Részvénytársaság jövő hó 17-én délután 2 órakor a község ház tanácstermében
KÖZGYÜLÉST
 tart, melyre van szerencsém tisztelt részvényes urat meghívni.
TÁRGY:
 1. Törvényszék által visszautasított alapszabályok módosítása.
 2. Netáni indítványok.
 Déaványa, 1911. november hó 26.
 Jakabfy Sándor, elnök.

Korányi Márton
 hordozható accumulator-gyártó, javító és töltő műhely
 Budapest, IV., Ferenzyek-tere 3. sz.

 Telefon 36-33. Telefon 36-33.
 Hordozható accumulatorok, villamos gyújtótelepek, kézi lámpák, bányalámpák, tüdőlámpák, kocsilámpák, zseb-lámpák és autómobil batteriák. — Accumulator gyártó javító és töltőállomás. — Szab. elektromos vezérlőgép. — Izzólámpa és elektrotechnikai eszközök gyári raktára. — Villany szerelés. — Valódi Korányi-féle szíjvarró sodrony egyeduralmítása.

Rézágy 32 frt

 Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítéssel bármely színre emaillezve 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legelőssébban szállít **NÉMETH** fémbutorgyára, V., Kohary-u. 19a.

ÉLŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBÖL és ALPACCA EZÜSTBÖL.
 DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSPERTÉLEPÉS
 BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

 VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ÁRJELEZÉK 2000 PÁRZSAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

SCHAUMBURG LIPPE herceg beremendi portland cement- és mészművei
 Kereskedelmi igazgatóság: Pécs, Indóház-u. 42.
 Evi termelés: 500.000 q. portland cement. 120.000 q. fehér mész, 800.000 q. kavics.
portland cement és fehér mész gyártása
 valamint géppel zuzott kavics és nyers mészkő előállításával
 Kitűnő minőségű és páratlanul szép színű
 Művek: Beremenden.
 Portland cementünk kiváló minősége mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki. A hivatalos szabványokat messze felülmúló minőségért szavaztunk. Gyors és pontos kiszolgálás!

Bőrbutoripar!
Kendi Antal,
 Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.
 Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédli székek, foteuilok, férfiszobák és irodahelyiségek butorzása!
 Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

Szenzációs találmány.

Szabadalmazva: 3956. sz. a. Törv. védve. 41. sz. a.

ANTICOL.

Páratlan hatású szer a lovak kólika betegségének megszüntetésére. Ezen Anticol szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólika gyors és biztos megszüntetésére, mert minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.

Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:
„ANTICOL“-laboratórium
 Mayer Ignác kir. főállatorvosnál Brassó.

Kaiserl. und Königl. Hasaren-Regiment Kaiser Nr. 1. **Elismervény.**
 Alulírott, a Mayer Ignác körüli m. kir. állami állatorvos ur által lovak kólikás megbetegedései ellen feltalált és összedolgozott gyógyszert úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő győgyeredménnyel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.

Brassó, 1896. április hó 21-én.
 (P. H.) **Littke, Oberst s. k.**

EREDETI Meidinger-kályhák.

Saját gyártmányú Meidinger katoriferenek cserépburkolatokban vagy anélkül, modern sima és mintázott cserépkályhák, modern és antikstílusú kandalók, öntöttvas, chamott (kaolin) és koks-kályhák, központi fűtések.

Egyszerű és díszes kivitelű kis **takaréktűzhelyek,** valamint **vendéglői tűzhelyek** legszolidabb kivitelben és legolcsóbb gyári áron kaphatók **EHRLICH KÁLYHAGYÁR R.-T. BUDAPEST.**

Iroda és mintaraktár: VII., Dohány- és Wesselényi-utca sarkán levő 15. számú ideiglenes áruháznál.
 Telefon 60-08. Telefon 60-08.
 Minden méretű kályha- és tűzhelyalkatrészek állandóan raktáron.
 Árjegyzék és költségvetés kérésre ingyen

„A köztudatba ment át“, „hogyan KALLAI LAJOS motorgyára
 Budapest, VI., Gyár-utca 28.
 szállítja teljes jótállás mellett a leghíresebb motorcséplőkészleteket.
 Sejt érdeklében kérjen minden gazda dísz-főárlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!
Fontos figyelmeztetés! Kallai Lajos hírnévű motorgyára nem tévesztendő össze más Kallai nevű cégekkel.

MÉG CSAK NÉHÁNY NAPIG! **Muzás már 1911. évi december hó 14-én.** MÉG CSAK NÉHÁNY NAPIG!
Ezen XXIX-ik magyar királyi jótékonycélu államsorsjáték
 főnyereménye 200.000 korona készpénzben.
 Az összes nyeremények összege 475.000 korona készpénzben.
 Egy sorsjegy ára négy korona.
 Sorsjegyek kaphatók a magyar királyi lottóvédelmi igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamint postá-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányüzemben és váltóüzletben. — Játéktervet ingyen és bérmentve küld.
A magyar királyi Lottóvédelmi igazgatóság.

A világhírű „THE ROYAL“
 Gramofonokat minden recessés vagy utózáj nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden arfőlemelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Pileid.
 Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.
Láng Jakab és Fia
 gramofon-nagykereskedők,
 Budapest, József-körút 41.
 Filóküzetek VIII., Baross-tér 4.
 Buda, II., Margit-körút 6. sz.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdasszonyok és gazdák
 ha sok tojást akarnak hozassaruk,
Vajda-féle tojóport.
 Biztos és eredménydus hatás. Doboz 1 K. Uradalmak részére 1 kg. 10 K franco szállítással. — Szétküldi:
Főhercegi udvari gyógyszerház
Acsut.

REICHENBERG JAKAB
 szücsmeister, szőrme- és szücsári üzlete
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 1b.
 a Dohány-utczai templommal szemben.
 Ajánlja elcső árért dusan felszerelt raktárát.

Falusi otthonban
 könnyű mellékjövédelmet ad a fa-faragás házi ipara.
 Most jelent meg:
A FA-FARAGÁS
 mint házi művészet.
 Újmagtás kezdők és haladók számára.
 Ismerteti **KARDOS ÁRPÁD.**
 Második bővített kiadás.
 A szövegbe nyomott számos ábrával.
 Ára 1 kor. 20 fill.
 Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedés
 (Wodianer F. és Fia) r. t.-nál
 Budapest, VI. Andrassy-út 21
 valamint minden könyvkereskedésben.

MOTOR
Brünn Königsfeldi Diesel-Motorok
 Kétütemű nyersolajmotorok Szívógáz- és kőolaj-motorok
 Stabil-benzinmotorok Motorcséplőkészletek
 Alomberendezési gépek Teglaagári berendezések
 Famegmunkáló gépek
 Egyedárústitó:
Abeles Emil
 Budapest, V. Váci ut 14.
 GÜRGÖNYCZIM: BARSÉK
 TELEFON: 167-53 és 98-32.

EGÉSZSÉGES GYERMEK
 óstörője fokozódik, a betegséggel szemben megvédődik, ha az iz és szag nélküli „EGGER“-féle csukamájolaj emulsióból **iszik,** fejlődésében visszamarad, gyenge osont rendszerű, angol-kóros, skrofulás, gyenge leugzóit

BETEG GYERMEK
 nem lesz életképes, oráben, testületben nemgyarapodik, ha **nem issza**
 a legkiválóbb orvosok által ajánlott „EGGER-EMULSIÓT“, amelyet a Nádor-gyógyszerár készít Budapesten, VI., Váci-körút 17. szám alatt. Ára 2 korona.

Országos Iparbank Részvénytársaság
 a Zivnostenská banka, Prága alapítása.
 Budapesti, V. ker., Ferencz József-tér 6. **Váltóüzlet:** A Zivnostenská Banka alaptőkéje 80 millió korona, tartalékai pedig 20 millió korona. Részvényei 1000 korona értékűek.
 Sörgőzelem: „INDUSTRIALE.“ V. Ferencz József-tér 6. Telefon: 131-65, 131-66.

Takarék-betétet 4 1/2 % netto
 kamatozás mellett fogad el. Leszállított váltókat. Előleggel nyújt értékpapírokra. Elváltott mozgásképes értékpapírok vételére és eladására, valamint mindenféle bankeszközök ügyleteire.

KOCH

TESTVÉREK

Téli ujdonság:

„REKORD“ városi-**BUNDA**
fekete sealresé bélés vidra-gallér --- **120 K**

Gazdasági-**BUNDA**
(bekecs) erdélyi szőrmebélés, sealnutria-gallér --- **54 K**

Legjobb szűsmunka
Autó-**BUNDA**
vastag hymalája felső szövet valódi
pézsma-bélés, opposumgallér --- **200 K**

Legjobb
Soffőr-**BUNDA**
strux felsőszóvettel, opposum gallér-
ral és román bundabéléssel --- **120 K**

Átmeneti angol kabát --- **48 K**
Divatos télikabát --- **36 K**
Fiu télikabát --- **24 K**

Gyermekruha-osztályunkban:

iskola-öltöny **10 K** és felj. Fiu-télikabát **12 K** és feljebb.

Uri divatáru-osztályunkban:

férfi fehérnemű, kalap, keztü, bot, nyakkendő és mindenfajta sportcikk.

KOCH TESTVÉREK
Budapest legnagyobb férfi-
és gyermekruha-áruháza
Károly-körut 26

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII., Erzsébet-körut 42. sz.

Amerikai cipő

különlegességeink divatot teremtenek,
mert legszebb formájuk, legizlésesebb
kivitelűek. :: Tartósak és kényelmesek

Kérje újonnan megjelent képes árjegyzékünket